

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A nyert csata hőse.

Budapest, augusztus 8.

Lukács László miniszterelnök már megint nyilatkozott s már megint azt emlegeti, hogy egy nyert csata után a megvert ellenfél nem diktálhat békefeltételeket. A sokszoros ismétlés után most már meg kell állapítani, hogy a miniszterelnök ur beteg, nagyvási mániába esett s azt képzeleli magáról, hogy ő nem Lukács, hanem Pavlik.

Mert csata, az csakugyan volt júniusban. Minden budapesti polgár tud róla beszélni, hogy június hónapban annyi volt a főváros utcáin a rendőr, csendőr és katona, mint most a bankomlások napjaiban a fizetésektelenség. Budapest ostromállapotba volt helyezve. A Szabadság-téren, a Rákóczi-úton, a Kossuth Lajos-utcában gulába rakott fegyverek mögött táboroztak a katonák. Rendőrt csak spenótkörözéssel, két zöld csendőr között sétálva lehetett látni. És a parlament épülete előtt olyan állandó volt a katonai kordon, mint az ujság homlokán a cím. De az is bizonyos, hogy azt a csatát a rendőrök, csendőrök és katonák vívták az ellenzékkel, azt a csatát Pavlik nyerte meg, ha egyáltalán megnyerte valaki. Benn a parlamentben azonban nem volt csata. Oda a miniszterelnök ur és a többség mindig csak akkor tette be a lábát, ha ellenség már nem volt ott, ha Pavlik

előbb a levegőt ellenzékmentessé tette. Hát a nyert csata hősenek Lukács László miniszterelnök ur ne akarja magát kijátszani.

Egy nyert csata után a megvert ellenfél nem diktálhat békefeltételeket. Igaz. De az ellenzék nem is próbált, nem is szándékozik a jövőben sem békefeltételeket diktálni Pavliknak s a csendőröknek és a katonáknak. Azok megnyerték a csatát s azoknak valóban nem diktálhat az ellenzék. De Lukács Lászlónak, Tisza Istvánnak és a többségnek, mint akik nem mertek a parlamentbe lépni, míg Pavlik el nem végezte munkáját, igenis diktálhat az ellenzék, hogy milyen feltételek mellett teszi nekik lehetővé, hogy szuronyos fedezet nélkül is bejöhessenek a parlamentbe. Lukács László nem nyert csata hőse, csak a rendőrök és katonák csatanyerésének élvezője. Neki lehet diktálni. És neki a diktálást tünie is kell, mert ha nem akarja tünie, azt egymaga az egész többségével sem érheti el, csakis a rendőrök és katonák segítségével. Vagy elbuvik tehát továbbra is Pavlikék mögé, vagy pedig kegyesen odafigyel, hogy milyen feltételeket szab az ellenzék. Gögösködni nem használ. Nagyhangú kijelentések nem segítenek. A miniszterelnök ur csak miniszterelnök és nem Pavlik.

De meg akarjuk állapítani, hogy Lukács ur néhány nappal ezelőtt még nem volt ennyire gögös. Néhány nappal

ezelőtt is nyilatkozott és akkor még leereszkedett ahoz a beismeréshez, hogy az ellenzék megbékéltetésének tartozik némi méltányossággal. És kilátásba is helyezte, hogy nagyenyedi beszámolójában az ellenzékkel szemben való méltányosságra bővebben is ki fog terjeszkedni. Akkor azt hittük, hogy a miniszterelnök ur Nagyenyeden, már annyira, amennyire, ki fog terjeszkedni a béke és rend feltételeire. Azt hittük, hogy válaszolni fog Kossuth Ferencz, gróf Apponyi Albert és gróf Andrássy Gyula nyilatkozataira. Hittük ezt annál inkább, mert végre is a parlamenti rendre a kormánynak van sürgetőbb szüksége, mint az ellenzéknek. Hát aki néhány nappal ezelőtt még azt ígérte, hogy Nagyenyeden szava lesz az ellenzék megbékéltetése érdekében, mitől lett egyszerre a nyert csata hőse s annak a nevezetes Windischgraetznek majmolója, aki szintén ilyenformán szavalt: "Mit Rebellen unterhandle ich nicht!" Már megint ráüzent talán Tisza István a hős Lukácsra? És a hős Lukács már megint érzi, hogy az ellenkezőjét hiszi annak, amit eddig hitt? És azért nyilatkozott most a hős Lukács gögösebben, mert az utolsó nyilatkozatát Tisza István nem találta eléggé gögösnek?

Nekünk igazán mindegy lehet, hogy Tisza István uszómeister ur milyen rövid vagy milyen hosszú kötélre ereszti azt a kezdő uszót, akit a király minisz-

A grammofon.

Írta: Nagy Lajos.

(Utánnomás tilos.)

Koltai délelőtt érkezett meg a kastélyba. Egy liberális inas leemelte kofferjét a hirtől és elvezette őt a vendégházban kijelölt szobájába. Mikorára megmosdott és átöltözött, kopogtatott ajtaján Miklós gróf. A fiatal gróf ép most érkezett haza lovaglászról. Frissen, kipirultan jelent meg az ajtóban, mosolyogva üdvözölte Koltait és jóindulatu buzgalommal sietett hozzá kézszerítésre. Leült egy karosszék támlájára, megkínálta Koltait cigarettával és beszélgetni kezdtek. Vidám tréfálkozással, némi levethetetlen göggel, de igaz jóindulattal és mintegy előlegezett szeretettel beszélt a gróf. Koltai tulajdonságos buzgóságában mindjárt szóba hozta a tanulást, amit szeretett volna már aznap megkezdeni. De a tanítvány gunyosan legyintett, jelezvén, hogy a tanulás neki nem fontos ügye, csupán a szülei sajtósága óhajára szánta el magát egy-két jogi vizsga lerakására. . . . Miklós gróf szép és erős volt, szeszélyesnek is látszott és mintha természetes eszéssége mellett is meglehetősen tudatlan lenne, csupán a maga nagyuri dolgaiban művelt. Szertartásos komolysággal közölte Koltait, hogy ma egyedül kell ebédelnie, mert a család átmege vendégségbe a szomszéd kastélyba, nagybátyjához, Fejérkeőy András grófhhoz. A szüleinek majd estefelé

fogja őt bemutatni, este már együtt vacsoráznak. És már távozott is, hogy smokingot öltönn és mindenképen felkészüljön a vendégséghez.

Koltai nagyjában meg volt elégedve a fiatalemberrel, hozzáférhető és átfogható materiának ítélte. Csupán a fölényes hányavetisége keltett benne aggodalmat. De azt gondolta, hogy diplomatikus és buzgó munkával talán sikerül majd azt a csekély kis jogi tudományt a nyers és kapálózó főuri sarjba beléltatania, amennyi éppen a sikeres levizsgáláshoz szükséges. Elhatározta, hogy minden áron törni fog a szerencsés eredményre, mert ez kitünő és nagyhatalmu családnak, ennek a családnak a kegye még szilárd és biztos jövőhöz segítheti.

Azután a szülőket, a méltóságos urat és méltóságos asszonyt próbálta előre elképzelni a fiuról. A fiuban van valami a kemény, hatalmas, szép szál rablóból, sőt ebből van benne legtöbb, ez az alapmateria, ez bizonyosan az apa. Az itt-ott kiütözött belső lágyaság, finom érzékenyülésekre való képesség, ez — bár talán sablonos így kombinálni a dolgot — ez az anya. . . . De akárhogy is van, mindenesetre nemsokára megismeri majd a szülőket is és iparkodni fog, hogy megnyerje a tetszésüket. Ez az összeköttetés nagynak ígérkező valami, jól meg kell azt mindjárt az elején fognia és keményen, makacsul kell tartania. Nem szabad ezt a dolgot úgy elrontania, mint egy előbbi ismeretséget, ahol radikális eszmék szabad nyilvánításával és szinte rakoncát-

lan temperamentumával nem hogy új törekvések felé hajlított volna a családöt — naiv képzelődés! — hanem teljesen kellemetlenné tette magát. Ugy, hogy amikor már feladata befejeződött, minden kapcsolata a családdal megszakadt. . . . Jaj, most nagyon fog magára vigyázni, óvatos lesz, megfontolt, lágy, mértékkel hizelgő, az arisztokratikus ideákat tisztelő.

Az ebédet a liberális inas jelentette, aki elvezette Koltait a nagy, világos ebédlőterembe. Virágokkal földszített asztal mellett ebédelt, két inas szolgált neki. Nagyszerű, ötfogásos ebédet evett végig. A bámulatos tisztaság, a fény, minden tárgy és minden étel és ital kitünősége, meg a felszolgáló két inas szertartásos komolysága és tisztelete egészen teljessé tették azt az illuzióját, hogy ő most egy igazi ur, már grófok kegyével és barátságával rendelkezik, majd pénzt is fog szerezni, ügyességgel és szorgalommal, sokat, minél többet és nagyon, nagyon fog emelkedni. És már izgatottan várta az estét, hogy milyenek lesznek a szülők, milyen együtt a háromtagu család, hogyan sikerül majd náluk megalapoznia sorsát.

Már estébe hajlott az idő, mikor Miklós gróf megjelent Koltai szobájában. Azt kérdezte Koltaitól, hogy mivel foglalkozott egész délután. Koltai azt felelte, hogy olvasott. Ezen a szót utánozhatatlanul gunyos megvetéssel mosolygott. Azután megfogta Koltai karját és cipelte sétára, a parkba, boszankodván is az előtte csudálatos és értelmetlen könyomolyán és jóindulatulag is

terelőkké tett s aki önmagát nyert csata hősenek képzele. Nekünk mindegy, méltányosságról beszél-e, melylyel saját bevallása szerint is tartozik az ellenzéknek, vagy nyert csatát emleget, mely kizárja, hogy ő a megvert ellenféltől békefeltételeket diktáltasson magának. A puszta méltányosság épp úgy nem elég, mint ahogy a nyert csata hősenek póza sem riaszt. Itt júniusban világraszóló merényletek történtek s a bűnösök nem hamut hintenek fejükre, hanem henczegeve borostyánnal övezik homlokukat. Az ellenzék ezt nem fogja eltűrni, nem szabad eltűrnie. A bünt meg kell torolni, a sérelmeket jóvá kell tenni s a merénylők homlokáról az önkényesen ráillesztett borostyánt le kell tépni. Ha mindez sikerül, akkor lesz rend s a miniszterelnök ur, aki nyert csata hősenek hirdeti magát, szerényebben azt dadogja majd, hogy még egy ilyen győzelem és nekem végem van. Ha pedig nem sikerül: akkor nem lesz rend és a miniszterelnök ur ezután is csak úgy teheti lábát a parlamentbe, ha előbb Pavlik megnyugtatja, hogy nincs ott már egy szál ellenség sem.

A miniszterelnök ur azokkal a nyilatkozatokkal, melyek a nagyenyedi beszámoló elé harangoznak, talán önmagát akarja bátorítani, de az ellenzék nem fogja megfélemlíteni. Igenis, az ellenzék diktál s ezt a jogát nem engedi elvételetni. És a miniszterelnök ur vagy szépen belemegy az alkudozásba, vagy eltűri, hogy helyette Pavlik legyen Magyarország ura és intézője. Mert a nyert csata hőse Pavlik és Lukács urnak igenis figyelnie illik rá, hogy milyen feltételek mellett engedje az ellenzék a rendőroket és katonákat pihenőre küldetni. És ezen a faktumon tessék csak a miniszterelnök urnak gondolkoznia, mielőtt Nagyenyedre indul.

A miniszterelnök bizakodik.

— Beszámolóra készül a munkapárt. —

Auffenberg állása nem rendült meg

— Hírek a politika világából —

Budapest, augusztus 8.

Lukács László miniszterelnök két nagy német lap tudósítója előtt nyilatkozott s ismét optimistának vallotta magát. Szavaiból azonban sehogysem lehet kihámozni, hogy mire alapítja rózsás nézeteit. Hiszen újra csak azt emlegeti, hogy a kormánynak lesz módja megvédelmezni az ellenzékkel szemben a parlament munkaképességét, — ami nem jelenthet mást, mint a karhatalom újabb igénybevételét. Sőt nem ártall fenyegetni azzal is, hogy Bécsben a delegáció is akad majd elnök, aki az ellenzékkel szemben meg tudja majd óvni a tárgyalási rendet, — vagyis, ha kell, az osztrák fővárosban is szuronyok között fogja eszkortálni a meg nem hunyáskodó kisebbséget.

Ezek a kilátások azonban éppen nem kedvezőek a megnyugvást és békét sürgető kormány részére. Avagy talán ez a békevágy csak ámitás és a bizalma éppen abban gyökerezik, hogy a harez tovább folyik, mert a kabinet csak addig élhet, amíg a manulicherekre támaszkodhatik. És bizik alkalmasint Lukács abban a hamis tételben is, hogy a többség az ellenzéknek nem szolgáltathatja ki vezéreit, őt és Tiszát, mert ez egyenlő lenne a megalázkodásnak, a fejevételnek. Ez azonban hiru reménykedés. A többségnek éppenséggel nem fáj feje ezekért a fejekért. A munkapárt higgadtabb része aligha kifogásolná, hogy Lukács és Tisza távozzék, ha ezzel a normális viszonyokat helyre lehet állítani. (Pedig lehet és csakis így lehet!) A Lloyd-klubban annyira nem fájnak a kormányváltozás eshetőségétől, hogy gróf Khuon-Héderváry, gróf Zichy János, Berzeviczy, báró Láng Lajos és Náray személyében tippelik is már az új miniszterelnök-jelölteket.

Hiába emlegeti Lukács a választójogot is, amelyet állítólag októberre a Ház elé terjeszt. A miniszterelnök azt hangoztatja, hogy a reform liberálisabb lesz eddigi tervezeteinél s

egyik-másik orgánuma hozzáfűzi, hogy ez a javaslat az önálló kenyérkeresettel bíró, intelligens nők is kapnak szavazati jogot. Korai volna Némethy államtitkár ur legfrissebb alkotása fölött bírálatba bocsátkozni. Ha tényleg liberális és modern lesz, annál jobb, de az eddig tapasztaltak után ezt nem hisszük. Mindenesetre az volna a leghelyesebb, ha más belügyminiszter valósítaná meg a választójogi törvényt mert Lukács Lászlóval többé együtt nem dolgozik az ellenzék s a munkapárti egyoldalúsággal, ostromállapotban meghozott választási törvény a legnagyobb szegényfoltja lenne parlamentarizmusunknak, így hát jobb volna, ha a miniszterelnök nem is emlegetné a demokratikus reformot, hanem mielőbb átadná ezt utódjának.

A kormány félhivatalosa ma hírül hozza, hogy Lukács nagyenyedi „megnyilatkozása” után augusztus második felében s szeptember elején a munkapárt tagjai mindenfelé beszámolókat fognak tartani. Dicséretes bátorság. Kíváncsian várjuk, lesz-e elég katona és csendőr, amely a júniusi „győzedelmes” alkotmánytiprókat meg tudja majd oltalmazni a választó nemzet viharosan kitörő szeretetétől? Vajjon ezeket a gondosan rendezett bizalmas üzeneteket teljes értékűeknek fogja-e elfogadni Lukács, aki úgy leszólta az ellenzéki hatalmas népgyűléseket? És ezekről fogja megállapítani, hogy az ország hangulata tulajdonképpen a munkapárt mellett van?!

Még egy hírt akarunk regisztrálni. Egy németnyelvű estilap ma igen beavatott forrásból czáfolatát közli annak, mintha Auffenberg hadügyminiszter állása megrendült volna. Végre egy czáfolat, amelyet nyugodtan elfogadhatunk. Togy is ejtenék el Bécsben azt az embert, aki a magyar nemzeti aspirációk legkonokabb ellensége, s aki kéz hitelre is megrendelni az új aczélagyukat? Nem, ez egy perczig sem volt valószínű!

Mai hireinket itt közöljük:

Lukács László nyilatkozata

A berlini „Taeglicher Rundschau” és a „Leipziger Neuesten Nachrichten” bécsi tudósítóját a napokban fogadta Lukács László minisz-

őhajtván a sápadtas vendégnek friss levegőn való „megjártatását.”

A parkban találkoztak a szülőkkel. Miklós gróf bemutatta a vendéget, az új korrepetitort, a szülők igen barátságosan fogadták, az öreg gróf nyájasan beszélt vele, leginkább kérdéseket intézve hozzá. Jelentéktelen dolgokról esett szó, önként kínálkoztak az egyszerű, egyenes feleletek. A beszélgetés egy-két percz múlva véget is ért, Miklós gróf vezette tovább Koltait.

— Nagyon kellemes fiatalembernek látszik — mondta a grófnő. — Nekem szimpatikus.

— Igen — erősítette meg ezt a véleményét a gróf. — Legalább nem kell majd dugni az emberek elől, mint Vendel urat kellett. Mozogni, viselkedni tud, azt már látom.

— Beesületes, szelid arca van, remélem, hü tükör ez az arc, remélem, szépen megférnek majd Miklóssal.

Ezt ismét a grófnő mondta.

Vacsora előtt a társalgóban és a vacsora alatt mindjobbán kegyébe fogadta az egész család Koltait. Koltai már régebben elsajátította az ilyen körökben való forgáshoz szükséges külsőségeket, melyeknek rutinját bizony nem hozhatta magával hazulról. A grófnő nagyon kedvesen, biztatólag és elismerőleg mosolygott rá és nemes nyájassága végtelenül jól esett Koltainak. Egészen feszelenül érezte magát az új körben, mintha esupa régi jóbarát közt lett volna. Ugy érezte, hogy beletalálta már magát a kellő

tónusba, semmi erőlködő önfegyelmet nem kell gyakorolnia, hogy minden a terveit és eltökélése szerint folyjék. Különösen segítette őt a visszaható jóindulat és szeretet, melyet a család mindegyik tagja iránt gerjedezni érzett szívében. A grófnő, mint nő is elbájoló hatással volt rá, mert, bár negyven éven felülnek is látszott, még mindig nagyon szép volt. Arca, szeme, minden mozdulása és a beszéde is tele csupa finomsággal, gyengédséggel és szelidséggel. Ezek a tulajdonságai megnyilatkoztak minden gondolatában. Ugy látszott, hogy ez a végtelenül finom nő nem is tud senkire és semmi miatt sem haragudni, ez soha életében valakit meg nem bántott, goromba vagy tulkevény szót még ki nem mondott. Valami meglegházi, finomillatú és megérett, most már kissé hervadásnak hajló virághoz hasonlított, melyből csak bájoság áradhat s mely, ha valaki durva kézzel megfogná, véget érne. Bizonyosnak látszott, hogy ez a nő soha szenvedélyes nem volt, az indulatoknak semmiféle szuperlatívuszát nem ismerte, mindenfelé csak békét akart, minden ellenségeskedést nevetett volna kiegyenlíteni és minden ütközést elsimítani. Egyszersmind az is meglátszott rajta, hogy a szenvedések nem kerültek el, ami ilyen finom és érzékeny lénynek nem is történhetett másképp.

Vacsora után a társalgóban ültek. Feketékvét ittak, dohányoztak, az asszony is cigarettázott, még pedig nagyon sokat, mondhatni egyik cigarettáról a másikra gyújtott. Az öreg gróf, aki különben na-

gyon primitív eszű és szükismeretű embernek mutatkozott, különféle olyan témákat hozott beszédbe, melyeken emberi törekvések és ideológiák ütközni szoktak. Egészen sajtóságos volt, hogy ilyesmiket egymásután hozott elő, mintha czéltudatosan meg akarta volna vizsgálni a fiatalembert minden oldalról. Szó esett az egyetemi dolgokkal kapcsolatban Pikler Gyuláról és az ő jogbölcseleti tanításairól. Az öreg gróf ugyan semmit nem tudott ezekből a tanításokból, csak éppen azt, hogy a konzervativizmussal nem kedvezők. Természetesen becsmerlő elítéléssel nyilatkozott róluk. Koltai kitünően tudta a jogbölcseletet, felhasználta az alkalmat, hogy ezt a tudását fitogtassa és mélyen belebocsátkozott a fejtegetésekbe. És a saját meggyőződése ellen tartott valóságos kis előadást, egész könnyedén, mintha most az ellenérveket foglalná teljes gyűjteménybe. Egészen simán ment az önmegtartózkodás, mi alatt azt eszelekedte, semmi kellemetlent nem érzett, sőt nagyon meg volt magával elégedve, tetszett neki, hogy ennyire czéltudatosan tudta magát viselni. A család még soha nem hallott súlyos jelentőségű társadalmi dolgokról ilyen okosan és higgadtan beszélni, a saját osztályának érdekei mellett. Ezen az estén minden lehető kegyet elnyert Koltai. Mikor a gróf és grófnő nyugalomra indultak és a lépcsőn együtt mentek fel az első emeleti hálószobákba, a grófnő ezt mondta férjének:

— Igazán kitünő ember ez a Koltai. Milyen szép is az, ha valaki szegény sors-

terelnök és a hírlapíró kérdéseire az alábbi érdekes választ adta:

— *Inkább bizalommal, mint pesszimizmussal nézek a legközelebbi jövő eshetőségei elé. Ha a helyzet a béke javára dőlne el, ezt senki sem fogadná nagyobb örömmel, mint a magyar kormány. Am ha a békere-mények dugába dőlnek, akkor is módunkban lesz a magyar parlament munkaképességét az obstrukció terrorjával szemben megvédelmezni.*

— *Ami speciálisan az ellenzék béke-föltételeit illeti, én szokatlannak, sőt példátlanul tekintem, hogy egy legyőzött fél a győztesnek békefeltételeket diktáljon. Én magam pillanatig sem haboznék helyemet elhagyni, ha azzal hidat verhetnék a békének és Tiszáról ugyanezt hiszem. De itt nem személyes ügyről, hanem a többség ügyéről van szó. A többségre pedig vezéreinek kiszolgáltatása capitis diminutio volna és azért elfogadhatatlan. A restitutio in integrum gondolatát meg nem tudom megérteni. Nincs törvénytelenül létrejött törvény. Minden, június 4. óta a képviselőház által elfogadott törvényt helybenhagyott a főrendiház és szentesített a király. A kormánynak tehát se oka, se módja nincs a korrek-turára. De ha az ellenzék csak a formális elégtétel okából és csak egy deklarációt akarna is, akkor is nehezen tudom elképzelni, hogy mi legyen ennek tartalma. Egyáltalán a kormánynak és a többségnek nincs semmi indoka az ellenzéknek ajánlatokat tenni. Ez kizárólag az ellenzék dolga. A kormány és a többség várhat, annál is inkább, mert az ország hangulata tulnyomóan mellettünk van.*

— *Ami azt a fenyegetést illeti, hogy a béke megkötése hiányában már a delegációban zajos obstrukció alakulna ki, kétségesnek tartom, hogy az ellenzék, a delegációban elfoglalt számbeli gyengeségétől eltekintve, Bécsben, ahol Európa ellenőrzésének mégis jobban ki van téve, megismételni merné a lármás színjátékot. Szükség esetén azonban a delegációban is akad majd elnök, aki a tárgyalások rendjét megvédeni tudja.*

— *A kormány különben reméli, hogy választási törvényjavaslatát már októberben a Ház elé terjesztheti. Ez legalább is azokat az alapfeltételeket fogja kiegyenlíteni, amelyeket az ellenzéknek utolsó alkalommal föl-*

ajánlottam. De minden valószínűség szerint még ennél is liberálisabb lesz.

— Arra a kérdésre, hogy Horvátországban az alkotmányos állapotok legközelebb helyreállanak-e, határozott időpontot nem jelölhetek meg, de remélem, hogy a lehetőség szerint mielőbb ez is meg fog történni.

A nagyenyedi beszámoló.

A munkapártnak jóformán valamennyi tagja levelet kapott, amelyben felszólítják, hogy Lukács László nagyenyedi beszámolóján, 15-én jelenjen meg. A miniszterelnök beszámolóját nevezetes munkapárti eseménynek akarják tenni és ezért 14-én reggel különvonatot indítanak Budapestről Nagyenyedre, amelyen a miniszterelnök és kísérete fognak utazni. A felszólító-levelekben biztosítják a képviselőket, hogy kényelmükre a leg-tökéletesebben fognak gondoskodni. Minden kíséret képviselőnek külön ágya lesz a vasuton, a mely utközben több helyen meg fog állni, hogy a munkapárti képviselőknek ne is kelljen feljönniök a fővárosba, hanem vidékről is csatlakozhassanak hozzá. Jelentkezni 11-éig lehet. A levelet a munkapárti pártvezetőség nevében Kállay Tamás írta alá. (Igazán nagy karrier egy volt Justh-párti képviselő részére!)

Mozgolódik a munkapárt.

Félhivatalosan jelentik: Az a beszámoló, amelyet Lukács László miniszterelnök e hónap 15-én Nagyenyeden tart, bevezetője lesz a beszámoló egész sorozatának, amelyekkel az országgyűlési nemzeti munkapárt tagjai választóik előtt meg fognak jelenni, hogy a politikai eseményekről nyilatkozzanak. — Hantos Elemér augusztus 14-én Maros-Illyén, 18-án pedig Hunyad-Dobrán, ugyancsak augusztus 18-án gróf Tisza Kálmán Nagyszalontán, augusztus 20-án Ertsey Péter Berettyóújfalun és augusztus 25-én Telegdi József Bécsben mond beszámolót. Sárkány Ferenc, Komárom szabad királyi város országgyűlési képviselője, beszámolóját e hónap 25-én fogja Komáromban megtartani. Az augusztus 20-át követő napokban Veszprémmegye választókerületeiben beszámolót mondanak a megyének nemzeti munkapárti képviselői. Mint közlik, augusztus végén és szeptember első felében az országgyűlési nemzeti munkapárt tagjainak jelentékeny része fog választói előtt megjelenni, hogy beszámolót mondjon.

Hogy az ilyen munkapárti választói gyűlések miképp festenek, arra élénk világot vet alábbi soron tudósításunk:

ban tisztán a maga erejére támaszkodva az intelligenciának ilyen magas fokára küzdi fel magát.

Körülbelül egy hét múlva történt, hogy a változatlanul négy tagból álló társaságra már-már ránehezedni készülő unalom elhárítása céljából előkerült a grammofon. Kétféle, drága grammofon volt, a hangot szépen és tisztán adta ki. Néhány opera-ária lemezeit keringették le. Miklós gróf bánt a készülékkel, ő rakta be a lemezeket. A grammofon elénkelte a Parasztszövetület „Siciliana”-ját is. Valami nagyszerű olasz énekes szenvedélyes előadását közölte a grammofon. Koltainak felragyogtak a szeméi és hatalmas érzések öntötték el, melyeknek felgyújtói a férfiban leginkább az ifjúkori keservesen-boldog szerelmi epedések. Mikor elhangzott a Siciliana utolsó „hahó”-ja, Koltai szinte magáról megfeledkezten a teljes extázis önként feltoluló válogatatlan szavaival dicsérte a remek dalt. A grófnő kissé megütöközött ezen a brutális elragadtatáson, csak annyit mondott a Sicilianáról, hogy nagyon szép és megkérte fiát, hogy keresse elő a Tannhaeuser „Abendsternlied”-jét. Mialatt széles hullámokban hömpölygött előtte a melódia, csendes áhitattal és amikor már elcsendesült a grammofon, néhány egyszerű szóval fejezte ki azt a véleményét, hogy ez az ária neki mindenképp fölött tetszik, a legszebbnek tartja. Ez az ária a szelid, végtelen elborulásnak gyönyörű megnyilatkozása.

Koltai egyetértett a grófnővel abban,

hogy az „Abendsternlied” valóban nagyon szép, mégis — még mindig a „Siciliana” hangulatának hatalma alatt állván — vitára kelt vele, mindenek fölé helyezvén a Sicilianát. És e dal nagyszerűségét próbálta valahogyan szavakkal, tüzes, de mégis célon alul maradt szavakkal megéreztetni, mondván, hogy a „Siciliana” valami izzó és féktelen, szinte az örületig felkorbácsolt szerelemvágyának oly hatalmas erejű kifejezése, hogy amikor halljuk, felzudul bennünk is a leghatalmasabb szenvedély és a szerelem minden kitérését megértjük, egészen addig, mikor a vágyó és vágyaiban meggyalázott férfi gyilkos kést dő a nőbe vagy a diadalmas vetélytársba.

Ez este még egynémely politikai dologról is esett szó és az öreg grófnak nagyon tetszettek Koltai észrevételei. Mikor a gróf és grófnő mentek fel a hálószobákba, a gróf így szólt nejéhez:

— Teljesen meg vagyok elégedve Koltai-val, úgy látszik később is, nagyobb dolgokban is hasznát vehetjük majd. Hü és derék ember.

A grófnő hallgatott egy percig. Nem akart szólni, de aztán mégis ezt mondta:

— Azt tartom, még nagyon rövid idő óta ismerjük ahhoz, hogy teljes és végleges véleményt formáljunk róla. Az emberekben nagyon lehet csatlakozni. Ki tudja, hogy a szelid és sima külső és a lágy szavak mögött olykor mi lappang?

Gróf Niczky Pál, a szabadbáránai kerület képviselője most járja be a kerületet beszámoló beszédekkel. A munkapárti beszámolókra azonban nem nagy kedvvel gyűl össze minden faluban egynehány ember. A hallgatóság, rendszeren 10—12 emberből áll, akik valamelyik kortes udvarán vagy valamelyik kaszinó nagytermében gyűlnek össze, hogy a képviselő beszámoló beszédét meghallgassák. A beszámolóbeszéd minden községben körülbelül ugyanaz. Rendszeren azzal kezdődik, hogy a képviselő ur azért jelenik meg a kerületben, mert megígérte választóinak, hogy választásokon kívül is felkeresi őket. A tulajdonképpeni beszámoló természetesen a véderőjavaslat taglalásával kezdődik. Gróf Niczky szerint a véderő törvény milliós terhei a lakosságot nem érintik, mert azokat a felemelt vámokból fizeti az ország. A véderőtörvényt a beszámoló szerint néhány ember ellenzte, de ezeket kidobták. Megemlékezik a beszámoló a választói törvényről, melyről csak annyit említ fel, hogy most készül. A beszámoló után rendszeren nagy lakoma van, amelyen a község munkapárti polgárai a képviselő ur vendégei.

A hadvezetőség hiteltülpése.

A bécsi Die Zeit mai számában rámutat az 1912-ik évi közös bevételek és kiadásokra vonatkozó kimutatásra, amelyet már elkészítettek a delegációk számára. Ezen kimutatásból kitűnik, hogy a hiteltülpések a hadsereg ordináriumban az 1910-iki esztendőben hatvannégy és fél millió koronát tesznek ki, amiből harminczöt millió korona az élelmiszer árak emelkedése következtében megnövekedett ellátási költségekre, huszonkét és félmillió korona pedig a tüzérségi felszereléseké esik. A lap ama nézetének ad kifejezést, hogy a tüzérségi anyagra vonatkozó megrendelések megtörténtek anélkül, hogy az erre szükséges összeget a delegációk megszavazták volna. A hiteltülpéseket az előre nem látott vámbevételi többletből kívánják fedezni, amely vámbevételi többlet hatvanhét millió koronát tenne ki.

Hogy mennyire illegális a hadvezetőség eljárása, arra nézve idézzük a delegáció mult évi állás foglalását, amelyre a titokban készült Dreadnoughtok kéz alatti megrendelése adott alkalmat, — ime:

„Határozat”

A költségvetésileg meg nem állapított megrendelések eltiltásáról. XIX. ülés. 1911. február 27-én. 9. jegyzőkönyvi pont.

Utasítatik a hadügyi és haditengerészeti vezetőség, hogy mindazon tervek és intézkedések tekintetében, melyeknek végrehajtása oly pénzügyi megterheléssel jár, melyre a megszavazott költségvetésekben fedezet nincs, ezentul még kezdeményező lépést se tegyen mindaddig, míg ehhez a két állam kormányának beleegyezését ki nem kérte.

Már most, ha igaz a Zeit híre — pedig valószínű, hogy igaz — akkor a hadvezetőség a tüzérségi anyagra vonatkozó megrendelésekkel ismét megszegte a delegáció határozatát. De hát mit törődik ezzel Auffmanberg, ha neki aczélágyu kell. Majd a magyar kormány és mindenre kész többsége lesz szives, mint annyszor, ugy ezuttal is, beadni könnyen hajló derekát.

Időközi választások.

A margittai kerületben rendkívül erős választási harc lesz. A munkapárt jelöltje tudvalegyően Madarassy Gábor pénzügyi államtitkár, aki már vasárnap meg is tartja programbeszédét. Az ellenzék azonban nem hajlandó a régi függetlenségi kerületet átengedni a munkapártnak. Mozgalom indult meg, hogy az ellenzéki pártok fölvegyék a harcot a mandátumért. Az ellenzék jelöltje Somogyi Aladár, volt országgyűlési képviselő, aki már a napokban megkezdte körutját a kerületben. Somogyi a függetlenségi és 48-as Justh-párt programjával megy be a küzdelembe. — A Gromon Dezső báró halálával megüresedett bacsótvárosi kerületben a központi választmány a választást augusztus 17-ére tűzte ki.

Budapest, augusztus 8.

A közös pénzügyminiszter a királynál. Ischl-ből jelentik: Ő felsége ma délben kihallgatáson fogadta Bilinski lovag közös pénzügyminisztert.

A honvédelmi miniszter Bécsben. Karlsbad-ból jelentik nekünk: Hazai Samu honvédelmi

miniszter ma reggel feleségével, fiával és titkárával Budapestre utazott. A honvédelmi miniszter Bécsben rövid időre megszakította utazását s éjjel folytatta útját Budapestre.

A bajai főispáni állás. Szabadkáról táviratozák: A Szemző Gyula lemondása óta üresedésben lévő bajai főispáni állással a kormány *Milodanovics* Simon nyugalmazott ezredes, Vojnits István bárónak, a nemzeti munkapárt alelnökének, egyik bizalmasát kínálta meg. Hir szerint Milodanovics az állást csak akkor hajlandó vállalni, ha látja, minő kilátások között indul meg az őszi kampány.

Az első Dreadnought parancsnoka. Pólából írják nekünk, hogy a „*Viribus Unitis*“ nevű első dreadnought nemsokára megkezdí próbajárait *Willénik* Antal sorhajókapitány parancsnoksága alatt. Tengerészeti körökben azt hiszik, hogy *Willénik*, aki jeles tengerész, lesz a dreadnought állandó parancsnoka.

A bosnyák kormány és a kmetmegváltások. Szerajevóból jelentik: A bosnyák tartományi kormány hivatalos nyilatkozatot tesz közzé, melyben a kmeteket megnyugtatja, hogy ügyüket szíven viseli és töle telhetően előmozdítja a kmetbirtokok megváltását. Ennek bizonyosságául megemlíti a nyilatkozat, hogy eredetileg csak 5 millió koronát akartak évenként kmetmegváltási költségre folyósítani, mivel azonban meggyőződtek arról, hogy a szükséglet jóval nagyobb, a folyó évre már 10 millió korona költségen folyósítását határozták el. Ugyanilyen összeget fognak a következő ceztendőben is folyósítani.

Törökország válsága.

— Az ifju-törökök üldözése. — Albánok. —

A montenegrói konfliktus. — Háború és béke.

Budapest, augusztus 8.

Ghazi Muktar pasa, a vén katona kihirdette az ostromállapotot és kéjesen siet visszafizetni elleneinek: *Dsand* és *Talaat* beynek a sok kelemetlenséget, amit neki valamikor szereztek. A két ifju-török exminiszter ellenforradalmat akar szervezni és tisztek segítségével visszaragadni a hatalmat.

Monasztirben és Szalonikiben komoly a helyzet és Törökország fenállása óta most éli a legválságosabb pillanatokat. A kormány fensőbbiségét kétségbe vonják, a belső béke megtörtött, a liga tisztjei a komité tisztjei ellen küzdenek és a polgárháború veszedelme fenyeget. Történik pedig ez abban az időben, amikor az olaszok serege Afrikában sikert arat, flottája pedig minden pillanatban új rohamot intézhet Törökország ellen.

A montenegrói veszedelem súlyát elhárította Törökországról Oroszország komoly intelme. Az albánok már békülékenyebbek s a kormány a jövőben számít is rájuk. S bárha az Olaszországgal való békétárgyalásokat török részről csafolgatják, bizonyos, hogy azok már meglehetősen előrehaladott stádiumban vannak.

Mai tudósításaink a következők:

Az ifjutörökök ellen.

Páris, augusztus 8. A Havas-ügynökség jelentéi Konstantinápolyból: A kormány hir szerint elrendelte a Szalonikibe utazott *Dsavid bej ifju-török vezér letartóztatását* és pedig a kamara hét-fői ülésén tartott beszéde miatt, melyet úgy tekintenek, mintha forradalomra szólított volna föl. Hírlík továbbá, hogy a kormány azt a 42 tiszteket, akik vasárnap a szabadságombi tüntetésen résztvettek, *hadbíróság elé állítja*. A minisztertanács elhatározta, hogy a hivatalnokoknak határozottan megtiltja, hogy politikával foglalkozzanak és a klubokat látogassák. A minisztertanács elhatározta továbbá, hogy a tisztek előléptetése rangjuk szerint történjék.

Konstantinápoly, augusztus 8. A minisztertanács határozata, hogy Szalonikiben az ostromállapotot kihirdette, hir szerint arra az információra vezethető vissza, mely szerint *Dsavid bej* és *Talaat* azon vannak, hogy a képviselők Szalonikiben mint kamara összeüljenek, vagy pedig valamely más gyűlést akartak összehívni, amelyben a kormány ellen agitálnak. Tegnapelőtt éjjel Sztambul több negyedében ifju-török proklamációt osztottak szét, de a rendőrség egyetlen egy példányt sem tudott birtokába keríteni. Az ostromállapotról szóló rendeletet a legszigorubb módon kezelik. Még a hírlapírók sem tudtak engedélyt kapni, hogy éjjel után az utcára mehessenek.

Szaloniké, augusztus 8. Az itteni helyőrség tisztikarának egy részét az ifju-török komité hívei megnyerték a maguk céljai számára. Vagy kétszáz tiszteket tartott és tiltakozó feliratot küldött a szultánnak. A tisztek követelik a lázadók, valamint azon tisztek megfenyítését, akik a lázadókhöz pártoltak át. Kijelentik, hogy a kamara feloszlatása folytán nem bíznak többé az új kabinetben és oly miniszterek kinevezését követelik, akikben a hadsereg megbízhatik. Végül kívánják, hogy a szultán egy újabb iradéval újra nyissa meg az eddigi parlamentet. Ha a szultán nem teljesíti követeléseiket, a birodalmat nagy katasztrófa fenyegeti.

A hadtestparancsnok a tisztek e lépéséről értesülve, azonnal vizsgálatot indított és megállapította, hogy a táviratot *Nahi bej* csendőrpáncsnok, *Mucddin* tüzértiszt és *Hasszan Tossun* bej írták alá. Továbbá kiderítette, hogy a tisztek csak a távirat első részéről tudtak, amely a lázadók és forradalmárok megbüntetését követeli. A tisztek mindenkor készek katonai kötelességüket teljesíteni és szigoruan ragaszkodnak a fegyelem követelményeikhez. A tisztek nyilatkozatait közölték a hadügyminiszterrel és ezzel az incidens be van fejezve.

Konstantinápoly, augusztus 8. Az egység és haladás bizottsága már kidolgozta akciójának egész programját, amely azonban megvalósítása esetében beláthatatlan következéseket vonhat maga után. A komitépárt ugyanis a következőket határozta el: A fölözlatott kamara ellenzéki tagjai továbbra is képviselőkné tekintendők. A párt megmarad azon az álláspontján, hogy a Muktar-kabinet a kamara bizalmatlansági határozata után parlamentárisan és alkotmányosan megszünt. Az új török párt új minisztériumot fog alakítani, amelynek tagjai a következők lesznek: *Asszim bej*, a Szaid-kabinet volt külügyminisztere, *nagyvezér* lesz; *Talaat bej* belügyminiszter, *Izmail Hakki*, a *Tanin* tulajdonosa, külügyminiszter; *Dsavid bej* pénzügyminiszter, *Aladja* postaminiszter és *Rahmi bej* közmunkaügyi miniszter. A porta elhatározta, hogy a komitépárt valamennyi vezetőjét, mihelyt tervüket megvalósítani akarnák s a kiáltványt kibocsátanak, azonnal letartóztatja.

Konstantinápoly, augusztus 8. A kormány rendeletet küldött Szalonikibe, hogy tartóztassák le *Dsavid bej* és *Talaat bej* volt minisztereket. Az ifju-török bizottság ma fogja kibocsátani proklamációját a néphez, amelyben felszólítja, a lakosságot, hogy ne fizessen adót.

Szaloniké, augusztus/8. Az ifju-török párt harcziás magatartása aggodalmakat kelt, bárha komoly körökben azt hiszik, hogy a pártnak nincs elég pénze tervezett akciójának a keresztülvitelére és miután népszerűségét elvesztette, számottevő támogatásra sem számíthat. A tisztek egy része állítólag helyesli a komité radikális eljárását és el is van tökéelve rá, hogy azt támogatni fogja.

Szaloniké, augusztus 8. Az új-török pártnak erőlködése, hogy régi hatalmát és befolyását a politikában és a hadseregben visszaszerezze, nagy nyugtalanságot okoz, noha azt hiszik, hogy a pártnak már nincs meg többé az a nagy ereje, hogy szándékait megvalósíthassa. A szalonikéi hadtestparancsnok tegnap magához hívatta a tiszteket, hogy gondolkozásukat s az új-török párthoz való viszonyukat megadja. A hadtestparancsnok megállapította, hogy csak kevés tiszt érez együtt az új-törökökkel s ezek közül többen a csendőrségnél

vannak. A hadtestparancsnok felkérte köztte a tiszteket, hogy ne járuljanak hozzá a helyzet bonyolításához s a legszigorubbán őrködjének a hadsereg fegyelmén. Állítólag az egész szalonikéi hadtestből csak százkilenczven tiszt vett részt a fölkeelésben.

Lázadó albánok.

Konstantinápoly, augusztus 8. Autentikus hírek jelentik, hogy Skutaritól északnyugatra *Vukovics*, *Pikala* és *Broja* helységeknél a csapatok és a maliszorok közt csatározások voltak. Azt mondják, hogy a maliszorok a csapatok közt kitért mozgalom miatt lázadtak fel. Azt is híresztelik, hogy Montenegro részéről is agitálnak a maliszorok közt.

Konstantinápoly, augusztus 8. Ibrahim basát, az Albániába küldött bizottság vezetőjét, koszovói ideiglenes válivá nevezték ki. A koszovói síkságra érkezett albán küldöttségek kijelentik, hogy a déli albánok egyetértének az észak-albánok követeléseivel.

Frankfurt, augusztus 8. A „Frankfurter Zeitung“ táviratot kapott Üszküib elfoglalásáról. A telegrammot, amely Trieszten át jött, az albán nemzeti bizottság adta föl tegnap reggel hat órakor s tartalma a következő:

Az albán nemzet serege ma fényes ütközet után megverte a kormány csapatait és elfoglalta Üszküiböt. Délután kongresszus volt, amely az albán nemzeti autonómiát proklamálta.

Páris, augusztus 8. Hilmi basa igazságügyminiszter a „Temps“ levelezője előtt ezt a kijelentést tette:

— Az a hir, hogy az albánok többek közt *Abdul Hamid* visszatérését is követelték, igaz, de ezt a követelést nem lehet komolyan venni. Van remény rá, hogy az Ibrahim basa vezérlete alatt álló bizottság észre fogja téríteni az albánokat és lemondanak a lehetetlen követelésekről.

Belső harcok.

Szaloniké, augusztus 8. Köprülben a hatóságok három dinamitbombát találtak. A strumiczaai kerületben levő *Smollár* községben bolgárok megölték négy görög embert.

Bécs, augusztus 8. A „*Bulg. Korresp.*“ jelentéi Szófiából: Geobeliből érkezett táviratok szerint a török katonák újabb borzalmas mészárlást követtek el egy bolgár községben. A kostanczi vérfürdő után egy török csapatot indítottak utnak, amely utközben megtámadta a bolgár falvakat és számos embert megölt. Zermeinnadban a török katonák parancsnokuk rendeletére elfogták a polgármestert, kifosztották a város pénztárát s azután a polgármestert nyílt utcán agyonlőtték. A bolgárok elmentallottak a fosztogató és gyilkoló török katonáknak, mire valóságos csata támadt, amely öt óra hosszáig tartott. A bolgárok végre is kénytelenek voltak a tulnyomó erő elől visszavonulni s a hegyekbe menekülni. A visszamaradt törökök ekkor betörték a házakba, lemészárolták az asszonyokat és gyermekeket és fölgyújtották a házakat. A hegyekbe vonultakon kívül alig százötven ember menekült meg az egész városból. Az est beálltával a török katonák fölgyújtották az egész várost és elvonultak.

Üszküib, augusztus 8. Az itteni fogházban a foglyok tegnap föllázdak és szabadon gocsátásukat követelték. A hatóság egy gyalogzászlóaljjal körülvette a fogház épületét és elnyomta a zendülést. A város utcáin katonai őrzérek szirkálnak.

A montenegrói konfliktus.

Róma, augusztus 8. Az itteni lapok a török montenegrói incidens tárgyalják. A *Tribuna* nem magarázhatja meg magának hogy Törökország, amelynek amugy is sok nehézséggel kell küzdenie, miképpen idézhette még fel ezen veszélyes incidens Montenegroval. A *Giornale d'Italia* azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy nem fognak hiányozni oly faktorok, akik békitő befolyásukat fogják gyakorolni és diplomáciai intervenciójukkal meg fogják alkalályozni a Törökország és Montenegro közti ellenségeskedések kitörését. Né-

metország és Oroszország Baltispartban meg-
egyezték abban, hogy a Balkánon mindenáron fen-
tartják a státuszkvót; Angliának és Franciaor-
szágnak is az az érdeke, hogy az európai keletben
váltóság ne történjék. Olaszország és Ausztria-Ma-
gyarország szintén belátják a státuszkvó fentartá-
sának szükségét és Olaszország e czél biztosítá-
sára háboruja vezetésében a legnagyobb áldozato-
kat hozta. A Corriere d' Italie kijelenti, hogy az
olasz kormány egész befolyását veti latba egy há-
borus konfliktus megakadályozására.

Konstantinápoly, augusztus 8. A portán ki-
jelentik, hogy a cettinjei török követfellépésének
nincs ultimátum jellege. A követ csak azoknak
szigorú megümbötését követelte, akik a határszéli
harczókat felidéztek. Montenegró konstantinápolyi
ügyvivője ilyen irányú ígéreteket tett a portának.

Úgy látszik, hogy a montenegrói határon a
csatározások megszüntek. A fegyvertüzelés tegnap
éjta szünetel. A montenegrói ügyvivő közölte Nu-
radunghian külügyminiszterrel, hogy Montenegró
a csapatokat a mojkováci zónába visszavonja, de
meg kell azon álláspontján maradnia, hogy a török
csapatok felelősek és vizsgálatok elrendelését
követeli. Nuradunghian külügyminiszter kijelenti,
hogy a porta a határőrségnek megparancsolta, hogy
a tüzelést szüntessék be, kihívásokat kerüljenek és
hogy a csapatok meg a vitás zónából visszavonassanak.
A határbiztos nek van bizva, hogy a montenegrói
határbiztossal együtt vizsgálatot indítson; a török
parancsnok szükség esetén szóbelileg fog értekezni
a montenegrói parancsnokkal. Hír szerint egy ma-
Az állítják, hogy a cettinjei török követ tulmen-
azokon az utasításokon, melyeket a porta Czettin-
jében teendő lépés dolgán elrendelt; ha ez tény-
leg meg lesz állapítva, akkor a következményekért
ő fogja a felelősséget viselni. Montenegrói körök-
ben kijelentik, hogy az inczidenseknek nem lehet
hamarabb véglegesen elejét venni, míg török oldal-
ról a határvillongást a jegyzőkönyv jóváhagyásával
be nem szüntetik, amely jegyzőkönyvben Monte-
negrónak az eresznicai zónát odaítélik.

Nuradunghian külügyminiszter a cs. kir. táv-
irati iroda képviselője előtt a következőket jelen-
tette ki: *Plamena* montenegrói ügyvivőnek a portán
tett tegnapi kijelentéseit kielégítőnek találták.
A cettinjei török követ Montenegróval szemben
követelt eljárásával tullepte a porta utasításait.

Triest, augusztus 8. A „Piccolo“ megbízható
értesülése szerint a török kormány hajlandó az ola-
szok kiutasításáról szóló rendeletet visszavonni, ami
lényegesen megkönnyítene a békétárgyalásokat.

Pétvávár, augusztus 8. A cettinjei orosz követ
kormányától azt a megbízást kapta, hogy közölje
Nikita királlyal, hogy Oroszország nem kívánja
hogy Törökország Montenegró által nyugtalanít-
tassék. Ha azonban ez ennek dacára megtörtén-
nék Montenegró ne számítson Oroszország támo-
gatására. Hasonló jelentést közöl a *Kölnische Zei-
tung* is mai számában. E szerint Oroszország fel-
szólította a török és montenegrói kormányokat,
hassanak oda, hogy a Balkánon a béke mielőbb
helyreálljon. A cettinjei orosz követnek egyben
utasítást adott, járjon közbe a montenegrói kor-
mánynál, hogy a béke Törökországgal szemben mi-
előbb helyreálljon, mert ha a megbontott rendnek
további komoly következményei lennének, Monte-
negró nem számítgat Oroszország szimpátiájára.

A háború.

Tripolisz, augusztus 8. Kedden reggel négy
órakor vagy ezer arab harcász megámadta a zai-
zuri erődítéseket, de tüzéségünk és gyalogos esa-
pataink megfutamtították őket. A csata este nyolcz
óráig tartott. A felderítő szolgálatot végzett lég-
hajóból gombákat dobtak le az ellenségre, amely-
ben iszonyu kárt tett. A csata közben és az utána
végzett kutatások nyomán kiderült, hogy az ellen-
ség 200 halottat és sebesültet veszített, míg a mi
vesztéségünk mindössze három sebesült volt.

Konstantinápoly, augusztus 8. A békealkudo-
zásokról szóló hírek koraiak. A kabinet egyik tagja
fölhatalmazta a cs. kir. távirati iroda megbízottját
annak a kijelentésére, hogy a mostani kormánynak
még nem volt ideje a béke kérdésével foglalkozni.

KÜLFÖLD.

Angol flotta-bajok.

London, augusztus 8.

Az admirális első lordjára, Wintson Chur-
chillre kellemetlen órák várnak az alsóházban.
Lord Charles Beresford olyan dolgokat fog fel-
hozni a tengerészeti minisztérium ellen, amelyek
sajátságos fényt vetnek az utolsó flottagyakorla-
tokra. Beresford azt állítja, hogy a vörös (ellen-
séges) flottának csak azért sikerült 28.000 em-
bert az angol partra vetnie és mikor meglepték
és a kék (védő) flotta üldözte, csak azért sikerült
legjobb hajóival elmenekülnie, mert az admirális
beleavatkozott a hadvezetésbe. A whitehell streeti
épület tetejéről dróttalan táviró útján minden-
féle parancsot küldött a flottának, melyek a leg-
nagyobb zavart és jelentékeny késélemet idéztek
elő. Az admirális abban az időben nem tudhatta
pontosan, merre van a vörös flotta, sem azt, mily
meteorológiai viszonyokkal kell számolnia. Ami-
kor a kék flotta Battenberg herceg főparancs-
noksága alatt Queens fartyt elérte, a whitehell
streeti zöld asztal mellől azt a dróttalan paran-
csot kapta, vegyen föl szenet és készülődjék, mert
teljes gőzzel a nyílt tengerre kell mennie. Éppen,
amikor minden hajó már felszedte horgonyát és
a többi indulásra készült és szenet vett át a szen-
szállító hajókról, újabb üzenet jött az admirali-
tástól. „Azonnal tengerre!” Erre a szénfelvétel
abbamaradt és a legjobb hajók már uton voltak,
amikor újabb parancs érkezett White Hell Street-
ből, amely visszavonta az előbbi parancsot. A
flotta erre ujra szenet vett föl. Erre kitünt,
hogy az admirális nem gondoskodott elegendő
szénkészletről. A 47 páncélos hajó közül csak
tiz kapott elegendő szenet, a torpedóflottilla szá-
mára egyáltalán nem volt szén. A White Hell
Street egymással ellentmondó parancsai folytán
két nap vesztett el. Csak most látta be az admira-
lítás, hogy így nem lehet tovább és szabad kez-
engedett a kék flotta parancsnokának, Battenberg
hercegnek. Az admirális azonban eblen az idő-
ben nem is tudta, merre van a vörös flotta, mert
minden jelentést a dróttalan táviró útján az
admiralitáshoz küldtek. Ezeket a jelentéseket
azonfelül többször megzavarták és nem voltak
megbízhatók. Beresford lord meg van győződve
arról, hogy csakis ez a tumultus, amelyért az
admiralitást teszi felelőssé, tette lehetővé a vö-
rös flottának, hogy 28.000 főnyi csapatot partra
szállíthasson és bár számra nézve és ügyesség te-
kintetében gyengébb volt a védőflottánál, sike-
rült elmenekülnie. Beresford szerint a dróttalan
táviró nagyon megbízhatatlan, azonkívül egy üv-
vös tönkre teheti az apparátust, ezért a régi fel-
derítő szolgálatot sem szabad elhanyagolni. Be-
resford ezéja e támadással szemben különösen
az volt, hogy bebizonyítsa az angol nemzetnek,
mily végzetes következményei lehetnek annak, ha
Churchill-fajta emberek Nelson szerepében tet-
szelegnek maguknak.

Fokvárosból táviratozzák, hogy a délafrikai
kormány alkalmasint vissza fogja vonni a brit
flottaszaporítás céljából felajánlott összegeket
és ehelyett a vizontszolgálatot teljesítő Union
Carte Linie-t oly nagy összeggel fogja szubven-
cionálni, hogy az régi hajóit esupa új, nagy és
gyorsjáratu gőzösökkel pótolhatja, amelyek há-
boru esetén ügyekkel felszerelt ezirkálókka ala-
kíthatók át. Ezek a segédezirkálók főképp arra
valók, hogy megvédjék a forgalmi utat Nagy-
Britannia és a délafrikai Unio közt. Állítólag
ez az eredménye a Churchill és a délafrikai Unio
képviselője, de Villiers Graaf közt folyt tanács-
kozásoknak. Más oldalról azt jelentik, hogy
ugyanily megállapodás jött létre a kanadai mi-
niszterekkel is, csak hogy nagyobb arányokban.
Kanada kisebb hajókról is gondoskodni fog, me-
lyeknek építését egy angol-kanadai pénzesoport
vállalta magára. Ez a társaság a kanadai kor-
mánytól oly nagy szubvenziót kap, hogy a terv
megvalósításának komoly akadálya nincs.

Péter király utazása elmarad. Bukarestből je-
lentik, hogy az „Universum“ szerint Péter király
nem jön Budapestre, minthogy nem sikerült ke-
resztül vinni a bécsi udvarnál, hogy a szerb ki-
rályt fogadják.

Mulaj Hafid lemondása. Párisból jelentik:
Tangerből táviratozzák, hogy *Mulej Hafid* szultán
tegnap hivatalosan lemondott a trónról. A szul-
tán tizennégy nap mulva Tangerbe érkezik, ahol
álladoan fog lakni.

A francia miniszterelnök Oroszországban.
Pétváváról jelentik: A holnap Kronstadtba ér-
kező *Poincaré* miniszterelnök üdvözlésére a kül-
ügyminisztérium és a haditengerészet képviselői,
valamint a francia nagykövetség egész személy-
zete s a francia telep tagjai Kronstadtba utaztak.
Az orosz és külföldi sajtó képviselői külön hajón
utaznak. A francia miniszterelnök megérkezése
alkalmából a balti flotta valamennyi hadihajóját
Kronstadtba rendelték.

Változás az angol kabinetben. Az Asquith-
kabinetben októberben változás lesz annyiban, hogy
Murray, Master of Elibank belép a kabinetbe. Egy
időben hire kelt, hogy *Bryce* washingtoni angol
nagykövet ne tér többé vissza álmóshelyére, ekkor
Murray emlegették utódjául. Erről most nincs már
szó. *Murray* India államtitkára lesz. *Creuc* márki
fizikailag gyenge, hogy é tárczával együtt a felső-
házi liberálisok vezetését is ellássa. Azt is hiesz-
telik, hogy *Moley* lord, a titkos tanács elnöke szin-
tén szeretné elhagyni állását, de liberális körökben
még vannak győződve arról, hogy *Muley* egyelőre
marad. Beszéltek *Birel* ir államtitkár visszalépé-
séről is, de ez ki van zárva addig, míg a home-
rule eldöntve nincs. Ha *Birel* a felsőházba menne,
helyébe *Herbert Sarnuel*, a mostani postaminisz-
ter kerül.

Roosevelt jelöltsége. Csikagóból jelentik:
Rooseveltet, a haladópart konventjén tartott rend-
kívül nagy hatást keltett programbeszéde után
egyhangulag kikialtották elnökjelöltté.

Kétségtelen, hogy Roosevelt beszéde rendki-
vül nagy benyomást tett az egész országra, habár
a sajtó többsége úgy magát a beszédet, mint an-
nak esetleges következményeit mindenképpen ki-
scsbíteni törekszik. Chicagóban a lelkesedés szinto
hihetetlen mérvet öltött. Figyelemreméltó,
hogy a pénzügyi, a politikai és a tudományos
világ kitünőségei jelenleg majdnem kivétel nél-
kül Chicagóban tartózkodnak és valamennyien
Roosevelt mellett foglaltak állást. Ezzel szem-
ben viszont nagyon jellemző az amerikai gondol-
kozásmód maradiságára, hogy a befolyásos sajtó
zöme Roosevelt programját szociáldemokrata
izűnek, sőt helyenkint anarchista jellegűnek
tartja. Megszivlelésre méltó a suffragettek állás-
foglalása Roosevelt mellett, minthogy négy ál-
lamban egyenesen a nők szavazata dönt a novem-
beri választás eredménye fölött. Hogy a Roose-
velt mellett megindult mozgalom minő arányo-
kat ölt, arra nézve jellemző, hogy most már a
sürgő Hearst-sajtó legbefolyásosabb lapjai is kö-
zelednek az új párthoz és hogy az amerikai vá-
lasztások idején szokásos fogadásokban a Roose-
velt bukására kötött eddigi 4:1 arányú oddsok
most már 2:1-re szállottak.

Portugália és Spanyolország viszálja. Páris-
ból jelentik: San Sebastianból jelentik, hogy a
diplomáciai viszony a portugál köztársaság és
Spanyolország között végképp elmérgesedett. A
lisszaboni kormány azzal vádolja Spanyolorszá-
got, hogy menedéket ad a portugál royalistáknak,
sőt elősegíti a monarchista mozgalmat. A madridi
portugál követ kormányának nevében kijelen-
tette, hogy a lisszaboni kabinet kénytelen volna
megszüntetni a diplomáciai összeköttetést, ha
Spanyolország nem utasítja ki a portugál mon-
archistákat. Most úgy áll a helyzet, hogy a diplo-
máciai viszony megszakítása minden perczben
bekövetkezhetik. — Madridból jelentik: Don
Jaime trónkövetelő hívei tegnapelött Villavi-
nosába mentek, ahol gyűlést tartottak. Amikor el-
akarták hagyni a várost, a lakosság megtámadta
őket. A kölcsönös lövöldözés folyamán hat ember
megsebesült. Többeket letartóztattak, többek közt
Don Jaime küldöttjét is.

Szabadulás előtt.

— Kovács Gyula és védője. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 8.

Kevés „vádlatot“ őriz a nagy nyilvánosság olyan szimpátiával, mint Kovács Gyulát. A fogságban tüdő, szereteremeltő fogoly a tegnapi események után joggal remélhette, hogy ma megnyílik előtte a fogház ajtaja.

Azonban Kovács Gyula országgyűlési képviselő szabadlára helyezése felett csak holnap dönt a vádtanács. A törvényszéki elmeorvoszakértőknek véleménye alapján hozott vizsgálóbírói végzés ellen — mint már tegnap megirtuk — a kir. ügyészség felfolyamodást jelentett be és egyúttal kérte, hogy az orvoszakértők szakvéleménye felülvizsgálás céljából terjesztessék fel az igazságügyi orvosi tanácshoz. Dr. Mándi Sándor vizsgálóbíró az ügyészség felfolyamodása folytán a bűnügy összes iratait dr. Ajtay K. Sándor és Német Ödön törvényszéki orvosszakértők szakvéleményével együtt még a tegnapi nap folyamán beterjesztette a büntető törvényszék vádtanácsához. A vádtanács ezidő szerinti elnöke, Saly Dezső táblabíró, ma délelőtt osztotta ki az ügyet referálás céljából dr. Nagy Béla törvényszéki bírónak. A referens bíró tekintettel a bűnper nagy anyagára és az orvosi szakvélemény terjedelmes voltára, nem rendelkezett annyi idővel, hogy az ügyet kellőképp áttanulmányozhatta volna, ezért aztán a vádtanács ma nem is foglalkozhatott az ügyészség bejelentett felfolyamodásával. Így tehát holnap, a déli órákban dönt majd a vádtanács Saly Dezső táblabíró elnöke, dr. Nagy Béla bíró előadása alapján Kovács Gyula szabadlára helyezése kérdésében.

Tegnap délután a gyűjtőfogház egy tisztviselője jelentette a rab képviselőnek, hogy védője, dr. Polónyi Dezső akar beszélni vele. Ezt megelőzőleg Polónyi Dezső dr. odakint felmutatta a vizsgálóbíró irását, amely megengedi, hogy a védő bármikor beszélhessen védencezével. Polónyi egy tisztviselő kíséretében a tanácskozási terembe ment, amelyek ajtaja néhány pillanat múlva megnyílt s belépett rajta Kovács Gyula. Nyoma sincs rajta az átélt izgalmaknak, szenvedéseknek. Szürke ruhát hord, kék fehérpetyes nyakkendő van rajta, fehér ing, összeálló gallér. Polónyi szívélyesen üdvözölte a fogoly képviselőt és jelezte neki, hogy újságot akar neki mondani.

— Tudom, — mondta Kovács Gyula — valaki már elmondta.

Kijelenti továbbá, hogy nem örül tulságosan a vizsgálóbírói végzésnek, mert szeretne volna, ha tárgyalásra kerül az ügye. Polónyi ezután megmagyarázta neki, hogy tiszteletreméltó vizsgálóbírói végzéssel állanak szemben.

— Tudom én azt nagyon jól, — felelte Kovács.

Az ügyvéd ezután hosszasan magyarázta neki, hogy az orvosi vélemény 46 oldalra terjed és részletesen kifejti, hogy Kovács nem elmebeteg, csak öntudatlan állapotban volt. Majd a képviselőhöz közelebb lépve, mondta:

— Hanem nem is látszik a sebhelyed. (A jobboldali szemöldök után egy centiméter hézag következik s utána a sebhely, amely mintha a szemöldök folytatása lenne. A seb nem nagyobb, mint egy apró fekete borsszem. Már tapasztalás szerint rajta és jól szemügyre kell venni, hogy észrevehető legyen.) Csodálattal nézlek, mert ha elgondolom, hogy milyen borzalmasan össze voltál esonkítva, amikor a parlament épületéből hordágyon kivitték s ha most így látlak nyugodtan, duzzadó egészségben és csak keresve tudom megtalálni a sebhelyet, akkor úgy rémlik nekem, mintha nem is volna igaz, ami történt. Nagyszerű ember az a Herczel!

Kovács Gyula ugyancsak dicsérte Herczelt. Kijelentette, hogy fájdalmat egyáltalában nem érez és kedélyállapota is a legjobb. Sebéről tegnap vette le a tapaszt.

Leleplezett álhirlapírók.

— Zsarolók a csapdában. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 8.

Három zsaroló álhirlapíró került ma a rendőrség keze közé. Mind a három ismert tagja a pesti zsaroló maffiának, mert bármilyen kómikusan hangzik is, működik ilyen a fővárosban, s már esztendő óta fosztogatja a bajbajutott embereket. Mint a hiéna a konczra, mindenütt megjelenik, ahol valami dolog történt, s a észereplő egyéneket vakmerő fenyegetéssel megszarolja, kisebb-nagyobb összegeket csikar ki tőlük. Az egész dologban az a különös, hogy ezt már mi is megirtuk, mások is ezerszer és ezerszer elismélték és ennek dacára még mindig akadnak emberek, akik áldozatul esnek a zsarolóknak. Itt csak egy segítő van; más fegyverekkel nem lehet harcolni ellenük. Maga a közönség lépjen a hiénák ellen sorompóba. Azt a hirlapíró, aki ezt a szót „pénz“ kiejti, azonnal adják át rendőrnök, mert minden újságnak külön apparátusa van annak a pénznek a beszedésére, amely jogosan jár az újságoknak.

Nem tudnánk elég súlyos szóval esetelni, hogy nekünk tisztességes s becsületes újságíróknak, mennyi kárt tesznek ezek a férgek, amelyek még eltaposni is nehéz, mert folyton kicsuszának az igazságszolgáltatás kezei közül. Igazi, hivatásos újságíró már alig meri megnevezni a hivatását, örök időkre kompromittáltak az álhirlapírók. Az álhirlapírók mindennütt megjelennek, beszélnek, állnak a sajtó nevében, amelyhez semmi közük sincs. A hivatásos újságíró, senki se ismeri, ha nagy féltékeny megmondja a nevét, azonnal álhirlapíróknak nézik és elnéznek a feje fölött.

Ma szerencsére három féreg került rendőrkéze. Különösen az egyik, Péterfi Gyula tipikus álhirlapíró, egyike a legveszedelmesebb zsarolóknak. Már többször lerántották róla a leplet, de a börtönt még mostanáig sikerült elkerülnie. Most azonban valószínűleg rabkosztot fog enni egy kis ideig.

Tudósításunk a következő:

Péterfi Gyuláról, az „Idő“ című nyomtatvány szerkesztőjéről a fővárosban mindenki tudja, hogy zsarolásból élt. Eddig azonban mindig sikerült valamiképpen tisztázni magát a folyton meg-megisméltendő vádaktól. Most azonban hurokra került, bevitték a rendőrségre zsaroláson történt tettenérés miatt.

Esztendő óta garázdálkodik már Budapesten ez a kétségbeesett egzisztencia. A legutóbb Jánosi Engel család akarta megszarolni, amelyik tagjáról hetekkel ezelőtt „Jánosi Engel Aurél kardbojtja“ czimű cikk jelent meg a „Pesti Futár“-ban. Péterfi a cikk megjelenése után felhívta telefonon Engel Aurél apját, aki udvari tanácsos és olyan fenyegetéssel, hogy további adatokat közöl Engel Aurél és egy bécsi leány összeköttetéséről, kétszázötven koronát zsarolt ki, az összeg ellenében pedig megígérte, hogy nem fog írni lapjában az esetről, de kikötötte, hogy Engélék, ha ezentul közleményt adnak le a lapoknak, az „Idő“-t se felejtsek ki a névsorból. Julius első napjaiban, mikor az öreg Engel már egy hollandiai fürdőhelyen nyaralt, Péterfi ígérete ellenére ismét jelentkezett telefonon. Engel Aurél ridegen elutasította a zsarolónak első, majd második és harmadik telefonos kísérletét, mire most augusztus 5-én az „Idő“ szerkesztői üzenetei közt a következő sorok jelentek meg:

Munkatárs Wien. A milliomos ifjú ügyével ismétellen fogunk foglalkozni, a dolog kezd botránynyá dagadni. Kérjük a folytatását.

A „figyelmes“ szerkesztő ur ezt az üzenetet körülfarkasztva két czeruzával és borítékban elküldte Jánosi Engel Gyulának, Aurél édesapjának, aki azonban távol lévén, nem vehette át a levelet. A levél ilyenformán Engel Aurél kezébe került, aki látta, hogy a zsarolómanőver újból kezdőlik. Péterfi Gyula még aznap ismét jelentkezett és pénzt kért tőle. Engel Aurél ekkor zsarolás miatt

ismeretlen tettes ellen felejtést tett Krecsányi főkapitányhelyettesnél, aki Babescu és Püspöky detektíveket becsajította rendelkezésére.

A detektívek folyton Engel mellett tartózkodtak és kihallgattak két-három telefonbeszélgetést, melyekben a fáradhatatlan zsaroló megisméltette követelését. Engel ugy irányította a telefonbeszélgetést, hogy Péterfi a detektívek hallatára a következő kijelentést tette:

— Igen, ha pénzt ad, akkor békén hagyom.

A fiatal Engel ere a detektívek tanácsára hatádkot kért, hogy édesapjával érintkezésbe lépessen. — A zsaroló azonban türelmetlenkedett és ismét zaklatta a fiatal Engelt.

— Apám beleegyezett, adok önnök pénzét. — Mennyit kíván? — Kérdezte Engel.

— Mint a multkor.

— Figyelmeztetem, hogy most utoljára adok. Eljöhét a pénzért, vagy elküldhetem.

Péterfi nem olyan tapasztalatlan zsaroló, hogy esetleges kelepcebe beugrott volna. Azt követelte, hogy Engel személyesen vigye el a pénzt Bacsay utca 8. szám alatt levő lakására, úgy akarta a dolgát csinálni, hogy semmiesetre ne legyen tanu a bűnös manikulációjára. A detektívek sugalmazására Engel ridegen szólt bele a telefonba:

— Én önhöz semmiesetre se megyek el. Ha tesszik jöjjön hozzám, de előre figyelmeztetem, hogy sietni kell, mert csütörtökön délután 2 órakor elutazom és akkor ön igazán nézhet a pénze után.

Többszöri sikertelen telefonozás után ma reggel nyolc órakor Péterfi megjelent Engélék Andrássy-ut 122. számú villája előtt. A detektívek egy ablakból lesték az érkezését és a következő percben Engel Aurél már az utcán volt.

— Kérem, nagyságos uram, — állotta utját Péterfi — adja át a pénzt, soha többé nem zaklatom.

Engel a tárczájába nyúlt, átadott öt darab százkoronást, melyet odafönt a detektívek már előzőleg megjelöltek. A zsaroló átvette a pénzt, az ezután következők pedig sablon szerint folytak le. Babescu és Püspöky lesiettek, fölönfoglák Péterfit és bérkocsin a főkapitányságra vitték, ahol először Palágyi Kálmán detektív-főfelügyelő hallgatta ki a zsarolót. Péterfi eleinte tagadott, később azonban beismerte, hogy most másodízben kapott pénzt Engéléktől.

Ezen a mai zsaroláson kívül felelősségre fogja őt venni a rendőrség még több más zsarolási kísérletért, melyet éjjeli mulatóhelyek tulajdonosai ellen követett el. Az ügyészség ez utóbbi ügyekben már el is rendelle ellene a vizsgálatot.

Péterfi Gyulát a rendőrség késő este letartóztatta.

Még egy másik zsarolásról is meg kell emlékeznünk. Ivánka Imre országgyűlési képviselő dr. Keresztösy Gyula rendőrfogalmazó előtt zsarolás miatt feljelentést tett László-Löwinger Arnold 32 éves magántitkár és Békefi Sándor a „Mult és Jövő“ folyóirat kiadóhivatali tisztviselője ellen, aki évekket ezelőtt a „Korbács“ című revolyerlap szolgálatában állott. A zsarolási kísérlet a következőképpen történt:

Békefi Sándor bizalmasan közölte Ivánka Imre képviselővel, hogy tudomása van arról, hogy László-Löwinger Arnold egy ügyvédtársával együtt röpiraton dolgozik. A röpiratban súlyosan diffamáló dolgok lesznek róla. Figyelmezteti jóakarátulag Ivánkát arra, hogy a cikkek megjelenését mindenképpen akadályozza meg, mert esetleg madátumát is elvesztheti. Ő — ugymond — jó viszonyban van Lászlóval és atz hiszi, hogy „le lehet szerelni“ még idejében az ügyet. Ehhez négyszáz koronát készpénz kell. Ivánka színlag bele is ment az üzletbe és tegnap este odarendelte a feleket a Margitszigetre. Közben értesítette a rendőrséget a zsarolási manőveréről. A főkapitányság két detektívet küldött ki, akik a Margitszigeten elbujva várták László és Békefi megjelenését. A két ur pontos időben meg is jelent a kijelölt helyen. Rövid beszélgetés után Ivánka elővette pénztárczáját és négy darab 100 koronás megjelölt bankjegyet adott át

nekik. A detektivek erre előjöttek rejtekhelyükből és mindkét fiatal embert igazolásra szólították fel, majd bekísérték őket a főkapitányságra, ahol mind a ketten előzetes őrizetben vannak.

László Arnold ma szerkesztőségünkben járt és igazolni igyekezett magát, mondván, hogy Ivánka kőtezer korona munkadíjával tartozik neki, amelyre 3 évig várt s most, hogy a képviselő egy nagyobb részletet ígért törleszteni, ezt a pénzt is visszavétette detektivekkel. A pör el fogja dönteni, kinek a részén van az igazság.

EGYHÁZAK.

— (A protestáns püspökök fizetése.) Eperjesről jelentik: Az ág. hitv. ev. és a ref. püspöki karban mozgalom indult meg az iránt, hogy a protestáns püspököknek a mai viszonyoknak már meg nem felelő, túlsekély fizetése fölemeltessék. Ezt az 1848: XX. tez. alapján adandó, állami dotáció útján kívánják kieszközölni. Amint az eddigi lépésekből kitünik, az eredménynek nincs lényegesebb akadály.

— (A szerb egyházi alapok vizsgálata.) Fölhivatalosan jelentik: A görög-keleti szerb egyházi alapoknak Lukács László miniszterelnök által elrendelt megvizsgálását Joanovich Pál miniszterelnökségi minizteri tanácsos immár befejezte. Ebbeli működése nemcsak a huszonkét év óta elintézetlenül főlhalmozódott zárószámadásoknak felülvizsgálatára, hanem a középponti szervek által kifejtett vagyonkezelés tizeset megvizsgálására, a kezelés alatt levő nagyszámu, különösen ösztöndíj-alapítványok fölhasználásának ellenőrzésére is irányult. A görög-keleti szerb egyház autonómiájának rendezése tárgyában mult hónap 11-én kibocsátott királyi rendelet következtében szükséges intézkedéseket végrehajtotta, az új vagyonkezelőknek leltárral átadta a vagyont és az autonómia rendezésénél megkivánt átmeneti intézkedéseket fogantatott. A latályo kívül helyezett kolostori vagyonkezelés szabályzata helyett a kolostorfőnökök ülés megalkotta az új szabályzatot, amely remélhetően ki fogja elégíteni az összes igényeket és a régi kezelés ellen mind gyakrabban föllépett panaszokat és kifogásokat meg fogja szüntetni. Joanovich miniszteri tanácsos a hét heti munka elvégzése után Budapestre visszaérkezett és átvette hivatalának vezetését.

UJDONSÁGOK.

Álhirlapirók.

* * *

Álhirlapirókról szól ismét az ének — ki tudja hányadszor immár és bizonyára nem utóljára — a lapok hasábjain. Álhirlapirókról, akik nem elégszenek meg azzal, hogy a maguk százegynéhány koronájáért, amit pártfogoló adományként szurnak le valamely obekurus közigazdasági lap házi pénztárába, vasuti szabadjegyet és főszerkesztői, legjobb esetben főmunkatársi címet váltnak maguknak és mint ilyenek büszkélkednek a hazai és külföldi furdöhelyek cseplanádjain és kurlistájában. Az álhirlapiróknak ez a fajtája nem ártalmas, nem undorító, nem veszélyes a közre, csak éppen kellemetlen, mert diszkreditálja azt a foglalkozást, amelyek talán a legönzotelnebbül dolgozik a közért. Innen van azután, hogy az igazi hirlapiró, aki egész éven át éjjelnappal rrbotol, rövidke szabadságideje alatt inkább eltagadja foglalkozását, semhogy egy sorba helyeztesse azzal a telterszenyü kövér hontessel, aki mint a Husipari Munkások Kézlönyének szerkesztője, féláru szobát, féláru kosztot, kurtaksa elengedést és ingyenes furdót vasalt ki a furdöhely igazgatóságától.

Az ilyen álhirlapiró nem rosszabb és nem kellemetlenebb annál a tehetségtelen piktornál, aki jó képet soha életében nem festett, ellenben vagyona és jó összeköttetései folytán helyet foglal mindenféle művészi zsiriben, ahol nagyképien itélkezik a szegény és tehetség „köllögák” alkotásai fölött.

Általában minden mesterségnek meg van

nak a maga álemberei, kiirthatatlan és szinte nélkülözhetetlen kullancsai a tisztességes czének. Éppen ezért a hivatásos ujságíró és működési tere, az ujság, sohasem fokod ki öklöt rázva az ártalmatlan Chefredakteur-ök és Redakteursgattin-ök ellen, akiktől hemzsegnek ilyenkor a nyaralóhelyek vendégnévsorai. Káromkodik, bosszankodik legfeljebb, de tehetetlenül kénytelen tünni garázdálkodásaikat.

Mindaddig, amíg csak kisebb-nagyobb kedvezményeket, a népszerűen potyázásnak nevezett lehetőséget vivja ki maga számára az álhirlapiró, nem veszedelmes és nem ártalmas. Abban a perczben azonban, amikor nem közvetett, természetbeni előnyökért „dolgozik”, amikor üres zsebe, korgó gyomra és a tisztességes munkától való irtózása direkte pénzszerzésre utalják, az álhirlapiró az emberiség legundorítóbb teremtményévé válik. Mert hogy a pénzszerzés nála a leglazább etikával sem öszecegyeztethető módon történik, az bizonyos.

A mai napon néhány régóta garázdálkodó ilyen álezerkesztő került hurokra. Különös eszmétársulás folytán az elfogatásukról szóló hír olvasásakor az a hirdetőszlopjainkat köztisztaságunkra igen jellemző izléstelen plakát jut eszünkbe, amelyen az államhatalmat jelképező sisakos rendőr nyakonesipi a szegény partájok vérén élőködő poloskákat. Mondhatnánk ugy is: ami az állatban a poloska, az az emberben az álhirlapiró.

Sőt ez a párhuzam még hosszabbra is vihető. Épp úgy, mint a poloskát a tisztátlan-ság tenyésztí, az álhirlapirók fejlődhetésére — legyünk ezuttal merészen őszinték — a közönség ostobasága, tudatlansága ad alkalmat. Tudja jól az álszerkesztő, hogy a bajba jutott ember nem szereti, ha ügye nyilvánosságra kerül. A betű útján történő kipellengérezéstől való félelem egy időben született meg az emberben a hirlap feltalálásával. És bár ugy tanítják már az elemi iskola legalsóbb osztályai-ban is, hogy a betű felvilágosít, az ujságot olvasó közönség még mindig nem tudta megtanulni, hogy tisztességes hirlapok tisztességes munkatársai, sosem a közönség pénzéért írják meg vagy — nem írják meg azt, amit megírni vagy meg nem írni akarnak. Tisztességes, vérbeli ujságíró sosem fog pénzről beszélni, amikor valami hivatásával járó megbeszélést folytat magánfelekkel.

A világ azonban arra való, hogy becsapják, gondolják az álhirlapirók és nem is okoskodnak rosszul, mert „pali” — hiába — mindig akad és amíg tisztességes hirlapok lesznek, a palik sosemmegeztésük folytán mindig meglesznek antipodusaik: az álhirlapok és az álhirlapirók.

A mai általános örömujjongást kiváltó többes fogás éppen ezért nem is zavar valami sok vizet. Egy-két poloskát nyakonesipett a sisakos, kardos rendörközeg, marad azért még utána elegendő szabadon.

Ténybeli mióltán kívül csak azért örvendhetünk még az ilyen letartóztatásoknak, mert újból és újra alkalmat adnak arra, hogy a sok százszor elmondottak után megint egyszer elmondhassuk a közönségnek: tanulja meg már végre megkülönböztetni az álhirlapirót a hivatásos ujságírótól — s akkor megszünik annak a vezedelmes élődinek minden garázdálkodása. Istenem, olyan könnyü a megkülönböztetés! Csak egy kis józans és bátorság kell hozzá. Cs.

NAPIREND: Naptár. Péntek, augusztus 9. — Róm. kath.: Román vt. — Prot.: Román. — Görög-orosz: július 27. Pantelemon. — Zsidó: Ab 26. — A nap két reggel 4 óra 48 perczkor, nyugszik este 7 óra 22 perczkor. — A hold két éjjel 12 órakor, nyugszik este 7 óra 22 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Naray Szabó Sándor közoktatásügyi államtitkár fogad délután 4 órakor.

Balogh Jenő közoktatásügyi államtitkár fogad délután 5 órakor.

Japánkiállítás a Teréz-kört 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőf-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kold kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum régi képtára 9—2-ig. — Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—6-ig. — Fővárosi Muzeum 9—1-ig. — Gyermekektanulmányi Muzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 6—8-ig. — Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Néprajzi Muzeum 3—6

óráig. — Társadalmi Muzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 6—8-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Könyvtár 9—2 óráig. — Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—2-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalójában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — A Szépművészeti Muzeum modern képtára. Nyitva 10—2-ig. — Történelmi Képtár. Nyitva 10—2-ig.

— Személyi hir. Bezerédj Viktor belügy-miniszteri államtitkár, a Gyermekszanatórium ügyvezető elnöke szabadságáról visszaérkezett és újra átvette a Gyermekszanatórium vezetését. Az államtitkár augusztus 14-én fogja a Balatonalmádi Zsófia gyermekszanatórium felülvizsgálatát végezni.

— A román trónörökös-pár utazása. Brassó-lól táviratozzák, hogy a román trónörökös és neje-kétfőn reggel Budapestre érkeznek és innen tovább utaznak Siegmaringenbe.

— Erzsébet génuai hercegnő halasete. Rómából jelentik, hogy Margit özvegy királyné édesanyját, Erzsébet génuai hercegnőt tegnap Strezában szélütés érte. Az özvegy királyné azonnal anyjának betegágyához utazott és a génuai herceget is, aki most Aix Les Bainsban van, táviratban rendelték oda. A génuai hercegnő most nyolczvanhárom éves.

— A japán trónörökös Európában. A japán császár elhatározta, hogy a tizenegy éves trónörökös európai nevelésben részesíti. A herceg négy évig egy angliai iskolát fog látogatni és azután Párisba, majd Berlinbe utazik tanulmányai kiegészítésére.

— A temesvári hadtestparancsnok bucsuja. Seofranz Antal hadtestparancsnok, ki most vonult nyugalomba, a hadtest tisztjeihez és legénységéhez bucsulevelet intézett, melyben mindnyájuknak szívélyes Istenhozzádot mondvá, kívánja, hogy a szép hadtest a legszebb sikereket arassza minden időben és kéri, hogy baráti emléket őrizzék meg. A bucsulevelet most hirdették ki a hadtesthez tartozó ezredek előtt.

— Samassa búcsuzik. Samassa bíboros-érsek tegnap éjjel az egri szervita rendház főnökének meggyónit, azután megáldozott. Az egész papság jelen volt. Szmeccsányi koadjutor pontifikált. Az érsek latin nyelvű beszédben búcsuzott papságától, kérve, hogy tartsák meg emlékükbén. A papok a megható beszédre sirva járultak kézesokra.

— Egy orvos tragédiája. Egy társaságban jól ismert, nagyon szimpatikus fiatal orvosról szomorú hirt hallunk: az élet késervei alatt összeroppant és elborult elmével szanatóriumban tengődik napok óta dr. Somlyó Sándor, Szamosi Elza, az Operaház művésznőjének volt férje, különösen művészkörökben volt kedvelt és nagybecsült. Szerették, mint jó fiut és elmés társalgót és becsülték, mint kitünő énekmestert. Feleségének nagyszerü managere volt, amerikai túrén járt vele és sok pénzt keresett. A házastársak később elváltak és a válás nagy hatással volt az amugy is érzékeny lelkiéletü orvosra. Azóta járt-kelt, sehohem találta a helyét. Hol külföldre utazott, hol a vidéken tartózkodot. Közben fogorvasnak képezte ki magát és az Irgalmasoknál dolgozott. A fiatal orvoson egy év óta buskomoréág és súlyos idegesség félre nem ismerhető jelei mutatkoztak. Egyre fogyott az energiája, élet- és munkakedve. Végül testben-lélekben megtört, úgy, hogy régi ismerőseinek egyeneesen szomorú látványt nyújtott, hogy az azelőtt vidám és derült fiatalemberből rom lett, úgy jár a világban, mint aki nem találja helyét. Egy-két hónappal ezelőtt aztán egészen eltűnt az emberek szemé elől, csak itt-ott és csak néha látták. Most aztán egészen szomorú hír érkezik róla. Somlyó Nándort, mint enlyosan elmebajost, ma délelött hozzátartozói beszéltették Moravcsik professzor klinikájára.

— Aratók sztrájkja. Makóról jelentik, hogy Török Géza csanádapáczai lirtokán 33 aratómunkés sztrájkba lépett s miután megegyezni nem tudtak, vonatra ültek elutaztak. Török Géza feljelentésére a csendörök a bányaházi állomáson lezállították és visszavezették őket. Újabb alkudozások után aztán megegyeztek.

— Nyugdíjazás. A király Brabecz Gyula vezérőrnagnak a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint szolgálatképtelennek, nyugállományba való helyezését elrendelte.

— **Oriási robbanás.** Késő éjjel táviratozzák Washingtonból: A külügyminiszter táviratot kapott, amely szerint Port aux Princ-ben, Haiti köztársaság elnökének palotája szomszédságában felrobbant egy lőporraktár. A robbanás elpusztította az elnök pajotáját és maga az elnök is meghalt. A robbanás ereje számos ágyut messze eldobott. A halottak száma meghaladja a négyszázat.

— **Ünnepelt számtanácsos.** Kisfaludi Madarász József székesfevárosi számtanácsos tegnap ünnepelte 54-ik születésnapját. A VI. ker. előjáróság adószámviteli tisztikara teljes számban megjelent nála és kollégái nevében Kováts László, családját pedig Fleischer Tihamér üdvözlöttek. Az ünnepelt tanácsos meghatva mondott köszönetet az üdvözlésért.

— **Az olasz királyi család nyaralása.** Milánóból írják, hogy az olasz királyi család a nyarat a piemonti Sant' Anna di Valdieri vadászkastélyban tölti, ahol az udvartartást a szolgaszemélyzetten kívül csupán a király szárnysegédje, Brusati tábornok és dr. Quirico udvari orvos képviselik. A királyi pár ilyenkor az udvari szertartás kényelmetlenségeitől függetlenül tisztán csak családjának él. Az elmúlt napok egyikén a királyrak az az eredeti eszméje támadt, hogy a Monte Matto déli lejtőjén lévő Chiot della Sella fensíken maga és családja részére sátrakat veret és azokban töltik el a rekkenő meleg napokat. A tervet végre is hajtották és a királyi család valódi nomád életet él a hatalmas havasok által környezett gyönyörű vidéken. A király többnyire vadászattal tölti idejét és ebben sokszor kísérelje a kis trónörökös is, míg a királyné a fiatal hercegnők társaságában reggeltől estig a hegyi patakok mellett ül és kedvenc szórakozását, a pisztránghalászatot folytatja.

— **Kémkedés gyanúja alatt.** Jelentettük a minap, hogy Ekkernförde-ben a német hatóságok kémkedés gyanúja miatt elfogtak öt embert, akik saját hajójukon kirándulást tettek és akiknél sok fényképfelvételek találtak. A kémletés mai világában egyáltalában nem meglepő az angolok elfogatása, amelyről most Londonból ezeket a részleteket jelentik: Az Ekkernförde-ben kémkedés miatt elfogott öt angol ember közül az egyik, dr. Stone, a londoni Metropolitan-kórház sebészeti osztályának főorvosa. Kollégája, dr. Binns kijelenti, hogy a feltartóztatott yachton eredetileg hatan voltak; a hatodik dr. Moore, a Saint Bartholomew-kórház orvosa volt. A hattagu társaság közös tulajdonosa volt a hajónak, amelyen a hét végén kirándulásra szoktak járni. Arra a kirándulásra, amely a múlt vasárnap olyan váratlanul végződött, két héttel ezelőtt indultak el Doverből. Dr. Moore-nak azonban időközben lejárt a szabadsága s ezért elhagyta társaságát. Dr. Moore mindent elkövet Londonban, hogy a német nagykövetséget és a hadügyminisztériumot meggyőzze, hogy öt társa teljesen távol állott a kémkedéstől. Dr. Stone szenvedelmes fotográfus s minden kirándulásról tömérdek felvétellel szolgált visszatérni. Valószínű, hogy ebbeli törekvésében nem volt óvatos. Az elfogottak közt van Sheffield ügyvéd és Macdonald mérnök is. Arról, hogy Németországban mit derített ki a vizsgálat és hogy mi a sorsuk az elfogott angoloknak, eddig nem érkezett hír.

— **Feketehimlő Bécsben.** Bécsből táviratozzák, hogy az ottani általános kórházban tegnapelőtt reggel betegvizsgálatra jelentkezett egy Richter Károly nevű szerelő, aki nemrég érkezett haza Konstantinápolyból és akin néhány nap óta könnyebb hólyagkiütések mutatkoztak. A kórház orvosai himlő-gyanusnak találták az esetet és ezért Richtert egy fertőtlenítő-kocsin nyomban átszállították a járványkórházba. Az ott megejtett vizsgálat alapján megállapították, hogy Richter az *eredeti fekete himlőben szenved*, amelyet minden valószínűség szerint konstantinápolyi tartózkodása alatt szerzett. A járványos kór megállapítása után a közegészségügyi hatóságok nyomban intézkedtek, hogy mindazok a személyek, akikkel Richter bécsi tartózkodása alatt eddig érintkezett, szigoruan elszigeteltesse, lakása fertőtlenítették, szóval mindazok az óvatossági szabályok végrehajtsanak, amelyek a járvány tovaterjedésének megakadályozására alkalmasak.

— **Öngyilkos egyetemi tanár.** Prágából táviratozzák, hogy dr. Tilsch Manó 46 éves egyetemi tanár tegnap éjjel leugrott második emeleti lakásának aglakából az utcára és súlyos sebekkel eszméletlenül terült el. Hamarosan ott volt a mentők autómobilja, beemelték az öngyilkost és siettek vele a Főzkórházba. Utközben Tilsch eszméletre tért s *örülési roham jött rá, az autómobil ablakát betörte és az orvost meg akarta fojtani.* A mentők megkötötték a szerencsétlen s így jutottak vele a kórházba, ahol egy óra múlva meghalt. Tilsch a prágai cseh egyetemen az osztrák magánjognak tanára és a jogi kar dékánja volt.

— **Honvéd csapatok összpontosítása.** A szeptember elején végbemenő királygyakorlatok alkalmával a hetedik hadtest területén állomásozó honvédsapatokat is beosztják az egyes gyaloghadosztályokba. Míg a dandárok önállóan gyakorlatoznak, addig a honvédek a maguk parancsnokságai utasításai szerint járnak el. A hadosztálygyakorlatok már oly széles keretekben történnek meg, hogy a kellő létszám csak a honvédség bevonásával érhető el. A 33. gyalogezred a 66. közös hadseregbeli dandárba és a nagyváradi 17. hadosztályba tartozik és a gyakorlatok alkalmával a hadosztály többi csapataival együtt operál. Ugyancsak a 17. gyaloghadosztály parancsnoksága alá kerül a lugosi honvédszolgadandár is, amelynek keretébe viszont a lugosi 8 és verseczi 7 gyalogezred tartozik. Mielőtt az említett csapatok a hadosztálygyakorlatokat megkezdnék, Aradon összpontosítják az ezredeket augusztus 24. körül. Ugyancsak Aradon lesz a dandárparancsnokság is, valamint a 3. honvédszázadnak jelenleg Szegeden állomásozó 2. osztálya. A honvédsapatok háboru esetén ez idő szerint még a közös hadsereg tüzéségétől kapják a szükséges ágyúanyagot.

— **Agyonrugdalt leány.** Vérlázító eset történt az aradmegyei Vadász községben, ahol Nagy Ferenc községi rendőr halálra rugdalt egy szerencsétlen fiatal leányt, aki még gyermekkorban van s anyának érezte magát. A szánalomraméltó teremést földre teperte, szeges-patkós csizmájával megtaposta s kardjával úgy összevagdalta, hogy vérbefagyva maradt az ut porában s ott világra hozta időtlen magzatját, amely meghalt s most a megnyomorított gyermekanya is nagybeteg. Így történt az eset: Tegnap estefelé Kovács Mária tizenöt éves parasztleány atyja elébe ment, akit hazavárt a mezői munkából. A szemrevaló természetnek bajbaeséséről az egész község tudott. A gyerekleány két hónap múlva várta anyaságát. Amint föl és alá járkált a község határában, az utszélen, ráivallt Nagy Ferenc rendőr, hogy tatarodjék haza, ne csavarogjon egyedül. A kis Mária jámboran mondta a rendőrnek, hogy édesapját várja, most kell hazatérnie a munkából. Különben is minek kergeti, hiszen békésen viselkedik. Nagy Ferenc községi rendőr aztán se szó, se beszéd, nekiesett a leánynak, fellökte, hogy végigterült a földön, megrugdalta s kardjával összekaszabolta. A boldogtalan kinyájában ott szülte meg gyermekét, amely még körülbelül egy negyed-órát élt s kiszüvetett. Kovács Mária eszméletlenül hevert még a földön, mikor a parasztemberek ráakadtak s hívták a községi orvost. Ugy vittek haza saroglyán a megkínzott leányt s most nagybetegen fekszik. A községi orvos a holt magzaton megállapította, hogy a feje be van horpasztva. Aradról a királyi ügyész és a vizsgálóbíró ma ment ki Vadász községbe, hogy kihallgassa az előzetes letartóztatásban lévő rendőrharamiát.

— **A Mona Lisáról.** Párisból jelentik: Rathborne angol műkereskedő, aki a Mona Lisa-kép másolatát a követségen fölajánlotta, azt állítja, hogy ez a kép az igazi. Tegnap fölkereste a vizsgálóbíró és fölhitte a figyelmét a Louvre-muzeum őrének, Lericuk urnak saját szerű magatartására. Ez az ember ugyanis semmi szín alatt sem akarja a képet őszintén megírni. Rathborne egyuttal átnyújtott a vizsgálóbírónak egy jegyzéket, amelyben föl sorolja mindazokat az egyező jeleket, amelyek az ő képén és a Louvre képén megfigyeltek. A vizsgálóbíró elhatározta, hogy Rathborne rendőri uton hallgattatja ki.

— **Vesztett kutya a Józsefvárosban.** A VIII. kerület területén egy eben a veszettséget hatóságilag megállapították és a kerületi előjáróság, mint elsőfoku egészségügyi hatóság a kerület egész területére szeptember hó 6-áig ebzárlatot rendelt el.

— **Villanyosság mint tápszer.** Párisból táviratozzák, hogy a nimsei orvoskongresszus villamos-gyógyászati osztályán Bergeonier bordeauxi orvostanár érdekes előadást tartott arról, hogy azok a magas feszültségű villamosáramok, amiknek D'Arsonval az érelmeszesedés gyógykezelésénél használ, bizonyos mértékben pótolni képesek a táplálékot olyformán, hogy a különben az élelmiszerekkel merített hőmennyiséget juttatják a testbe. Bergeonier azt állítja, hogy ezzel a módszerrel oly egyéneknek, akiknek gyomra és emésztőszervei nincsenek rendben, kedvező eredményt ért el, amennyiben a hiányzó táplálékot legalább részben helyettesíteni tudta a magas feszültségű áram hőmennyiségével. A kimerült, elgyengült vagy vérszegény egyéneknek, a tanár állítása szerint a magas feszültségű áram behatása alatt, az idegek lankadsága és az emésztési zavarok teljesen megszűntek. A betegek ereje szemlátomást javult és emellett a testsúly gyarapodása is észlelhető volt. Bergeonier korántsem akarja azt állítani, hogy a magas feszültségű villamosárammal a táplálkozás teljesen feleslegessé volna tehető, hanem azt igenis hiszi, hogy ezzel a módszerrel az orvostudomány jelentékeny esaközét nyert a gyomor emésztési zavarainak megszüntetésére.

— **Halálos verekedés.** Ma éjszaka több szerb munkás együtt mulatott a Garay-tér és Cserhát-utca sarkán levő Kocsekmet-kávéházban. Éjjel egy óra felé már az egész társaság nagyon jókedvű volt. Amikor fizetésre került a sor, két munkás: *Porgyeczki Milán* és *Klejzecs Dina* összeszólalkoztak. Az utcán még jobban kiélesedett a helyzet és *Klejzecs Dina Porgyeczkinék* a szeretőjét megbántotta. A két ember erre egymásnak rohant. Előkerültek a bicskák is és *Klejzecs Dina* markolatig dofta bele kését társa nyakába. *Porgyeczki* össze-rogyott. Ekkor vették észre, hogy *Klejzecs* is vérzik. A rendőr időközben odaérkezett, de már segíteni nem tudott. *Porgyeczki Milán* meghalt. Megállapította, hogy *Porgyeczki Milán* huszonnégy éves kereskedősegéd. Az időközben értesített mentők bekötötték *Klejzecs Dina* asztalossegéd sebet és a Rókus-kórházba vitték. *Klejzecs Dinát* még az éjjel kihallgatták a rendőrség. Tagadja, hogy ő volna a gyilkos.

— **Pusztító áradás.** Erős zivatar folytán a Como-tó környékén több helység viz alá került. A vetésben is igen nagy a kár. Argeglóból jelentik, hogy a Telo folyó medréből kilépett, két ház összedőlt, három megsérült. Dorióban egy ház összedőlt és a romok három embert maguk alá temettek. A Brencia hegyipatak két hidat sodort magával és három ember a vízbefult. Leccóból, a Valasinnából és a Como-tó mellett levő vidékről is nagy kárt jelentenek, Solico és Sondrio közt a vasuti forgalom megszakadt.

— **Rabló sofför.** Az egri csendőrség értesítése szerint múlt hó 8-án Egerben országos vásár volt. A vásárban résztvett Csernik István gyönyörűtárlási lakos is és amikor hazafelé indult, a kocsijára felkérkedkedett egy fiatalember. Csarnik jöhízemüleg felvette őt és amikor egy erdőhöz értek, az ismeretlen fiatalember egy nagy késsel Csernikre rontott és a pénzt követelte. A gazda megijedt és átadta a rablónak a nála volt négy száz koronát. Az egri csendőrség az utonállással Russo Sándor soffört gyanúsította meg. Tegnap a rendőrség a soffört a Király-utca 13. szám alatt lévő garageban elfogta. Russo mindent beismert. A pénzt elköltötte. Átadták az egri csendőrségnek.

— **Mazov szerzetes megőrült.** Varsóból jelentik: Mazov pálosi szerzetes, akit a petrikói törvényeszk március 7-én a cenztohói kolostor kirablása miatt tizenkét esztendei fegyházra ítél, megőrült.

— **Házasság.** Ippi és érkeserüi Fráter László Nagyváradról eljegyezte nyírbaróti Leszkay Gizikét Berettyószentmártonban.

— **Véres családi dráma.** Debreczenből írják nekünk, hogy Csordás Péter debreczeni napszám, aki alig két hónap előtt vette el feleségül Balmazújvároson Vécei Mária, feltékenységéből, mert észrevette, hogy az asszony egy vasuti alkalmazott iránt érdeklődik, kedden reggel rálesett a feleségére és revolverével hat lövést tett rá, amelyből négy golyó súlyos sérülést ejtett az asszonyon. A merénylő férj önként jelentkezett a csendőrségen, ahol letartóztatták, az asszonyt pedig beszállították a debreczeni kórházba.

— Oriási bányakatasztrófa Németországban. Bochumból jelentik, hogy a Lothringen-tárnában, Gerthe község közelében tegnap borzasztó bányarobbanás történt. Ma délután 11 óráig a tárnákban levő 650 munkás közül mindössze 8 sebsültet hoztak ki, míg a többiek sorsáról mindeddig mitsem tudnak. Újabb jelentés szerint bányából kihozott munkások alóadása alapján megállapították, hogy a robbanás két helyen tört ki, és nyomban utána kigyuladt a tárnák egész sora. A mentést rendkívüli megnehezítette, hogy az a hely, ahol a munkások dolgoztak a bejárattól több mint két kilométerre van. Az igazgatóság hivatalos jelentése szerint a robbanásnak *százhárom halottja, két súlyos és huszonhárom könnyű sebesültje van.* A kereskedelmi miniszter megjelent a szerencsétlenek színhelyén és a császár nevében részvétét fejezte ki az áldozatok családjainak.

— Vádak egy kolozsvári ügyvéd ellen. Kolozsvárról írják: A városban nagy szenzációt keltett az utóbbi hetekben egy hír, amely egy fiatal kolozsvári ügyvéddel kapcsolatban kelt szárnyra. A hír arról szólt, hogy az ügyvéd a rábizott pénzeket elköltötte és megszökött. A gyanuba vett ügyvéd, dr. Benzdy Antal napokkal ezelőtt eltűnt a városból és mint kitűnt, egy hónappal ezelőtt öngigazolás ürügye alatt Európa területére utlevélt váltott. A gyanút megerősít most az a tény, hogy egy kolozsvári építési vállalkozó panaszt adott be a kolozsvári kir. ügyészségnél az ügyvéd ellen, amelyben kéri 1200 koronás követelésének biztosítására az ügyvéd vagyonára a bünyügyi zárlat elrendelését. Az ügyészség azzal a megjegyzéssel tette át az iratokat a vádtanáchoz, hogy haladéktalanul rendelje el a bünyügyi zárlatot és ha szükséges, bocsásson ki az ügyvéd ellen elfogadási parancsot.

— A drótnélküli táviratozás újabb diadala. Berlinből táviratozzák nekünk, hogy az ottani telegraf-társaság legújában Dél-Amerikának nyugati partján fekvő Lima és a keleti partvidékén fekvő Gara között Délamerika egész szélességén keresztül drótnélküli táviratozás történelmében pedig ez a legnagyobb eredmény, mert az egyetlen megszakítással 3400 kilométernyi távolságban fekvő két várost közösen összeköttetésbe. Az új berendezés annál jelentősebb, mert Marconi zseniális találmánya segítségével az 6000 méternyi magas Andeseken és az Amazon-folyam mentén mintegy 2200 kilométer hosszúságban elterülő ösrengetegeken keresztül minden megszakítás nélkül tartják fenn a drótnélküli összeköttetést. A Limában feladott szikrafelvételeket ugyanis előbb az Amazon-folyam mellett fekvő Monasban fogják fel és azután innen továbbítják az 12000 kilométernyi távolságban fekvő Garába. A perui kormány a nagyfontosságú berendezés létesítése alkalmából Limában bronz emléktáblát állíttatott fel és ezenkívül nagy állami aranyérmét alapított a drótnélküli táviratozás terén újabban elérendő sikerek jutalmazására.

— A newyorki rendőrség botránnya. A Newyork Herald, mint egy kábeltávirat jelenti, szenzációs leleplezéseket közöl a newyorki rendőrség botránnyairól. Burns detektív leleplezte azokat a rendőrtisztviselőket, akik vagyont harácsolnak össze a rejtett játéklarangok tulajdonosaitól s a letartóztatott Becker rendőrhadnagy tisztviselőitársaira kétségtelenül rábizonyította a sarcolást. Withman államügyész, aki régen figyelte a newyorki rendőrtisztviselők garázdálkodásait, még három hónap előtt megbizta Burns magán-detektívet, hogy tartsa szemmel a gyanús hivatalnokokat. A ritka ügyességű magán-detektív jókora összeg pénzt kapott az igazságügyi kormánytól, hogy lépreccsalhassa a megfigyelt rendőröket. Burns titkos játéklarangot nyitott, ami nem ment alapos kenegetés nélkül, aztán megkörnyékezte a megvesztegethető rendőrtisztviselőket, akik mindjárt kötélnék álltak, csak az összeget keveselték s nyiltan megmondták, hogy ettől és amattól a játéklarangtól többet kapnak. Mikor aztán Burns kételkedni mert, a bűnös tisztviselők elvették őt az egyes játéklarangokba s a tulajdonosokkal igazolták, hogy mennyit fizetnek. Az ügyes detektív jól játszotta szerepét s a csapdába jutott rendőrtisztviselők zsebre vették az előre megjelölt ezerdolláros bankjegyeket.

Az „Egyetértés“ olvasóihoz.

Julius elsejével negyvennyolczadik évfolyamának második felébe lépett az Egyetértés, amely immár csaknem félszázados multtal jelenik meg olvasói előtt. Csaknem egy félszázad osztatása óta zászlóhordozója a magyar függetlenségi politikának s a hamisítatlan, megalkuvást nem tűrő szabadelvűségnek. Hasábjairól szólt bujdosásából, száműzetéséből történelmünk legdicőségesebb, ragyogó alakja: Kossuth Lajos az írott szó legcsodálatosabb hatalmával népünkhez s hasábjairól érintkezik népünkkel Magyarország egykori kormányzójának ragyogó nevű fia: Kossuth Ferencz, a függetlenségi politika illusztris vezére is. És csaknem egy félszázadon keresztül soha nem szűnő elvűséggel volt szószólója az Egyetértés mindannak, ami a magyar nemzeti államot erősítheti, mindannak, ami függetlenségi törekvéseinket előbbre viheti, mindannak, ami a liberális törekvéseket és reformeszközöket győzelemre juttatja.

A küzdelmekből érdemeket nem vindikál magának az Egyetértés. Azt azonban nyugodt önérettel elmondhatja, hogy a tüzet állandóan ébren tartotta, s ha kihunyóban volt, élesztette népünk szívében a függetlenségi törekvések és vágyódások parazsát.

A negyvennyolczadik évfolyamát élő „Egyetértés“ nagy

JUBILEUMI EMLÉKALBUMMAL

lép a magyar közönség elé.

Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, színpadi nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Olyan munka lesz ez, amely gazdagságban, művészi kivitelben pártját ritkító. Ezzel az „Egyetértés“ kárpótlást kíván nyújtani az „Egyetértés Vasárnapja“ című melléklet elmaradásáért, olyan kárpótlást, amely az „Egyetértés“ előfizetőit a legnagyobb mértékben fogja kielégíteni.

Az album bolti ára 60 korona.

A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük.

Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az „Egyetértés“ előfizetési ára

Egész évre	28 kor.	— fill.
Félévre	14	„ — „
Negyedévre	7	„ — „
Egy hónapra	2	„ 40 „

— A eschnek nem kell német igazolvány. Prágából jelentik, hogy az eukarisztikus kongresszus cseh-bizottsága vonatkozott a kongresszusra szóló német nyelvű igazolványokat elfogadni. Végül megállapították abban, hogy a cseh bizottság a kongresszuson résztvevő csehek számára latin nyelvű igazolványokat kiállíttatni.

— A sorozás kezdete a fővárosban. A székesfővárosban az idei fősorozás augusztus hó 12-én, hétfőn veszi kezdetét. Az I. sorozóbizottságnak a Mária Terézia-laktanyában, a II. számú sorozóbizottság a központi városházán működik. Az I. sorozóbizottságnál 12-én az A. és B. lajstrom I. korosztály 1—50 sorszámig, 13-án 51—100 sorszámig, 14-én a 201 sorszámig 400-ig kerülnek sorozás alá. 15-én ünnep miatt nem lesz sorozás. Azután naponként vasárnap és ünnepnapokat kivéve, soroznak és naponként 200 sorszámot vesznek elő. A II. sorozóbizottság augusztus 13-án kezdi meg működését a II. korosztályal, amikor 1-től 300 sorszámig kerülnek vizsgálat alá, 14-én a 301—600 sorszámot veszik elő. Tizenötödikén az ünnep miatt szünet lesz. Azontúl naponként 300 sorszámot vesznek elő, 18., 19. és 20-án mind a két bizottság szünetet tart.

— Ellopott rendjelek. A múlt hónap 30-án Andreánszky István volt pénzügyminiszteri államtitkár váci lakásán betörést követtek el. A betörők a volt államtitkár lakásáról elvitték a következő értékű tárgyakat: A Szent István- és Lipót-rend nagykeresztjét, továbbá a porosz vörös sarsendet, az orosz Szaniszló-rendjelet a csillaggal, az olasz korona-rendjelet a csillaggal, a török Medjidje-rendjelet a csillaggal, a szerb Takova-rendjelet a csillaggal, végül ezeknek a rendjeleknek több értékes miniatűrjét s iken sok arany- és platina-ékszert, összesen ötezerhatszázötven korona értékben.

— Kérelem a magyar gazdákhöz. Népéletünk egyre szüntelenedik, a régi szokások egyre tűnődenek. Így a valamikor országsherte elterjedt arató-ünnepségek és az ezekkel kapcsolatos tárgyak is legtöbb helyen eltűntek anélkül, hogy akár leírásban, akár fényképpben vagy más tárgyakban valami emléke maradt volna utódaink számára. Épp ezért a M. Nemzeti Múzeum Néprajzi osztálya kéri a magyar gazdaközönséget, hogy az aratási ünnepségek tárgyaiból, különösen az országsherte divó aratási buzakosoruból s egyéb kalászból vagy szalmából sokszor igen nagy művészettel készült tárgyakból egy-egy példányt a Néprajzi osztály részére lehetőleg ajándékképpen vagy csekélyebb árért küldjön be. Ugyiszintén hála köszönettel fogad osztályunk fényképfelvételket és esetleg rövidebb leírásokat az aratási ünnepségekről. Magától értetődik, hogy a szíves küldemények postadíjmentesen intézhetők a következő címre: M. N. Múzeum Néprajzi Osztálya, Budapest, VI., Városliget, Iparcsarnok.

— Holttest a kutban. Szatmárról jelentik: még a múlt hónap elején nyomtalanul eltűnt Fehér György jó módú földes gazda. Ma aztán összeszukkált holttestét Isák Sámuel udvarának kutjában találták meg. A gyilkost keresik.

— Katonák szerencsétlensége. A rheimsi gyakorlótérén tegnap nagy szerencsétlenség történt. A 22. drgonyos-ezred vasutrobbantó gyakorlatokat végzett és dinamitpatronokat helyeztet el a vasúti sínen, amelyeknek azonban csak egy része robbant fel. A katonák erre odamentek, hogy a föl nem robbant patronokat főlzedjék. A gyakorlatot vezető tisztnek elibük siettek, hogy a dinamittöltésektől távolartsák őket, de már késő volt, mert ebben a pillanatban hatalmas robbanás történt és husz katona súlyosan megsérült. Néhány tiszt égett sebet kapott.

— Halálozás. Marác József 48-as honvéd, aki az egész szabadságharcot végigküzdötte és jelen volt a világosi fegyverletételnél is, 86 éves korában Vécán meghalt.

Zsigmond Gyézáné, Niki Jozefin élete 52-ik évében meghalt Budapesten. Temetése holnap délután 5 órakor lesz a Kerepesi-úti temető halottasházából. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

x Akinek fájós foga van, vagy bármi okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. kir. Egt. tanár, a műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körút 10. sz. alá lett legújában áthelyezve, egyenesen e célra átalakított, a legkittinőbb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetőleg teszik a fogaknak teljesen fájdalommentes kezelését. A nm. v. községek miniszter is elismerő leiratával tüntette ki a maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogások eszközöletnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvy-nak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-uteza 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Színházak kapunyitása. A Király-színház, mint minden évben, az idén is elsőnek kezd meg új évadját. Ezúttal *Bárón Rezső* nagyhatású, műfatságos operettje, a „*Csókstanatórium*“ kerül szombaton, augusztus 17-én, megnyitó előadásul színpadra. A megnyitó előadásán is Medgyaszay Vilma játsza a fő női szerepet, mellette pedig Hudacsek Nelly, Gerő Ida, Latabár, Király, Németh, Simai, Hajnal és Kardos, a többi főszerepet. Az igazgatóság a színházat a nyári szünet alatt teljesen kicsinósította, a szönyegeket és a függönyöket ujjakkal cseréltette ki és világítási gépezeteit is tökéletesítette. A Magyar Színház is jövő szombaton kezd meg új szezonját. A szünet alatt a nézőteret itt is kicsinósították, új szönyegeket helyeztek el és mindent elközlözték, hogy a közönség fokozott kényelme kielégíthessék; a színpadi részen pedig a világítási készülékeket és gépezeteket ujjakkal cserélték ki, melyek a legképzesebbek és legmodernebbek. Így tehát módjában lesz a színháznak a legkomplikáltabb világítási effektust elérni. Az első előadás *Rössler* Károly nagy sikert aratott „*Frankfurtiak*“ cíjű színdarabja, amelyben Forrai Róza, Nagy Teréz, Csatai Janka, Tóth Irma, Bera Paula, Sebestyén, Törzs, Vágó, Szirmai, Kertész, Petheő, Pártos, Papp és Dóbi játszószék a főszerepeket.

(*) A „*Botesinálta doktor*“ *Drezdában*. *Gounod* bájos vigoperáját a „*Médecin malgré lui*“ címűt tudvaleg Hans *Gregor* ásta elő régi kottákból. Berlinben nagy sikerrel be is mutatták, Budapesten pedig a Népepera aratott vele kivételes sikert. Most a többi színpadok is sietnek színrehozni a kedves darabot. *Drezdából* írják nekünk, hogy az ottani Hofoper vasárnap este kezd meg új szezonját az „*Arzt wider Willen*“ bemutató előadásával.

(*) Új színház Szarvason. Szarvasról írják: *Haviár Gyula* dr. indítványára Szarvason mozgalom indult meg, hogy a városi színház használatáért a mindenkor színgazgatótól befolyó összeget a város teljesen a színházi viszonyok javítására fordítsa. A terv szerint a bérösszeget a folyó színházi kiadások levonásával tökéletesítik és a kamatokat új díszletek beszerzésére és egy új színház alapjának megteremtésére fordítják.

(*) Új díjak a Nemzeti Szalonban. A kereskedelmiügyi minisztérium a Nemzeti Szalon kétszázadik kiállításának alkalmából kétezer korona értékben díjakat tűzött ki, melyek kizárólag olyan festmények kitérésére fordítandók, amelyek az ország természeti szépségeit örökítik meg. A díjakra minden kiállított festmény, vagy grafikai mű pályázik, amely a Nemzeti Szalon mindenkor tavaszi tárlatain ki van állítva. Művész körökben érthető örömet keltett a kereskedelmiügyi kormány ezen áldozatkészsége, amely nemcsak a kiállítások művészi színvonalát emeli, de egyúttal elismerése a Nemzeti Szalon kulturális működésének is. A kitüntetett művek sokszorosítási és megvásárlási joga elsősorban a *Műv. igazgatóság* illetékes, mely a Nemzeti Szalon rendes díjszűri-jében két zsűritaggal lesz képviselve.

(*) A *Lonovich-gyűjtemény* Aradnak. Aradról jelentik: A nemrég elhunyt *Lonovich Gyula* volt eszék megyei főispán özvegye ma értesítette *Varjassy* polgármestert, hogy férje végső akarata-ból tizenkét képet híres gyűjteményéből Aradnak elküldött. Az elhunyt *Lonovich* régi kötetek fűzték Aradhoz és halála előtt is megemlékezett kedves városáról.

(*) *Iparművészeti oktatásunk* *Drezdában*. A IV. nemzetközi művészetoktatási kongresszuson válogatott anyaggal szerepel az Országos m. kir. Iparművészeti Iskola is. Oktatási eredményeit és módszereit külön kiállítás keretében mutatja be. A kongresszusi tanácskozáson pedig *Czakó* Elemér igazgató vezetésével részt vesz az intézet hét tanára: *Gróh* István, *Mihalik* Gyula, *Szablay* István, *Helbing* Ferencz, *Ozorai* Frigyes, *Muhics* Sándor és *Györgyi* Dénes. *Mihalik* Gyula mint szakelődő „*Műhelyoktatás* a művészeti iskolákon“ címen előadást tart. Az iparművészeti iskola tanárai a kongresszus lezárása után együttesen fogják megtekinteni a müncheni iparművészeti kiállítást.

(*) A *Zeneakadémia* évkönyve. Az Országos Királyi Zeneakadémia most adta ki az elmúlt tanévről vonatkozó évkönyvét *Moravcsik Géza* titkár szerkesztésében. A statisztikai táblázat szerint az intézetnek az idén 525 növendéke volt, akik a tanév folyamán 5 házi, 5 nyilvános és 4 vizsgá-

lati előadásban tettek tanúságot képességeikről és előmenetelükről. Tandíjban 11.310 koronát engedtek el a növendékeknek. A hét tanfolyamot összesen 45 tanár oktatta, akik közül a gordon-tanszak tanára, *Gianicelli* Károly operaházi zenesz, az idén meg is vált az intézettől. Az 1911—1912-ik tanév folyamán rendes tanárokká léptek elő: *Buttykai* Ákos dr., *Kodály* Zoltán, *Kun* László, *Laub* István, *Nagy* Géza, *Szerémi* Gusztáv, *Szekely* Arnold és dr. *Várkonyi* Béla rendkívüli tanárok. Az intézetet 525 növendék látogatta; a tandíjmentesség kedvezményében 89 növendék részesült. Az intézet öt házi hangversenyt és öt nyilvános hangversenyt, továbbá négy vizsgálati hangversenyt rendezett és három operai estélyt az Operában. *Zongora*-tanári oklevelet nyert 10 növendék, hegedűtanári oklevelet 5 növendék, énektanítói oklevelet 65 növendék, művészi oklevelet pedig 7 növendék. Az évkönyv még felvilágosításokat tartalmaz az ösztöndíjakról, tantervekről, az előadó tanári karról és végül arról, hogy a beiratások az 1912—13-ik tanévre az újonnan jelentkezők részére szeptember 4., 5. és 6-ik napjain délután 3—5 óra között történjenek az akadémia titkári hivatalában, a félévi vizsgálatok pedig szeptember 7-től bezárólag 12-ig tartanak meg.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* *Shrubsole* Magyarországon. *Brassó*ból jelentik: *Shrubsole* angol tudós, aki hazánkban egyik legtekélyesebb külföldi barátja, most ismét Magyarországon van és gróf *Teleki* Arvéd brassói kastélyának vendége. *Shrubsole* sokat foglalkozott a magyarországi nemzetiségek ügyeivel és igen gyakran megvéd bennünket *Scotus* Vitor és mások támadásaitól. Most ismét a nemzetiségi kérdés hozta Magyarországra. Bejárja a brassóvidéki szász falvakat és megállapítja, hogy nem felelnek meg a valóságnak azokra hírek, amelyeket a szászok elnyomásáról szólnak. *Brassó*ból *Shrubsole* Moson vármegyébe megy, ahol a termelőszövetkezetek működését vizsgálja meg. A kiváló angol tudós magyarországi utjáról Angliában számos íclolvasást fog tartani.

* A Nemzeti Muzéumból. A Nemzeti Múzeum állattári osztályának madárgyűjteményét legutóbb gróf *Königsberg* Fiedel és *Medgyaszay* István ajándéka gazdagította, akik dr. *Madarász* Gyula igazgatóval nagy vadászkirándulást tettek *Szudán*ba. Ez alkalomból kétszázhatvanhárom darab egyiptomi és szudáni madarat ajándékoztak a múzeumnak, amelyek között több eddig teljesen ismeretlen új faj is van.

BEPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Az aradi pilótaiskola megnyitása. Aradról jelentik: Az aradi pilótaiskola megnyitása a közel jövőben meg fog történni. A megnyitáshoz az összes előkészületek megtörténtek, csak még a hadügyminiszter engedélyét várja az iskola vezetősége. Az engedély azonban — mint a pilótaiskola vezetősége értesült a legközelebbi napokban meg fog érkezni. A megnyitásig az iskola által szerződött magyar aviatikusok látványos repülést rendeznek Aradon.

TANÜGY.

= A *József-műgyetem* új tanácsa. A vallás-és közoktatásügyi miniszter a budapesti m. kir. *József-műgyetem*en az 1912—1913. tanévre dr. *Rados* Gusztáv nyilvános r. tanárnak rektorrá, továbbá *Nagy* Virgil nyilvános rendes tanárnak a mérnöki és építészeti szakosztály dékánjává, *Czakó* Adolf nyilvános rendes tanárnak a gépészmérnöki szakosztály dékánjává, dr. *Schafarzik* Ferencz nyilvános rendes tanárnak a vegyészmérnöki és egyetemes osztály dékánjává történt megválasztását jóváhagyta és őket ezen tisztségükben az említett időtartamára megerősítette.

= *Brutális tanítók*. Aradról jelentik: Több nagykamarasi gazda feljelentést tett a község tanítóit ellen, hogy gyermekeikkel brutálisan bántanak és tanítás közben ütölközték őket. A tanítók a gazdákat rágalmazásért beperölték, azonban a törvényszék bebizonyítottan látta a vádakot és a gazdákat rágalmazás vádjára alól felmentette. Az ítélet alapján Arad vármegye közigazgatási bizottsága most a tanítók ellen a fegyelmi eljárást megindította.

FŐVÁROS.

(*) A hatósági árverési csarnok. Megemlékeztünk a kereskedelemügyi miniszternek a fővároshoz intézett leiratáról, melyben utalással a közgyűlésnek a árverési csarnok létesítése ügyében hozott egyhangú határozatára felhívja a fővárost, hogy az árverési csarnok üzletszabályzat-tervezetét hozzá mielőbb terjessze fel. A főváros közgazdasági ügyosztályának vezetője, dr. *Vita* Emil tanácsnok most dolgozik ezen a tervezeten, hogy azt már a szünet utáni első közgyűlésére elé terjeszthesse. A tervezet abból indul ki, hogy ennek a jelentős szociális intézménynek kizárólag városi vagy állami kezelésben szabad létesülnie. A különféle magánvállalatok és pénzintézetek ajánlatait — melyekkel az árverési csarnokért versengenek — a tanácsi ügyosztály teljesen irreálisnak minősíti, és azt tartja, hogy ezek az ajánlatok a viszonyok nem ismerésén alapulnak. Az eddig ismert ajánlatokról az ügyosztálynak az a véleménye, hogy azok a *Dorotheum* rossz másolatai a terhes feltételek kihagyásával. Az ügyosztály szerint nem valószínű, hogy a hatósági árverési csarnok jövedelmező üzleti vállalkozás lesz, sőt az sincs kizárva, hogy az üzem deficizzal fog dolgozni, csakhogy szociális hivatásának megfelelően. Minthogy a magánvállalkozás csak üzleti nyereségre dolgozik, egészen kétségtelen, hogy az eddigi pályázók ajánlatukba bele nem foglalt olyan üzletágakkal is foglalkoznak, avagy meg nem engedett mellékjövédelmet biztosítanak maguknak, melyek az üzem szociális hivatásával teljességgel ellentétben vannak. Dr. *Vita* Emil tanácsnok nagy alaposággal készült tervezete több ivre terjedő munka, mely feloleli a külföldi hasonló intézmények pontos ismertetését is.

(*) A közoktatásügyi miniszter és az iskolai szakfelügyelők. A fővárosi iskolák szakfelügyelőinek szervezése ügyében a közgyűlés tudvaleg leg szabályzatot alkotott, amelyet a közoktatásügyi miniszter most jóváhagyott. A miniszter azonban kiköti, hogy a törvény értelmében a szabályzatban mindig csak „iskolalátogató szakfelügyelő“ elnevezés használandó, továbbá, hogy a szakfelügyelők nem kinevezendők, hanem megbízandók, végül, hogy működési pótlék helyett tiszteletdíjat kapjanak. Kiköti továbbá a miniszter, hogy az iskolalátogató szakfelügyelők működése a kir. tanfelügyelők, valamint az állami iskolai hatóságok felügyeleti jogát semmi tekintetben nem érinti. Ahoz, hogy az iskolalátogató szakfelügyelők tiszteletdíja tíz évi szolgálat után nyugdíjképesse váljon, a miniszter a maga részéről készségesen hozzájárul, kijelenti azonban, hogy e kérdést kizárólag a főváros belügyének tekinti és eszerint a főváros saját hatáskörében igyekezzék a nyugdíj biztosításáról gondoskodni.

(*) A kamaraerdői szegényház. A főváros tudvaleg a Kamaraerdőben levő villatelepet szegényházi célokra alakíttatja át. Az átalakítás munkálatai ez évi július elején kezdődtek meg és előreláthatólag október 1-ére elkészülnek. Az új szegényházban 200 szegény részére lesz hely.

(*) A nőképzőegyesület és a főváros. A közgyűlés ez év februárjában kimondotta, hogy az esetben, ha az Országos Nőképző Egyesület a terhére bírólalag megítelt 98.000 korona tőkét és járulékot a 20.000 korona tandíj levonása után a fővárosnak megfizeti, az az 78.740 koronát befizet, úgy az Országos Nőképző Egyesületnél 20.000 koronás alapítványt tesz. Kimondotta továbbá a közgyűlés, hogy a még fennmaradó 58.740 koronából a leányoktatás és nevelés előmozdítását célzó alapítványt létesít. A belügyminiszter most értesítette a fővárost, hogy a közoktatásügyi miniszter véleményének meghallgatása után a közgyűlés határozatát jóváhagyta. Megjegyzi azonban a miniszter, hogy a 20.000 koronás alapítvány létesítésére vonatkozó alapító okiratot annak idején fel kell terjeszteni a közoktatásügyi miniszterhez, akihez az 58.000 koronás alapítvány létesítésére vonatkozó és annak idején meghozandó közgyűlési határozat szívesen felterjesztendő.

(*) Jótékony egyesületek segítése. A közjótékonyossági bizottság ma Rózsavölgyi Gyula helyettes polgármester elnöksége alatt ülést tartott, amely a jótékony és közhasznú egyesületeknek segélyezésük iránt beadott kérvényeit tárgyalta. A bizottság megállapította a kiutalandó segélyösszegek nagyságát és e tekintetben előterjesztést fog tenni a tanácsnak.

KÖZIGAZGATÁS

Irányelveket kérünk!

Felszólításhoz, augusztus 8.

A világtörténelemben a legnagyobb vívmányok és a tökéleteshez körül állt fejlődések visszahatódését láthatjuk. Az erőszak és a hatalom képes volt sok mindent teremteni és a népeket is leigázni. Most is akár merre tekintünk, az önzések kisebb-nagyobb fajtája uralkodik a civilizáció örve alatt, mégis a politikai célok elérése dominál minden vonalon. Tehát még messze vagyunk a humanizmustól. Ellenben általános tapasztalat, hogy a szerzett vagy adott jogokat megszüntetik, a parlamentarizmust pedig csúfá teszik.

A legműveltebb Európa is a közállapotok beteges képét mutatja. A fegyveres béke feszültsége immár elviselhetetlen, forrnak a népek, hulláznak az osztályharcok. A habsburgi monarchia sok népével, ellentétes érdekek ütköző pontja gyanánt, különös helyzetben a világrész központjában csakis kijátszások és kölcsönös becsapások árán tartható össze.

Mert a világszabadságért lángoló nemzet léteinkre szégyen ránc néve a rabzolgaság fentartása; a világhaladásban minden kerékkötés borzasztó szerencsétlenség és a jól felfogott érdekeinkkel homlokegyenest ellenkezik.

Az önzést, az élvhajzást félre kell tenni, mert elpusztulnak az erős karok és nemzeti vagyunk elpusztul; a dolyf és a nagy igények rabjai ne legyünk! Hol Róma kulturája, művészete és kincse? Hol Lengyelország? Hová jutott Törökország?

Közigazgatási reformra van szükségünk, ha hasonló sorsra jutni nem akarunk. Hogy milyen legyen ez a reform? vajjon ki foglalkozik ma e nagy jelentőségű kérdéssel? Van-e egy tanár egyetemünk és jogakadémiánk, aki a kérdésre oly találó választ tudott volna adni, mely híveket szerezni volt alkalmas? Van-e gyakorlati politikusaink, államférfaink és közigazgatási főhivatalt viselőink közt talán, aki tisztában lenne csak az alapelvekkel is, amelyeket követni kell? Vagy van egy lapunk, amely időszakonként hirdetni merne egy egységes tervet? Szó sincsen róla!

Mi vidéki jegyzők az Egyetértéstől várjuk, hogy e hiányon segíteni fog. Irányelveket kérünk, amelyekhez mi is tarthassuk magunkat!

J. M. Gy. okl. jegyző.

Árvaszék a szinipálya ellen. A biharmegyei árvaszék Hoffmann Henrik volt püspöki intéző Gizella nevű leányának 10.000 korona örökségét kezeli évek óta s egyszer már 900 koronát kiadott, mikor a kisleány tanulmányainak befejezéséről volt szó. Ujabbán a szülők 1200 koronát kértek arra a célra, hogy leányukat énekesnővé képeztesse ki, mert, ugymond, aranybánya rejlik a torkában. Az árvaszék azonban elutasította a kérést, mert a pénzt kiházasítás céljából hagyta volt annak idejében egy nagynén, nem pedig az énekesnői pályára való kiképzés céljaira. Mert ugymond a végzés, a gyámhatóság a kérvényben megjelölt tanulmányokat (a szinipályát t. i.) reális létfenntartási életpályának egyáltalán nem tartja. Mintha bizony Magyarországon százával ne találánk énekesnőket, kik mindnyájan elég türelemmel, sőt olykor irigyléltséggel között élnek!

Uj fegyelmi szabályzat a kultuszminisztériumban. Az állami tisztviselőknél már régi, mintegy két évtized óta sürgetett kívánsága az, hogy szolgálati pragmatikájukat rendezzék, mert a ma használatban levő fegyelmi szabályzat már nem felel meg a mostani viszonyoknak, már csak azért sem, mert szabad teret enged a politikai nézeteltérések következtében a főnökök részéről előálló különböző kezeltetkedéseknek, áthelyezéseknek, nyugdíjazásoknak stb. 1854-ben, a Bach-korszakban állapították meg ugyanis a tisztviselői fegyelmi szabályzatát és így az nem alkalmazható sem a mostani judikaturához, sem pedig a

mai felfogáshoz. A tisztviselői egyesületi közgyűléseiken, kongresszusaikon minden egyes alkalommal hangoztatták a mai fegyelmi eljárásnak sérelmes és tarthatatlan voltát és nem egyszer fordultak a kormányokhoz azzal a kéréssel, hogy alkossák meg a tisztviselői pragmatikáját. Ez a nehéz kérdés azonban, dacára a kormányok ígéretének, még mindezekig megoldást nem nyert. Most gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy e bajokon legalább lokálisan, saját hatáskörében segítsen, minisztériumának számvevőségi tisztviselői részére egy új fegyelmi szabályzatot léptetett életbe, amely szabályzat a modern judikatura szellemének jegyében készült és sok humánus és körültekintő, de egyben szigorú intézkedést tartalmaz. A számvevőség részére készült fegyelmi szabályzatot rövidesen a szükséges módosításokkal kiterjeszti gróf Zichy János a központi és külső személyzetre is, helyesebben azok szabályzatait is revízió alá veszi. Igen humánus a fegyelmi szabályzatnak az az intézkedése, amelyben a miniszter gondoskodik a terheltről és családjáról, hogyha az felfüggesztés alá kerül, fegyelmi ügyének elintézéséig fizetésének ezeként nem egy, hanem kétharmadát kapja, továbbá tág teret enged a tárgyalás során a bizonyításnak és megengedi a terheltnek, hogy védőt is vihessen a fegyelmi tanács elé. Gondoskodik a miniszter arról is, hogy a fegyelmi tanácsba más szellem vonuljon be. Eddig ugyanis csak az osztályfőnökök vehettek részt a bírák soraiban, de ezennel kisebb tisztviselői is beválaszthatók lesznek, akik az ítéltre vonatkozó szavazásnál elsősorban és rang szerint felfelé adják le szavazatukat, amivel azt akarja a miniszter elérni, hogy a kisebb pozícióban levőt esetleg ne befolyásolja, illetőleg irányítsa főnökének szavazata. Az új fegyelmi szabályzat terjedelmes intézkedéseiből csak a fegyelmi uton kiszabható büntetéseket ismertetjük, melyekről a 10. szakasz szól. Ennek egyik pontja szerint előleges írásbeli megintés eredménytelensége esetében a számvevőségi igazgató 5 koronától 20 koronáig terjedő rendbírásot szabhat ki. A 11. szakasz a fegyelmi büntetéseket tartalmazza, ilyenek: 1. írásbeli rosszallás, 2. írásbeli dorgálás, 3. pénzbüntetés, 4. lefokozás, 5. hivatalvesztés. A pénzbüntetés 50 koronától 500 koronáig terjedhet, de az illető tisztviselőnek egyötödét meg nem haladhatja. A pénzbüntetés az elítélt tisztviselő fizetéséből 12 havi részletben vonandó le. Az alkalmazottak pénzbüntetés behajtása különös méltánylást érdemlő esetekben egy évi próbaidő fentartásával felfüggeszthető. A 12. szakasz a szolgálatképtelenség kimondásáról szól. E paragrafus szerint nyugdíjazás vagy végkielégítés büntetéképp ki nem mondható.

A trachoma Vas megyében. A vármegyében immár veszedelmes méreteket ölt a trachoma terjedése, ami annál szomorubb, mert az egész vármegyében nincsen elegendő orvos. Az elmúlt fél évben dr. Mezőhradszky Kálmán vármegyei tisztí főorvos jelentése szerint a megyében 741 trachomás beteg volt, ujjában azonban a betegek száma a nyolczszázat is meghaladja. A járvány főfészke a muraszombati járás. A belügyminisztérium a trachomára való tekintettel, ebben a járásban Vizlendva székhellyel külön trachomaorvosi állást rendeztesített, az állás azonban még ma sincs betöltve. A megye alispánja ezért több ízben tett előterjesztést a belügyminiszterhez, azonban eredménytelenül. E héten végre a következő leirat érkezett a belügyminisztériumból:

Alispán urnak! Értesitem alispán urat, hogy trachomaorvosi kiküldetésre okleveles orvos újszülött utánjárás ellenére sem vállalkozott, miért is Vizlendván és környékén levő trachomások gyógyításával is egyelőre szigorú orvost kell majd megbíznom.

Tekintettel arra, hogy a már folyamatban levő nyári mezei munkák tartama alatt a trachomások gyógykezelése a lakosság elfoglaltsága miatt jóformán szünetel, amely külön trachomaorvos kiküldését most nem teszi szükségessé, felhívom alispán urat, hogy a nyári hónapok idejére ezen teendők ellátásával továbbra is a felzendvai körösvost bizza meg.

A trachoma-orvos kiküldése iránt szeptember havában intézkedni fogok. A miniszter rendelkezéssel: Dr. Frank Ödön közegészségügyi főfelügyelő.

A vizlendvai trachomás betegek tehát várják szeptemberig és ha addig még jobban terjed a

trachoma, legalább lesz több dolga az orvosnak, akiről még nem biztos, hogy egyáltalában lesz-e?

Üdvözet Tisza Istvánnak. Udvarhelymegye jegyzői egyesülete a napokban rendkívüli közgyűlést tartott. A népes közgyűlésen megjelent a jegyzői egyesület díszelnöke, Ugron János is. A közgyűlést Gálffy István egyesületi elnök nyitotta meg. Mielőtt a rendes tárgyszóra térne volna a közgyűlés, elnök indítványozta, hogy a közgyűlés úgy a belügyi kormányt, mint gróf Tisza Istvánt táviratilag üdvözzölje, mit a közgyűlés nagy lelkességgel tett magáévá. Azután az egyes pontok tárgyalására került a sor, melynek keretén belül sok fontos községi közigazgatási dolgot tárgyaltak le.

Jegyzők Eldorádója. Biharvármegye kultura és közegészség dolgában a legutolsó vármegyék közé tartozik az országban. Ez az a megye, ahol 8—10 orvosi állás állandóan nincs betöltve, mert a fiatal orvosok nem akarnak éhen halni, és ahol ezrével maradnak iskolázatlanul a tankötelesek, mert részben nincs iskola, részben összedőléssel fenyeget. E minta megyében ellenben fényesen virágzik a jegyzőildőzés, mint uri sport. Tegnap például a közigazgatási bizottság az ülését fegyelmi vizsgálat elrendelésével kezdte és azzal végezte. Az első eset az volt, hogy Rév község felebbezett a közmunkaszolgáltatás elrendelése ellen, de a felebbezést nem lehetett elfogadni, mert Hollósy jegyző későn kézbesítette a végzést. Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyző azonban hozzátette, hogy valódi mulasztás még sem történt, mert ha idejében kézbesítették volna a végzést, akkor is vissza kellene utasítani a felebbezést, mert két egybehangzó végzés ellen nincs felebbezés. Az mindegy! — felelt erre Wallner Ödön fizti főügyész, azért egy kis fegyelmi még sem fog ártani a jegyzőnek. És indítványára a közigazgatási bizottság nyomban elrendelte Hollósy jegyző ellen a vizsgálatot. Szóval: Biharban az elhullott lóra is patkót veret a főügyész ur. Az ülés végén jött a másik jegyző-kivégzés. Tudniillik Popovits György belényesirattai községi jegyzőt az állásától egy kicsit felfüggesztették. Lehet, hogy részolgált, mert a nagyváradi törvényszék hivatalos hatalommal való visszaélés miatt vád alá helyezte — de az előzmények után önként felmerül a kérdés: hátha ebből is valami formahiba fog kisülni, valami olyan vizsgálás, amiért elég lenne egy kis dorgálás vagy 700 K pénzbírság — de hát sietni kell a felfüggesztéssel, még a bírói ítélet előtt, mert Biharban a földolgozó nem az, hogy iskolákat építsenek és hogy orvosa legyen a népnek, hanem hogy a felfüggesztett jegyzők száma szaporodjék.

Dicséret. A honvédelmi miniszter Kovács Béla I. számú csendőrkörületbeli csendőr címzetes őrmestert, valamint Kákován Adorján és Bunya Gedeon I. számú csendőrkörületbeli csendőröket árvízveszélykor számos ember életének megmentése alkalmával tanúsított önfeláldozó és bátor magatartásukért okiratilag megdicsérte.

EGYESÜLETEK

(—) Országos kulturánnp Iglón. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület 30-ik jubiláris közgyűlése valóságos országos kulturánnp lesz augusztus 20-ikán Iglón. Augusztus 19-én reggel érkeznek a Felvidéki Magyar Irók és Újságírók Szövetségének tagjai, akik, miután hosszabb időt töltenek Iglón, a két internátusban nyernék elszállásolást. Augusztus 19-én délelőtt 10 órakor választmányi ülés a városháza tanácsstermében. Augusztus 19-én a esti vonatokkal érkeznek a F. M. K. E. tagjai. Az állomásról a fogadóbizottság az állandóan permanenciában levő központi irodába (városháza földszintjén) vezeti őket. Itt megkapják az összes felvilágosításokat, jelentkeznek a kirándulásokra, átveszik a 4 koronás banketjegyvet, majd az elszállásoló-bizottság tagjainak kauluzolása mellett lakásaikra térnek. Augusztus 19-én este fél 8 órakor a városháza tanácsstermében a F. M. K. E. igazgató választmánya tart ülést, Augusztus 19-én este 9 órakor a 12 felvidéki vármegye kulturálja a Vigadó összes helyiségeiben katonai és cigányzenével. Belépti díj személyenként 3 korona, családjegy 5 korona. Csakis meghívottaknak. Akik 14-ikéig meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, szíveskedjenek eziránt dr. Forberger Béla iglói városi ügyészhez fordulni. Augusztus 20-án reggel a kath. templomban tartandó Szent István-napi misén vesznek részt, mely

a jubileum alkalmából hálaadó istentisztelettel lesz egybekötve. Augusztus 20-án délelőtt 11 órakor a jubiláris közgyűlés. Augusztus 20-án délután fél 2 órakor. banket a Vigadó nagytermében, ahol Igló városa adja a pezsgőt. Augusztus 20-án délután fél 5 órakor kirándulás Iglófürdőre létrás szekerekkel. Indulás a központi irodától. Augusztus 21-én reggel a Magyarországi Kárpát Egyesület 5 csoportban társaskirándulást rendez a Tátrába.

(—) A düsseldorfi balesetkongresszus. A III. internacionális baleset-kongresszus most üléses igen nagy érdeklődés és látogatottság mellett Düsseldorfbán és főleg a csonttörések kezelését és a sérüléseknek balesetbiztosítási kérdéseit tárgyalja. A főváros dr. Magyarevits Mladen t. főorvost küldte ki, a betegsegélyző pénztárak részéről dr. Hahn Dezső, dr. Lévai József, dr. Léwy Lajos főorvos, Garbay elnök és a Fociere részéről dr. Gerber Béla főorvos vesznek részt. Dr. Fischer Ernő előadást tartott a csonttörések kezelésére szolgáló eredeti készülékeiről, bemutatta az azokkal elért eredményeket is. Dr. Lévai József a grinczoszlop-sérülésekről, dr. Hahn Dezső az üzemi balesetekről tartott előadást. Részt vesznek még dr. Reich Miklós főorvos és dr. Maylaender (Fiume).

TÖRVÉNYSZÉK!

A zágrábi pör.

— Párbeszéd. —

— Saját tudósítónktól. —

Zágráb, augusztus 8.

A Jukics-pör mai tárgyalási napját a párbeszéd foglalták le. A vádló az előzetes megfontolás kérdését toltá előtérbe és meggyöngíteni igyekezett a vádlott elmeállapotára vonatkozó, mentő adatokat.

Az elnök reggel nyolcz órakor nyitja meg a folytatolagos tárgyalást. A terem és a karzat sűrűn megtelt.

Prebeg védő néhány újabb momentumot kíván a tárgyalás anyagához fölhozni, de az elnök ennek nem ad helyt, mert a bizonyítás véget ért már.

Dr. Markovics ügyész mondja el ezután a vádlott beszédét. — Tekintetes Törvényszék, — ugomond — szomorú eseményről kell ítélni. Történetirőnk az 1912. június 3-iki napot fekete betűkkel fogják följegyezni, mert ezen a napon az ősi báni méltóság viselőjére rálőttek, hogy Cuvaj Ede királyi biztost megöljék. Az eset legszomorubb része az, hogy ezt a borzasztó bünt a tanuló ifjúsághoz tartozók határozták és követték el. A tanuló ifjúság bevonatott a politikai élet forgatagába és annyira elragadtatta magát, hogy most számos tanuló ül a vádlottak padján gyilkosság büntetével, büntetés-séggel és büntítőkölással vádolva. Az ügyész ezután összefoglalja a büntett lefolyását, majd így folytatja. Már ez év márciusában, sajnos, középiskolai ifjúságunk sztrájkot rendezett, amelyben most vádlott fiatalemberek játszották a főszerepet. Ugy látszik, hogy ők voltak tanulóifjúságunk e meggon-dolatlan akciójának kezdeményezői és vezetői. Különböző röpiratok jelentek meg, ezeket a mostani vádlottak közül többen készítették. Értekezle-tek tartottak, amelyeken Jukics, Jezerecs, Cvijics vádlottak és még mások beszéltek. Jukics és Cezarecs szerkesztettek egy röpiratot, amelyet azután a többiek véglegesen megszövegeztek és azután közzétettek. Ezek az összefüggéseket kezdte meg Jukics átkos tevékenységét. Horvátország — azt mondta a gyermekeknek — leigázott, kiszípolozott, mindenki által megcsalott és erőszakkal elnyomott ország. Hogy ennek az állapot-nak vége vessék, végre valahára pozitív munká-hoz kell látni, azaz, hogy a hatalom mai összes vi-selőit el kell távolítani. A diáksztrájk tulságosan ártatlan dolog, jóval erélyesebb eszközökkel kell föl-lépní. Első sorban a királyi tisztok kell eltávolítani. Erre maga Jukics késznek ajánkozott. Azt mon-dotta, hogy tettét Hofrichter példájára méregpiru-lákkal, bombával, vagy revolverrel fogja elkövetni.

Már a brosurában kifejezésre juttatta Jukics eszméit. E röpirat egyes részei már merénylettert-ről szólnak és a kormány elleni fenyegetéseket tar-talmaznak. Cezarecs, Cvijics és Neidhardt vádlot-tak helyeselték e röpirat szövegét. A három nevo-zett vádlott, valamint Jukics később ismételtén találkoztak az utczán Horvát román diákkal és a merényletről beszélgettek vele, amelyet nemes és hazafias tettnek tüntettek fel. Először bombával akarták a merényletet elkövetni. Jukics Szerbiába utazott és ott egy bandavezértől, akivel a horvát politikai viszonyokról beszélt, robbanószerkeket kap-tott és a bandavezér kioktatta egyúttal a bombák gyártása felől. Egy szerb diáktól azután Browning-pisztolyt is kaptott. Jukics ezután visszatért

Zágrába és megmutatta barátainak azokat a ve-szedelmes tárgyakat, amelyeket magával hozott. A robbanószerkeket egy részét egy dobozban egy odvas fába rejtették, a többit pedig Badalics vádlott vette magához. A faodba rejtett robbanószerkeket meg-találták és átadták a rendőrségnek. A többit Bada-lics bedobta a Szávába, mikor egyik barátjától azt hallotta, hogy a rendőrség értesült a merénylet ter-véről. Jukics még Horvatin Kamilló nevű társá-vól és Alfrevics dalmát diáknak is elmondta ter-vét. Alfrevics tagadja ugyan, hogy egyáltalán járt Zágrábban, de az összes vádlottak felismerik arról a fényképről, amelyet Zágrábban készítettek és a zágrábi bíróságnak megküldtek. Jukics most már a merényletet, minthogy nem volt több robbanó-anyaga a bomba elkészítéséhez, revolverrel akarta elkövetni. A merénylet időpontját már az urnapi kórmenet napjára tűzték ki.

Mielőtt még Jukics arra határozta magát, hogy a merényletet revolverrel követi el, bombát próbált csinálni, de nem sikerült neki. A Szer-biából magával hozott pisztolyt elvesztette. Horvát Román vádlottól egy másik revolvert szerzett. Hogy patronokat vásárolhasson, Publics vádlott zálogba tette Cvijics vádlottnak az óráját. Majd kipróbál-ták Horvát revolverét. Mindez a merénylet napján délelőtt történt.

A vád indoklására áttérve, kifejté az ügyész, hogy Jukics beismerésben van. Különösen beis-merete, hogy közvetlen közelből intézte a kir. biz-tosra a lövést, hogy halálosan találja. Jukics azt is beismeri, hogy előkészületeket tett a merény-lyetre. Szellemi beszámíthatóságát a két törvény-szék orvosszakértő alapos megfigyelés és lelkiis-meretes vizsgálat után beigazolta. Jukics jól tudta, hogy mit követ el. Cvijics vádlott, aki már az ismert röpirat elkészítésében segített Jukicsnak, amelyben nyíltan hangoztatják, hogy a kir. biztos megölése hazafias tett volna. Cvijics vádlott ké-sőbb is résztvett minden beszélgetésben, amely a merényletre vonatkozott és pontosan tudott annak minden részletéről. Az ügyész ezután Cezarec vád-lottra, az ismert röpirat főmunkatársának tevé-kenységére tért át.

Az ügyész kéri, hogy Jukicsot orgyilkossá-g, nyilvános erőszak elkövetésében mondja ki bünö-snek. *Bedolio, Dolenc, Naranic, Sarinic* és *Golo-goro* vádlottakat bünpártolás miatt kéri megbün-tetni. Fentartja vádiratában foglalt vádjait.

A tárgyalás folytatását holnap reggelre ha-lasztották. Ítélet szombatra várható.

§ Az inzultált tábornagy. Munkács, ír-ják: *Boroevics* Szvetozár altábornagynak a *Haertl* ügyben való kihallgatását augusztus 14-én akarta megtartani a bíróság. *Boroevics* kérésére azonban az új tárgyalást szombaton délelőtt tíz órára tűz-ték ki. *Boroevics* tábornokot a bíróság magára az afférra vonatkozólag hallgatja ki. Kivüle még *Hocker* vezérkari ezredes is vallomást tesz, akit a védelem jelentett be. *Boroevics* ugyanis az ő jelen-létében mondotta *Haertl* alezredesnek azokat a súlyosan diffamáló szavakat, amelyeket már az első tárgyalás alatt is reprovakált a védelem. *Hacker* fültanuja volt ugyanis annak a beszélgetésnek, amikor *Boroevics* indulatosan szölt oda egy csapat-szemle alkalmával az előtte tisztelő *Haertl* alezredesnek:

— Nincsen megelégedve rangjával? Jegyezze meg, hogy a szegyenletes viszony miatt magával egy hadseregben nem szolgálhatok!

§ Adós és hitelező. Rados József, a József-körúti Commerce-kávéház tulajdonosa, ezer korona készpénzkölcsönrel tartozott Török Zsigmondnak. Ezenkívül adósa volt az országos központi fillér-szövetkezetnek is 3000 koronával. *Rados* tartozása biztosítékul átadott Török Zsigmondnak egy da-rab néhány száz koronáról kiállított takarékbetéti könyvet és egy pár briliáns függőzöl szőlő zálog-cédulát. Ezeket azonban 1908. év szeptember havá-ban visszakérte Töröktől és újabb biztosítékul két darab 500 koronáról kiállított saját elfogadmányá-val ellátott váltót adott át neki 1908. év október 15-i november 1-i lejáráttal. Az Országos Köz-ponti Fillérszövetkezetnek pedig öt darab egyen-kint 500 koronáról kiállított és elfogadványával ellátott váltót adott, amelyek közül az első október 20-án vált esedékessé. Török Zsigmond az első le-járt váltót, miután azt *Rados* ígéretei ellenére be nem váltotta, október 17. napján megóvatol-tatta. *Rados* József, mikor ezt megtudta, elébe vá-gott a két hitelező részéről öt fenyegető végrehaj-tás következményeinek, s október 17-én a kávéházát üzlethez fűződő iparjogát, italmérsi és tőzsdejogát 15,000 korona vételér ellenében átruházta Schwarz Dániel kereskedelmi ügyökre, akivel előre meg-egyezett abban, hogy ez öt és a feleségét üzletveze-tőként továbbra is alkalmazni fogja a kávéházban.

A vételárból Schwartz Dániel 12.000 koronát fize-tett ki a kávéház két pinczérenak átvett óvadék fe-jében. A fennmaradó 3000 koronát *Rados* József vette kézhez, ebből az összegből azonban egy fillért sem fordított Török Zsigmondnak és az Országos Központi Fillér Szövetkezetnek kielégítésére, ha-nem az egész összeget magának tartotta meg. A kijátszott hitelezők mikor ezt megtudták, büntető följelentést tettek *Rados* József mint tettes, Schwartz Dániel mint bűnsegéd ellen család bü-nette miatt, azt állítva, hogy az üzletátruházás célja a hitelezők végrehajtási igényeinek a kiját-szása volt. A befejezett vizsgálat után a kir. ügyészség vádat is emelt mindkét terhelt ellen. A vádirat ellen a terhelték képviselőjében dr. Kroó Izor és dr. báró Diószeghy Dezső védők kifogásokkal éltek, s ezekben azt vitatták, hogy semmiféle iparjog, így az italmérsi és tőzsdejog sem képez-heti adásvétel tárgyát. Azt is állították a védők ki-fogásaikban, hogy a hitelezők végrehajtást vezet-tek *Rados* József, illetve Schwartz Dániel ellen és felülfoglalás után árvereztettek is ezeknél. A vád-tanács ma tárgyalta ezt az ügyet s helyt adva a védő kifogásainak, mindkét terhelt ellen megszü-n-tette a további eljárását.

§ A visegrádi békebíró. Visegrádról jelentik: a kedves üdülőhelyen évek óta nagy nyugalomban és egyetértésben éltek az emberek, de a béko meg-szűnt, helyébe perlekedés és viszálykodás lépett. A viszálykodásba belekeverődött az egész ottani intelligencia, élén a lelkesessel, dr. *Purt* Iván plébános, pápai kamarással. Egy év előtt költözött Visegrádra egy ötven év körüli nyugalmazott plé-bános, *Götz* Sándor. Alig telepedett le, mindenki-vel összeveszett, szomszédjával, *Zubovits* Fedor ka-pitánnyal és pápi társával, dr. *Purttal* is. Össze-férhetetlen természetűnek mutatkozott, akinek mindenki szemben igazának kellett lennie. *Götz* Sándor dulta fel Visegrád békéjét. Mindenféle vádakhozott fel *Zubovits* kapitány, Gyulai Kál-mán jegyző és *Purt* plébános ellen. A kapitány és a jegyző a szentendrei járásbírószágon keresték elégtételt, ahol több napi elzárásra és pénzbünte-tésre ítélték *Gözt*, plébánostársra pedig az eszter-gomi szentszéknél panaszolta be. A szentszék kikül-döttei: dr. Roszival István prelátus kanonok és Pehatsek Artur alesperes tegnap jelentek meg Visegrádon, ahol tárgyalás alá vették az ügyet.

Báró Bornemissza Bélának a felesége pár hét-tel férje után hunyt el. Mikor Bornemissza hir-telen meghalt, senki sem volt a közelében, egyedül *Gözt*, aki felajánlotta neki szolgálatait. Bornemiss-zának átadott neki néhány értékesebb családi erek-lyét, gombokat díszmagyar öltözetről, egy értékes lőszerszámot, egy 1720-ból való hegedűt és 16 ezüst kanalat. Ezenkívül átadott neki 50 koronát, hogy ezzel a kitűzött árverésen vásároljon vissza két fegyvert férje hagyatékából, amelyeket nem akart idegen kézre engedni. Minthogy Bornemisszának kellett *Gözt*-el elszámolni, Semmit sem kaptak vissza az átadott tárgyakból, sem a hegedűt, sem az ezüst-kanalakat. Az árverésen összesen 18 koronáért megvette a két fegyvert, amelyeket nem adott át, hanem az egyiket 300, a másikat 500 koronáért kínálta *Zubovits* kapitánynak. Bepereleék Szent-endrén, de még nem tárgyalták az ügyet. Tanu-csként kihallgatta a szentszék kiküldötté idősbb *Ábrányi* Kornélnét, ennek Miskolczon férjnél levő leányát, *Kanyovszky* György udvari tanácsost, egye-temi tanárt, *Gyulai* Kálmán jegyzőt és számtalan visegrádi parasztot és parasztasszonyt. A kihallga-tás a katolikus iskolában folyt, az egyik tanterem-ben. A két pap a katedrán foglalt helyet. Az író-asztalon két hatalmas gyertya égett. A terembe egyenként bocsátották be a tanukat, akiknek állva kellett beszélniük a szentszék kiküldöttéi előtt, a hölgyeket sem ültették le.

§ A gondnoksági pénztár feleslege. Szabadkár-ról jelentik: *Csel* József esantavéri tanító április elején büntető följelentést tett *Harsányi* János ellen, aki a zentai állami elemi iskola gondnoksági pénztárosa. Magánokirathamisítással és hivatali sikkasztással vádolta meg azért, mert a mult évi számadásokhoz hamis nyugtákat csatolt meg nem történt kiadásokról. A nyomozás nagyrészt igazolta a följelentés adatait. És most jön az ügy érdekes oldala. *Harsányi* pénztáros ugyanis védekezésül azt adta elő, hogy az 1910—11. évi számadások bemutatásánál jelezte a gondnokságnak, hogy 999 korona pénztári felesleg van és ezt szabály szerint be kell szállítani az adóhivatalba. A gondnokság

tagjai erre úgy gondolkodtak, hogy kár volna a pénzt beszállítani, hanem sokkal jobb volna olyan iskolai szükségletekre fordítani, amelyekre a költségvetésben fedezet nincs. Utasították is a pénztáros, hogy készítsen új számadást és ebben valamiképpen számolja el a 999 koronát. A pénztáros így is járt el, esatolt fiktív nyugtákat és beállított nem létező tételeket, a számadást pedig átadta Buja Lajos gondnoksági jegyzőnek. Az ügyészség e tényállás alapján, bár beigazoltnak látta a szabálytalanságok egész sorozatát, beszüntette a további eljárást, mert Harsányi János nem büncselekmény elkövetésére irányuló szándékból, hanem jóhiszeműleg, elüljárónak utasítására cselekedett, sőt eljárásában közérdekű törekvések vezették. A fegyelmi megtorlást az ügyészség mindazonáltal kivánatosnak jelezte és értesítette a kultuszminisztériumot a gondnokság dolgairól. Most várják az érdekes ügy fejleményeit.

§ **Elítélt monarchista vezér.** Lisszabomból táviratozzák: A portugál monarchisták híres vezéré, *D'Almeira don Juant* a kavezi bíróság nemrég súlyosan elítélte. *D'Almeida* július nyolcadikán egy nagyobb monarchista csapattal betört Portugáliába s győzelmesen nyomult előre. A diadalittas vezért azonban elragadta szenvedelme s néhányan magával tulságosan előre merészkedtek, úgy hogy kis csapatával együtt elfogták s bíróság elé állították. Az államügyész gyilkosság, összeesküvés és lázadás miatt tett vádat *D'Almeira* ellen. Amikor a tárgyalást megnyitották s az elnök a vádlott nacionáléját kérdezte, *D'Almeida* így szólt:

— Csak a bíróság iránt való tiszteletből felelek ezekre a kérdésekre. Egyébként tiltakozom a pör ellen és kijelentem, hogy a bíróság illetékességét nem ismerem el.

D'Almeida erre elmondotta nevét, korát s egyéb személyes adatait, de a védra nézve minden fölvilágosítást megtagadott. A monarchista vezér nyugodtan végighallgatta a tárgyalást, de egyetlen egyszer sem nyílt meg az ajka s bármit kérdeztek is tőle — hallgatott. Helyette védője beszélt, akinek előadására az ügyészség el is ejtette a gyilkosság védjét, mert bebizonyult, hogy *D'Almeida* az egyik vámo meggyilkolásában nem vett részt. Az ügyész és a védő beszéde után az elnök újra a hallgató vádlotthoz fordult és megkérdezte, hogy most utasít-e valamit védelmére előadni. *D'Almeida* fölállt és szárazon ezt felelte:

— Ismétlem, hogy a bíróságot el nem ismerem.

A vádlott újra elfoglalta helyét s oly közömbösen viselkedett, mintha az egész tárgyaláson nem róla volna szó. Az esküdtek erre visszavonultak és rövid tanácskozás után meghozták verdiktjüket, amelynek alapján a bíróság a vádlottat összeesküvés és lázadás miatt *hat évi magánzárkára és utána tíz évi száműzésre*, vagy pedig összesen husz évi elsőosztályú száműzésre ítélte. *D'Almeida* mintegy negyven esztendő óta híve Miguel braganzai hercegnek és régebben az osztrák és magyar hadseregben is szolgált.

§ **Halálos szerencsétlenség a Ganz-gyárban.** A Ganz és társa részvénytársaság vasöntődjében a múlt év május 9-én *Marczibán József* gyári előmunkás és *Meleg Ferencz* gyári munkavezető megolvasztott vasat tartalmazó tégelyt akartak emelődaruk segítségével felemelni. Alig hogy mozgásba hozták az emelődarut, az oolvasztott vasat tartalmazó daru leszakadt s az izzó vas *Garu Mihály*, *Szabó Károly* és *Marton Sándor* munkásokra ömlött. E szerencsétlen munkások közül *Garu Mihály* és *Szabó Károly* égési sérüléseikbe belehaltak, *Marton Sándor* ellenben súlyos égési sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenség ügyében megindított nyomozás illetve vizsgálat folyamán a gépészszakértők megállapították, hogy a bekövetkezett szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy a daru csavarmentei a folytonos használat következtében erősen megkoptak s nem bírták el a terhet. Ha *Marczibán József* előmunkás és *Meleg Ferencz* munkavezető, akik az oolvasztott vasnak felvonásával voltak megbízva, a daru működésbe hozása előtt megvizsgálták volna az emelő vasdaru csavarjait, mindjárt észrevehetők volna, hogy ez a nagy terhet az erős kopás következtében nem bírja el s szerencsétlenség keletkezik. Ezért aztán kir. ügyészség *Marczibán József* és *Meleg Ferencz* munkások ellen kétrendbeli gondatlanságból okozott emberölés büntetése s egyrendbeli gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége miatt vádat. Ma tárgyalta az ügyészi vádirat ellen a két terhelt által beadott kifogásokat a büntető törvényszék vádtanácsa. A vádtanács a beadott kifogások elutasí-

tásával úgy *Marczibán Józsefet*, mint *Meleg Ferenczet* vád alá helyezte gondatlanságból okozott kétrendbeli emberölés és egyrendbeli gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége miatt. Ebben a bűnügyben a büntető törvényszék ez év őszén tartja meg a főtárgyalást.

§ **Lop a milliomos végrehajtó.** Debreczenből jelentik: Lázás érdeklődés előzi meg Debreczenben a holnapi napot, amelynek az a nagy eseménye, hogy egy milliomos debreczeni végrehajtó, *Bódogh Zsigmond* fog a vádlottak padján ülni lopás vétsége miatt. A végrehajtó 65 éves ember. pénzváltásáról és fukarságáról ismert és ez adhatja magyarázatát, hogy milliomos volta ellenére sem riadt vissza egy jelentéktelenül apró eitulajdonitástól. *Bódogh* egy csődtömeg leltározásához volt kirendelve s munkája közben kabátja alá rejtett tizenöt korona értékű szövetet, de a tömeggondnok rajtakapta. *Bódoghnak* előkelő családi összeköttetései vannak. Egyik jelenlegi miniszter sógora és mostoha apja egy igen előkelő képviselőnek. A tárgyalás külön eseménye lesz az a leleplezés, amelye védekezése közben a vizsgálóbíró és a vádtanács előtt tett *Bódogh*, aki mint évtizedek óta bevett és elintézet szokásra hivatkozott arra, hogy csődtömegek leltározása alkalmával nemcsak a leltározó végrehajtó, de a tömeggondnok és maga a vagonbukott is lopja csődtömeget.

§ **Ujabb Diana-védjegyhamisítás.** Szinte külön rovatot lehetne már nyitni a lapokban a Diana védjegyhamisítások s a rá vonatkozó bírói határozatok közlésére. A már ismertett karczagi, budapesti, temesvári, nagyváradi Diana védjegyhamisításoknak legújabbán Maroshévízen akadt párja, ahol is *Tamás János* gyógyszerész a saját sóborszesz készítményeit *Minerva* elnevezés alatt, de a Diana sóborszesz védjegyéhez teljesen hasonló címkével hozta forgalomba. A Diana üzlettulajdonos Budapesti Bank Részvénytársaság ügyvédje *dr. Láng Lajos* utján a védjegybitorlás miatt feljelentést tett a büntető bíróságnál. Tegnap volt ez ügyben a szécsényi járásbírói előtt a tárgyalás, amelyen a bíróság megállapítván a védjegybitorlás fenforgását, *Tamás* gyógyszerészt 15 napi fogházra, vagy 300 korona pénzbüntetésre és a felmerült büntető költségeken feül az ügyvédi költségek megfizetésére is ítélte. Kötelezte továbbá vádlottat, hogy az ítélet egész terjedelmében 2 fővárosi napilapban közzétegye és hogy kártérítés helyett a Budapesti Banknak 1000 koronát fizessen meg. Elrendelte végül a bíróság a már korábban lefoglalt ca 2500 teli üveg sóborszesz és több mint 20.000 utanzott védjegy és csomagoló papír bírói megsemmisítését is.

§ **Elfogták Papp Elek fosztogatóját.** Karczagról jelentik: *Bálint Breisach Zoltán* ellen, aki 1906-ban Miskolcon sikkasztást követett el, körözést adtak ki. *Breisach* akkor Amerikába szökött, majd visszatért Magyarországra és itt börtöngyűzőséggel foglalkozott. A kitiltott *Breisach Papp Elek* orsz. képviselőt, ki jelenleg a Schwarzter-szanatóriumban van, kiforgatta vagyonából. A régóta körözött *Breisachot* a csendőrség ma letartóztatta.

§ **A szuffragettek hüntetése.** Londonban a bíróságot egyre élénken foglalkoztatják a szuffragettek ellen indított pörök. Hétfőn egy fényképezőmasinagyáros pörét tárgyalták, aki *Pankhurst* Krisztabel kisasszonyt, *Pankhurst* Emmeline asszonyt és *Lawrance* kisasszonyt a szociális és politikai női unió tagjait pörölte be tizenöt font sterling megfizetéséért, mert az unió megbízásából bevették a kirakatát. A pör, amely a *Lawrance*-házaspár és a Svájcban levő *Pankhurst* Emmeline asszony elítélésével végződött, érdekes, mert a vádlottak beszédekben és cikkekben a kihágások előidézését minden tétozás nélkül vállalták s így maga az ablakbeverő tettes, *Lwain* kisasszony kimászott a bajból. A *Lawrance*-házaspár adja ki a *Wotes for Women* hetilapot, amelynek példányait összeszedte a bíróság. A lap hasábjain ott vannak a cikkek, amelyekben a hölgyeket egyenesen igaztadják főképpen az ablakbeverésre. Az elfogott ablakbeverőket a *Lawrance* által letett kauczió fejében becsátották szabadon. Az unió helyiségében van a mártírok listája. Ez a folyóirat hirdette az első híret a zendülésnek és igazgatót a folytatására is. Ilyenformán elég világosan be van bizonyítva az unió és az ablakbeverő hölgyek közt a szerves összeköttetés. A Szt. Clemens-nyomda főnöke mint tanu azt vallotta, hogy a *Wotes for Women* folyóiratot nála nyomják és hogy *Lawrance* fizeti a költséget. A kész példányokat az uniónak szállították, amely aztán gondoskodott a terjesztéséről. A nyomdász üres helyeket is mutatott a hasábjokon. Ezekre olyan cikkeknek kellett volna kerülni, amelyekben gyújtogatásra és más efféle igazgatnak.

Ezeket azonban már ő nem akarta kinyomni. Nyomatott ablakbeverésre izgató plakátokat is. A panaszosok közt volt a kirakatiuegbiztosító-társaság is, amely szeretne a kifizetett pénzéhez jutni. A bíró úgy ítélte, hogy a három alperesnek kell megfizetnie a kárvallottak követelését, mert ez nagyon körülményes eljárás volna, ha az unióra utalnák át a fizetés kötelezettségét. *Krisztabel* kisasszonyra nem mondtak ítéletet, mert most sem tudják, hol tartózkodik.

§ **Kibővítik a Csillagbörtönt.** Szedegről jelentik: A Csillagbörtön kibővítésre szorul, noha a törvényszéknek és az ügyészségnek átköltöztetésével sok helyiség szabadult fel. A börtön telkén egy egészen különálló kétemeletes épületet emelnek. Az új épületben csak czellák lesznek és ezek mellé udvari műhelyépületet emelnek a rabok foglalkoztatására.

§ **Bankócsalók.** Több mint husz esztendője, hogy egy *Tóth István* nevű baranyai ember száz-ezer forintot harácsolt össze, azzal a mesével, hogy a minisztériumban van egy nagyságos ur, akitől ő olyan hamisbankókat kap, melyeket nem lehet megkülönböztetni s egyszeres jó pénzért háromszorosánégyszereset fizet. A baranyai mester azóta, különösen az Alföldön számos követőre talált s milliókra rug a hiszékeny emberektől kicsalt pénz. Egy ily csalóbandát tett értelmetlenné tavaly a lajosmizsei csendőrség. Vezérik *L. Kis Lukács* parasztagzda volt, aki nagyobb hitelesség okáért közjegyző előtt nyugtázta a fölvevett pénzt, úgy tüntetvén föl a dolgot, hogy kölcsön gyanánt kapta. A keoskeméti törvényszék *L. Kis Lukácsot* három évi börtönre, a banda többi tagját, nevezetesen *Juraszék Pált* tíz hónapi, *Bujdosó Lászlót* és *Gattyán Jánost* másfél évi börtönre ítélte. A budapesti királyi tábla szüneti tanácsa ma az elsőrendű vádlott büntetését egy évi és kilencz hónapi, *Gattyán* és *Bujdosónét* egy évi és két hónapi *Juraszék* büntetését pedig nyolcz hónapi börtönre szálította le.

SPORT.

( ) **A doping-botrány.** Az a hatalmas, befolyásos és nagyerejű szövetség, amelynek a monarchiában a löverseny az üzlete, most minden erejéből azon van, hogy *Herbert Reevest* és a gyanúsítottakat tisztázza a doping vádja alól. A legnagyobb körültekintéssel mutatják ki, hogy mitsem ér a vegyészek véleménye, hogy nem lehet kimutatni, vajjon dopingoltak-e vagy nem? A lovaregyleteknek nagyon fáj, hogy az ujságírók kipattanották a botrányt s így nem simithatták el egykönnyen a skandalumot. Most tehát az ujságíróknak rontottak. Mint értesülünk, már megvan a határozat, amely szerint a monarchia pályáiról kitiltják *Föld Aurélt*, a „Sport” című budapesti napilap szerkesztőjét, *Figdor Gusztávot*, ugyanennek a lapnak a munkatársát és *Tódor Jenőt*, a „Magyar Estilap” tulajdonosát, három régi löversenyűzt. A Lovar Egyletnek határozatát autonóm jogánál fogva nem kell megindokolni, de valószínűleg azért történik a kitiltás, mert ök hárman irtak lapjaikban most legvehemensebben a bécsi Jockey-Club és a löverseny mai rendszere ellen.

( ) **Az első nevezések.** Igen jól sikerültek a nevezések a vasárnap kezdődő budapesti nyári meeting első napjára s hogy aziránt sem legyen kételkedés, hogy a nevezésekhez mérten lesznek-e megfelelő számu mezőnyök is, szolgáljon biztositék, hogy a nevezettek legnagyobb része már a városligeti pálya istállóiban van. Így tehát szép versenyekre van reményünk s hogy ezek realis módon fognak lefolyni, ahhoz nem is fér kétség, mert a még mindig szőnyegen levő doping-botrány alkalmasint óvatosságra készíteti azokat, akik a legvadabb meglepetések elé állítják a publikumot és az igazgatóság is a legnagyobb szigorral fogja sujtani azokat, akik nem a löverseny-ügy tisztaságát, hanem nyereszkeségi vágyból saját érdekeiket akarják minden meg nem engedett eszközzel keresztülvinni. Bizhatunk tehát, hogy a most lezajlott kotingbrunni meeting-hez hasonló botrányok nem fognak előfordulni.

( ) **A Munkás Testedző Egyesület viadala.** A Munkás Testedző Egyesület e hó 15-én, csütörtökön rendezi országos nagy atlétikai viadalát a Millenáris versenypályán. A versenyre a nevezések már eddig is szép számban érkeztek, úgy

hogy a nyári pihenő után ez lesz az első startjuk a klázzis-athlétáknak. A verseny szenzációja az 1000 méteres síkfutás lesz, ahol biztos rekord várható.

( ) **Atlétikai és tornaverseny.** A Nyomdászok Testező Egyesülete vasárnap délután 2 órakor rendezti torna- és atlétikai versenyt a BEAC. látványos pályáján. A nevezések fényesen sikerültek, amennyiben 14 egyesület részéről 139 nevezés érkezett s így ez a törekvő egyesületünk a legszebb erkölcsi sikernek néz elébe.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzpiacról. A pénzpiac helyzete változatlanul szilárd. A magánkamatláb 4 és héttizedhatod százalék, de ez is csak névleges, mert elsőrendű kereskedelmi váltók 4 és tizenegytedhatod százalék mellett kerülnek leszámításra. Berlingen is tartós a piac feszültsége. Napi pénzért 4-4½ százalékot fizettek, de a jövő hét elejére javulást várnak. A magánkamatláb 3 és háromnegyed százalék. London 3 százalékos magánkamatlábat és 2 százalékos napi pénzt jelent. A járadékpiacra kedvezőbb a hangulat. A bécsi tőzsdén tegnap ismét javultak a járadékkurzusok. A négy százalékos járadék 25 fillérrel javult és 87 koronán áll. A magyar koronajáradék változatlanul 87,15 korona, tehát 15 fillérrel ismét magasabban áll, mint az osztrák rente.

Uj mütrágyagyarak. A Zemplénmegyei Gazdasági Egyesület gróf Andrássy Sándor elnöklésével tartott igazgatóválasztmányi ülésén a Komárom-megyében létesítendő mütrágyagyár pártfogását határozták el, majd örömmel vették tudomásul, hogy mozgalom indult meg a felsőmagyarországi vármegyék gazdáinak és gazdatársadalmi szervezeteinek körében is egy Miskolcra felállítandó mütrágyagyár létrehozása érdekében.

Változások a Fabank vezetésében. Néhány hét óta a Magyar Fekereskedők Hitelintézete Részvénytársaság elnök nélkül van. A volt igazgatósági elnök, Neuschloss Emil elhunyt után a Fabank vezetősége egy magyar magnással lépett összeköttetésbe, hogy vele töltsék be az elnöki széket. A jelenlegi elnök, Goldfinger Jakab, továbbra is elnök barát, azonban — mint értesülünk — krealnak egy új alelnöki állást, amelybe dr. Glückenthal Samu igazgatósági tagot, az intézet ügyészét ültetik. Az igazgatóság ügyésznek dr. Rónai Sándor fővárosi ügyvédet nyerte meg. Ezekkel a személyi változásokkal kapcsolatban említjük meg, hogy Fuchs Aladár vezető igazgatót vezérigazgatóvá és Mezey József cégvezetőt aligazgatóvá nevezik ki.

A postatakarékpénztár július havi forgalma. A takarékkészletben 129.253 tételben elhelyezés 7 millió 297.461 korona 54 fillér, 57.663 tételben visszafizetés 6.663.226 korona 26 fillér s így a betétek összege 634.235 korona 28 fillérrel haladta túl a visszafizetések összegét. A betétel állománya ez üzletágban július hó végén 116.855.934 korona 11 fillér. A letételt száma e hónapban 5336-al gyarapodott s összes számuk e hó végén 847.732. Zártta nyilvánított 2111 betét és járadékkönyvecske. A csekkelés érhing üzletben 1.292.920 tételben elhelyezés 401.735.036 korona 08 állér és 286.138 tételben visszafizetés 412.841.441 korona 51 fillér, ennél fogva a betétek összegét 11.106.405 korona 43 fillérrel multa felül a visszafizetések összege. A betétek állománya ez üzletágban július végén 80.877.416 korona 23 fillér. A csekkszámle-tulajdonosok száma e hónapban 119-el növekedett s a fenálló csekkszámleak száma e hó végén 23.590. A m. kir. postatakarékpénztár havi összeforgalma a két üzletágban 1 millió 765.974 tétel s 828.537.165 korona 39 fillér, teljes betétálladéka pedig a hó végén 197.733.359 korona 34 fillér. Az értékpapír üzletben július végéig kiállítottak 7092 járadékkönyvecskét, amelyekre összesen 21.527.082 korona névértékű értékpapír van az intézetnél elhelyezve. A részjáradék-üzletben vásároltak július végéig 2.183.000 korona névértékű 4%-os magyar koronajáradékot.

Bankfuziók. A vidéki bankok körében sűrűn fordul elő újabban a fuzióra való törekvés. Most a Temesvári Városi Takarékpénztár R.-T. és a Temesvári Gyárvárosi Takarékpénztár között folytak tanácskozások a két intézet egybe olvasztására. A tranzakció keresztül vitele céljából a Temesvári Városi Takarékpénztár fölemeli a jelenlegi 640.000 koronás alaptőkéjét 1.400.000 koronára. Fuzionálni

fognak továbbá az Ilosvai Takarékpénztár és a Bilkei Hitelbank R.-T. Mind a kettő fiatal, új alapítású intézet, 1907., illetőleg 1908. évben alakultak.

Az Általános Biztosító júliusi forgalma. Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság”-nál 1912. év július havában 9.215.242 korona tőkérel szóló életbiztosítási ajánlat nyújtott be, melyből 7.938.342 korona biztosítási tőkérel szóló ajánlat kötvény-kiállítás által lett elintézve. 1912. év január elsejétől 70.545.610 korona tőkérel szóló életbiztosítási ajánlat lett beterjesztve és 60.212.702 korona tőkérel szóló kötvény lett kiállítva. A folyó év január elseje óta bekövetkezett halálesetek folytán 3.611.565 korona biztosítási tőkérel szóló kár lett bejelentve. Mult év december 31-dikével 547.559.739 korona biztosított tőkérel és 1.632.509 korona életjáradékra szóló 151.585 db életbiztosítási kötvény volt érvényben, melyre 151.183.576 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk címén az 1911. évben 5.057.914 korona lett kifizetve, míg a társaság alapítása óta (1857.) az évenként közölt kimutatások szerint, az összes biztosítási ágazatban előfordult károkért 543.812.695 korona összeg fizetett ki.

A záloglevelek biztosítéki alapja. Most teszik közzé a záloglevél kibocsátó intézetek a forgalomban levő záloglevelek és a záloglevelek biztosítéki alapjáról szóló félévi kimutatásait. Ezek a kimutatások kivétel nélkül élénken regisztrálják azt a szomorú gazdasági helyzetet, amely a hosszú pénzváltás alatt keletkezett. A záloglevél piac teljes pangása, új emissziók elmaradása mutatják azt a sok nehézséget, melyeket az emissziós intézeteknek le kellett győzniök. A külföldi piacokról tömegesen haza érkező papírosok felvétele kemény megpróbáltatás elő állította a pénzintézeteket s ezek úgy helyezték el a haza önzölő címleteket, hogy saját biztosítéki alapjukban szorítottak számukra helyet. Az 1876. XXXVI. tcz. ugyan nem tiltja meg az emissziós intézeteknek a saját zálogleveleknek a kibocsátási alapon való elhelyezését, de eddig az volt a szokás, hogy az intézet a saját kibocsátású címleteit a biztosítéki alapon nem szerepeltette. Most — a kedvezőtlen helyzetben — szakítottak ezzel a hagyománnyal a bankok és a külföldről hazérkező papírok egy részét a biztosítéki alapon helyezték el. Így a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete most közzétett félévi kimutatásában is előfordul saját kibocsátású záloglevél, de ez oly minimális összeget képvisel, hogy amiatt az intézet nem vétett a biztosítéki alapja konszolidáltsága ellen. Előfordulnak ugyan a biztosítéki alapon idegen intézeti záloglevelek is, de ezt nem csak ebben a sivar pénzügyi helyzetben, hanem kedvezőbb konjunkturák között is megtették.

Szücsmesterek gyűlése. A Magyar Szücsmesterek rszagos Egyesülete ma tartotta Dan Leó kereskedelmi tanácsos elnöklésével nyári választmányi ülését. Az elnök bejelentette, hogy a februárban rendezendő németországi tanulmányut előkészületei teljes sikert biztosítanak és hogy az összes külföldi szőrmepestő és kikészítő helyeket meg fogják látogatni. Nagy lelkesedéssel fogadta az elnöknek azt a jelentését, hogy a honvédelmi miniszter a jövő idényben is az egyesület kötelekébe tartozó kis-mestereket bizza meg a honvédelmi mentepremezési munkálatokkal. Hosszabb vita után az ülés elhatározta a nagyobb üzletekben a szabott árak mellett való eladást és pedig kötelezőleg az egész szakmára nézve. Elhatározták továbbá, hogy az egyesület tagjainak díszes kiállítású tagsági igazoló okmányokat fognak kiszolgáltatni, amelyeket a kirakatokban és műhelyekben kifüggesztenek.

Villamosvasut Arad—Debreczen—Nagyvárad között. Nagyváradon az a hír terjedt el, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumban nagyszabású vasutertvel foglalkoznak, amely az alföldi nagyobb városok fejlődésére kiváló hatással lehet. Az új vasut célja az alföldi közlekedés javítása lenne. Az új vasut Nagyvárad központtal Aradot, Debreczent és később Szegedet kötné össze egymással. Az új vasut villamos üzemű volna és mint ilyen az eddigi közlekedést tetemesen meggyorsítaná. A menetsebességet oly fokunak tervezik, hogy Arad és Nagyvárad között mindössze két óra volna az ut. A tervet Beúthy László kereskedelmi miniszter hír szerint kedvezően fogadta és már a tőre anketót hiv össze ebben az ügyben.

Arad város kövezési kölcsöne. Arad város hónapokkal ezelőtt elhatározta hogy a külvárosi utcák kövezésére 600.000 korona kölcsönt vesz fel, mert a külvárosok rendkívül elhanyagolt állapotban vannak. A rossz pénzügyi helyzet miatt a város még

mindig nem kapott pénzt. Az egyik külvárosi utca háztulajdonosai bejelentették a városi tanácsnak, hogy míg a város kölcsönt kap, ők előlegezik az utca kövezési költségeit.

A telefonhívó-számok megváltoztatása ellen. A főváros VIII—X. kerületében, valamint a budai részeken lakó kereskedők és iparosok körében igen nagy aggodalmat szült a posta- és távirtdaigazgatóságának az a terve, hogy új telefonközpont üzembehelyezésével egyidejűleg az említett városrészekben lakók telefonhívószámait megváltoztatja. Az érdekelt üzleti körök panaszaira a Budapesti Kereskedelmi- és Iparkamara felterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, rámutatván azokra a nagy üzleti és anyagi hátrányokra, amelyek a telefon hívószámok megváltoztatásával járnának. A kamara arra kéri a minisztert, hogy utasítsa a posta- és távirtdaigazgatóságot, hogy olyan újabb üzemtervet dolgozzon ki, mely lehetővé teszi azt, hogy legalább a kereskedők és iparosok megtarthassák régi hívószámaikat.

Beszélő számok. A ki- és visszavándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a Magyarbirodalomból folyó év június folyamán 5.827 egyén vándorolt ki, 5.111 utlevéllel és 716 utlevél nélkül. E számból Horvát-Szlavonországra esett 1.053. A kivándoroltak közül 5.110 ment Amerikába, 398 tulnyomóan Erdélyből Romániába és 140 Németországba. Az 1911. év június havához képest emelkedett a kivándorlás, amennyiben 1911. júniusban 3.604 volt a kivándorlók száma. Az összes kivándoroltaknak 26,6 százaléka 1548 egyén volt magyar anyanyelvű. A bevándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint 1912. év június havában a Magyarbirodalomban 829 egyén kapott lakhatási engedélyt, a folyó vagy megelőző évben az országba beköltözött és június folyamán lakási bizonylatot kapott 671 egyén között volt 423 fi és 248 nő. Némi kedvezőbb képet nyújt a természetes szaporodási statisztika.

Június havában ugyanis 57.584 gyermek született élve a Magyarbirodalomban, az elhaltak száma pedig 38.460-ra rugott úgy, hogy a természetes szaporodás 19.124-et tett. Az 1911. év június havi eredményeivel szemben az 1912. évi június kedvezőbb eredménnyel zárult. A születések száma több volt 1801-gyel az 1911. év június havához képest s bár a halálozás is emelkedett 977-et, a szaporodás száma mégis 824-gyel lett nagyobb a mult év ugyanezen havának szaporodásánál. Sajnos, a fertőző betegségek sem szüneteltek. Június hónapban a gümőkórnak 6365, a torokgyíknak 263, a kanyarónak 366, a számarhurutnak 552, a vörhenynek 546, a hasihagymának 211, a vérhasnak 28, a gyermekágyi láznak 50 halottja volt. Ilyen körülmények között nincs mit csodálkozni azon, hogy az 1912. év június havában csak 11.361 pár kötött házasságot a Magyarbirodalomban, még pedig 10.470 a szorosabb értelemben vett Magyarországon és 891 Horvát-Szlavonországonban. Az 1911. év június havával összehasonlítva 1912-ben 2871-gyel kevesebb házasságkötés történt, a hat első hónapot tekintve azonban csak 855-tel kevesebb a házasságkötések száma, mint az 1911. év 6 első hónapjában volt. A kötött 11.361 házasság közül 1559, vagyis 13,72 százalék volt vegyes, ezek közül azonban Horvát-Szlavonországra csak 27 esett, az ott kötött házasságoknak 3,03 százaléka. Keresztény-zsidó házasság 49 kötöttet e hónapban s ezek közül 23-ban a menyasszony, 26-ban pedig a vőlegény tartozott a zsidó felekezethez. Az anyaországban kötött 1532 vegyes házasság közül 410 esetben (26,77 százalék) történt megegyezés a gyermekek vallása iránt, 173 esetben az apa, 237 esetben pedig az anya vallása javára. A legtöbb megegyezés a l. szert. kat. és a ref. vallásnak kedvezett (203, illetve 136). A 49 keresztény-zsidó házasság közül 8 esetben történt megegyezés; valamennyi esetben a keresztény fél vallásának javára.

A brüsszeli cukorkonvenczió. Angliának a brüsszeli cukor konvenczióból való kilépése élénk feltűnést keltett mindazokban az államokban, melyek az egyezménynek a tagjai. Ha Anglia 1913. szeptember 1-én tényleg kilép az egyezményből, ugya konvenczió további sorsa meg van pecsételve. Olaszország ugyanis szintén nem irta alá az egyezményt s így ő is fölmondhatja az egyezményt. Az épséggel nem volna meglepő, ha Olaszország is fölmondaná a konvencziót. Az olasz cukorfinomítók kartellálva vannak, a belföldi árakat igen magasán tartják és ezen az alpon esetleg igen alacsony árak mellett vállalkozhatnak kivitelle. Olaszország cukortermelése a legutóbbi években megnagyobodott. Nincs tehát kizárva, hogy Olaszország ak-

tuálissá teszi kiviteli törekvéseit, anélkül, hogy cukortörvényhozását módosítaná, amely a kivitel lehetővé teszi és ilyenformán a cukoregyezményt felmondja. Ennek a kilépésnek azonban távolról sem lesz az a jelentősége, mint Anglia kilépésének, mert Anglia nagy cukorfogyasztó, míg Olaszország sem mint importőr, sem mint exportőr nem jelentékeny téngyező a cukor-piaczon. Az angol alsóház tegnapi ülésében foglalkozott a cukoregyezmény ügyével. Acland államtitkár-helyettes Anglia kilépését az orosz cukorra vonatkozó régebbi határozat szükséges következményének mondta. Nézete szerint a cukoregyezmény nem fog felbomlani és nem valószínű, hogy a prémiumrendszer újra életbe lépjen. Kijelentette, hogy Anglia egyáltalában nem szándékozik prémiumokat osztogatni. — Utána Asquith miniszterelnök szólalt fel és hangsúlyozta, hogy Anglia elhatározásának jelentőségét a külföldön túlozták. Anglia már régebben bejelentette, hogy kilép az egyezményből, ha bizonyos mennyiségű orosz cukor nem kerülhet a piacra. Mivel ezt a követelést nem méltatták kellő figyelemre, Anglia régebbi nyilatkozatának megfelelőleg járt el.

Az V. országos méhészeti kongresszus. A folyó hónap 18—19-én Kolozsvárott rendezendő V. országos méhészeti kongresszus és kiállítás munkálatai alaposan igénybe veszik a szervező bizottság munkaképességét. Magyarország méhésztársadalmának különös érdeklődéséről tesz tanúságot az a sok méhlikás, elő méhesalád, pergetett és lépes méz, mézes sütemény, valamint nyers és feldolgozott viasz tömeg, melyet a kongresszussal kapcsolatos kiállításra beküldöttek. A kongresszussal egyidejűleg az „Urania” tudományos színházban dr. Resch Ignác dunaszentbenedeki plébános a méhek életéről és bonyoltságáról tart előadást. A vendégek szórakoztatása végett két nagy méhesbe, a Zichy-csepkőbarlangba, a tordai hasadéka és a szamosújvári sóbányába kirándulásokat rendeznek. A rendező bizottság báró Jósika Gáborral és dr. Balázs Ferencz főtitkárral az élén állandó permanenciában van. Az érdeklődők a kívánt fölvilágosításokat szonnal megkapják.

Személydijszabási mérséklés. A kereskedelmi minisztérium ott, ahol megokolt és ahol lehet, azon van, hogy a magyar királyi államvasutak személydijszabásának reformja következtében főképpen a főváros közelében nyaraló közönség körében felmerülő kívánásokat figyelembe vegye. Ennek a törekvésének egyik jele a főváros közelében fekvő Visegrad képviselőtestületének az a jegyzőkönyvi határozata is, amelylyel a kerület képviselőjének, dr. Almásy Lászlónak köszönetet szavaz azért a közérdekű fáradozásáért, amelynek eredményeképpen Beöthy László kereskedelemügyi miniszter a személydijszabás mérséklésével mind a közönség lakossága, mind az ott nyaraló közönség óhajának jóindulatúan eleget tett.

Csődők. Budapesten: Várady Gusztáv bej. kézműáru kereskedő (telepe V., Nagykörön-utca 13. sz.) ellen. Csödbiztos dr. Meszlényi Arthur kir. törvényszéki bír. tömeg gondnok dr. Herczfeld Samu, helyettes dr. Mandel István ügyvéd. Bejelentési határnap szeptember 30. — A vidéken: A győri törvényszéknél Singer Mór W. Fiai bej. cég ellen. Csödbiztos dr. Tariczky Jenő kir. törvényszéki bír. tömeg gondnok Tauber Károly, helyettes dr. Jerfy Géza győri ügyvéd. Bejelentési határnap okt. 1.

Csődmegszüntetés. A kaposvári törvényszék a Havasi Sándor osztópáni lakos ellen megnyitott csődöt megszüntette.

Nyílttér.

Erőteljén a szállításokért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Bérrautói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javító műhely.

72-54.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, augusztus 8.

A termelők részéről való kínálat most már meglehetősen kielégítő, ami kifejezésre jut az erősen felszaporodott hozatalokban is, de azért az irányzat még sem lanyha, az árak pedig elég jól tartják, sőt a határidőpiacon kifejezetten szilárdnak mondható az irányzat, mi mellett az árfolyamok emelkedő irányt követnek. A A külföldi tőzsdéken még mindig igen nyugodt hangulat uralkodik, mi mellett majdnem egyazon a színvonalon mozognak az árfolyamok. Ma reggelre Chicago egynolcad czenttel magasabb, Newyork egynegyed czenttel, Rosario 5 czentavos-szal, Liverpool háromnyolcad pennyvel alacsonyabb, Buenos-Ayres, Antwerpen, Páris, Berlin pedig teljesen változatlan jegyzéseket küldött. Nálunk barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg a mai üzlet. A forgalom folyamán minden ösztönzés nélkül, csupán a helyi spekuláció és a kulisz véleményes vásárlásaira szilárdult az irányzat, mi mellett aztán mérsékelten emelkedtek az árfolyamok. Még az új-tengeri is elég jól tartotta a jegyzését, noha az éjszaka itt Budapesten is nagy eső volt és az ország számos vidékén még a mai délelőtti folyamán is esett, ami bizonyára jó hatással lesz a tengeri vetésre. A készáru piacon ma csendes volt az irányzat. Kielégítő kínálat mellett szemben a malmok kissé tartózkodók voltak és noha a határidőpiacon emelkedtek az árfolyamok, még se voltak hajlandók jobb árakat ígérni. Mivel másrészt az árubirtokosok nem nagyon forszirozták a dolgot, csak közepes forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán mintegy 20.000 q buza kelt el zilárdan tartott tegnapi árakon. A legdrágább eladási ár 11.90 korona volt 8f kilós tiszavidéki új-buzáért, a legolcsóbb pedig 11.— korona 77.5 kilós pestvidéki úszkös buzáért. A határidőpiacon a tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 3 fillérrel, az áprilisi buza 5 fillérrel, az októberi rozs 3 fillérrel, az augusztusi tengeri 6 fillérrel emelkedett, az októberi zab 2 fillérrel, az új-tengeri szintén 2 fillérrel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki	75	—	79	23.65—23.80
„	76	—	80	23.95—24.20
„	77	—	81	24.05—24.30
„	78	23.35—23.65	82	—
Tiszavidéki új	75	—	79	23.10—23.35
„	76	—	80	23.25—23.55
„	77	—	81	23.35—23.65
„	78	23.—23.25	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.45—23.55
„	76	—	80	23.65—3.75
„	77	—	81	23.85—24.05
„	78	23.25—23.45	82	—
Fejérmegyei új	75	—	79	22.95—23.20
„	76	—	80	23.15—23.35
„	77	—	81	23.15—23.45
„	78	22.85—23.10	82	—
Festvidéki	75	—	79	23.45—23.65
„	76	—	80	23.75—23.95
„	77	—	81	23.95—24.05
„	78	23.50—23.55	82	—
Pestvidéki új	75	—	79	23.—23.25
„	76	—	80	23.15—23.45
„	77	—	81	23.25—23.55
„	78	22.90—23.15	82	—
Bánsági új	75	—	79	23.60—23.85
„	76	—	80	23.85—24.15
„	77	—	81	—
„	78	23.35—23.65	82	—
Bácskai új	75	—	79	23.60—23.90
„	76	—	80	23.95—24.15
„	77	—	81	—
„	78	23.35—23.60	82	—
Rozs	I. rendű új	—	—	18.50—18.80
„	középmínőségű új	—	—	18.30—18.50
Arpa	takarmány I. rendű	—	—	17.80—18.20
„	II.	—	—	—
Zab	I. rendű	—	—	21.80—22.—
„	II.	—	—	20.80—21.—
Köles	—	—	—	—
Tengeri belföldi új	—	—	—	18.20—18.40

Kötetett:

Uj buza. Tiszavidéki: 4000 q 80 k 23.70 K, 300 q 80 k 23.80 K, 300 q 80 k 23.80 K, 900 q 80 k 23.50 K, 100 q 80 k 23.20 K, 250 q 79.5 k 23.70 K, 200 q 79.5 k 23.50 K, 100 q 79 k 23.70 K, 300 q 79 k 23.70 K, 100 q 79 k 23.40 K, 200 q 78.5 k 23.40 K, 100 q 78.5 k 23.20 K, 100 q 78.5 k 23.20 K, 500 q 78 k 23.40 K, 200 q 78 k 23.40 K, 100 q 78 k 23.20 K, 200 q 78 k 23.20 K, 100 q 78 k 23.20 K, 200 q 81 k 24.55 korona (6-buza).

Felsőtiszai: 100 q 80 k 23.40 K, 500 q 79 k 23.55 K, 100 q 78 k 23.— K.

Fejérmegyei: 700 q 80 k 23.50 K.

Pestvidéki: 1000 q 81 k 23.75 K, 100 q 81 k 23.60 K, 150 q 80 k 23.60 K, 500 q 80 k 23.70 K, 600 q 80 k 23.40 K, 500 q 80 k 23.40 K, 300 q 79.3 k 23.20 K, 500 q 79 k 23.55 K, 500 q 79 k 23.20 K, 100 q 78.5 k 23.10 K, 300 q 77.5 k 22.— K, 1000 q 76.5 k 23.30 K, 800 q 78.5 k 23.30 K, 200 q 76 k 23.30 K.

Felsőmagyarországi: 100 q 80.5 k 23.30 K.

Hartai: 100 q 79.5 k 23.80 K.

Tolnai: 200 q 78 k 23.20 K.

Budai: 300 q 77 k 22.90 K.

Zimonyi: 2300 q 75 k 22.10 K.

Uj rozs: 550 q 18.40 K, 300 q 18.24 K, 400 q 18.40 K, 100 q 18.35 K.

Uj árpa: 200 q 17.80 K.

Uj zab: 100 q 20.50 K, 200 q 20.20 K, 300 q 20.40 K.

Tengeri: 100 q 18.40 K.

Az árak korona értékben 100 kilogrammonként értendők.

A határidőpiacon kötötett:

Délelőtti:

Előfordult kötések (60 fkg.-kint) 1912-re.

Buza 1913 áprilisra	11.81—82—80—85
Buza októberre	11.45—52
Rozs októberre	9.35—36—34
Zab októberre	9.56—59
Tengeri 1913 májusra	7.46—44—49—46
Tengeri augusztusra	9.10—09—12—09
Tengeri szept.	9.00—02—09

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.83—11.84
Buza októberre	11.48—11.49
Rozs októberre	9.37—9.38
Zab októberre	9.55—9.56
Tengeri 1913. májusra	7.47—7.48
Tengeri augusztusra	9.12—9.13
Tengeri szeptemberre	8.—8.01
Káposztarepce augusztusra	—

Budapesti gabonaforgalom:

1912. aug. 6-tól 1912. aug. 7-ig.

Érkezett elszállítatott

méter mássa

Buza	40334	260
Rozs	2306	—
Arpa	3768	3510
Zab	2 83	—
Tengeri	2500	3805
Liszt	—	11305
Korpa	—	2431

Értéktőzsde.

A mai előtőzsde iránya kedvező volt, mert a török helyzetet a kolportált hírek nyugodtabbnak tüntették föl, a külföldi jelentés pedig csaknem kivétel nélkül igen szilárd volt. A forgalom azonban csaknem kizárólagosan a Rimamurányi részvény felé fordult, mely óriási forgalom mellett újabb nagy és tartósan emelkedő helyi vásárlásokra 10—12 koronával emelkedett. A többi jól tartott áron helyezhették el. A készáru piacon a köszönértékekért nagyobb árat fizettek. Délben a Magyar hitelrészvény tünt ki 3—4 koronás ár-emelkedésével, amit egy távollevő budapesti nagy bizományos cég megbízásainak köszönhettek. A Rima megtartotta mai legdrágább jegyzését s igen szilárdan zárult. A készáru piacon nem volt számottevő változás. A járadékpiac kissé javult.

Az előtőzsde kötötett: Osztrák hitel 651.75—653, Magyar hitel 853—853.75, Leszámitolóbank 551.50, Rimamurányi 782—793, Városi villamos 407.50—407.75, Magyar bank 663—663.50, Agrárbank 524, Kereskedelmi bank 4000—4005, Esztergom-szászvárosi 380—385, Általános közszén 1063—1065, Slogótarjáni 766—769, Tannia 807—807.50, Temesvári szesz 563—564.

A déli tőzsdén kötötett: Osztrák hitel 653.50, Magyar hitel 853—857.50, Magyar koronajáradék 87.15, Leszámitolóbank 551.50—552.50, Jelzálogbank 462, Rimamurányi 793—795.75, Államvasut 716.50—717.50, Déli vasut 101.50—102, Városi villamos 407, Közuti vasut 765, Magyar bank 663.25—663.75, Agrárbank

723.50-723.75, Kereskedelmi bank 4000-4005. Buda-pesti forgalmi bank 235.25, Általános kőszén 1070, Sal-gótarjáni 769-770, Újlaki fegyvergyár 340.

Bécsi értéktőzsde.

Éécs, aug. 8. (Magyar értékek zárlata), 4 száza féko arany-járadék 107.85 Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy - Magyar hitelbank részvény 857.50 Magyar leszámítoló és váltó részvény - Rima murányi 792.75 Magyar ezukoripar - Adria hajózási részvénytársaság - Magyar koronajáradék 87.10, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 86.60 Magy. nyerem. kölc. sorsjegy - Kassa-Oderbergi Vasutárs. - Magyar jelzálogbank - Magy. kereskedelmi bank -

Bécs, aug. 8. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 száza lékos papír-járadék 87.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 112.70 1860-as sorsjegy - Osztrák hiteli sorsjegy - Angol osztrák bankrészvény 334.- Bécsi Bankvereln 538.50 Osztrák-magyar bank 2070. Déli vasut 102.- Dunagőzhajózási r-t. 1330. Dohány részv. 339.- Cs. k. arany (vert) 11.88. Német bankv. 117.73 Osztr. Lloyd 585.50 4.2 szaz. ezüst jár. 87.05-90.35 Osztr. koronajáradék 87.05, 1864-es sorsj. - Osztrák hitelinventzi részvény 613.90 Union-Bank 616.50 Osztrák Länderbank 537.50 Osztrák-magyar államvasut 715.25 Elbavölgyi vasut - Alpesi részvény 1022.75 20 frankos 19.10, Londoni váltóár 24.10 Lipótkölc 828.- Török sorsjegy 240.35

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, aug. 8. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék - 4. százalékos osztrák aranyjáradék - osztr. hitelrészvény 204.60 Déli vasut - orosz bankjegyek - 4 százalékos új orosz kölcsön - Discontó Commandit 186.60, Dinamitruszt 180.75, Harpeni 195.72. Unifikált török járadék - 4.2 százalékos ezüst jár - 4 százalékos magyar aranyjáradék - Magya koronajáradék - Osztrák-magyar államvasut - Bécsi váltóár - Olasz járadék - Alt. villamos sági Edison 269.25 Gelsenkircheni 200.50, Laurakohó 174.25

Frankfurt, aug. 8. Zárlat. 4.2% papírjáradék - 4. szaz.-os osztr. ar.-jár. 96.- Magy. ar.-jár.

902.- Osztr. hitelint. részv. 2047.- Osztrák-magyar államvasut 1527. Északnyugati vasut - Busstleh radi vasut - Londoni váltóár 204.45, Bécsi Bank vereln 134.60 Villamos részvény - 3 százaléko magyar aranykölcsön 7.325, 4.2 százalékos ezüstjáradék 90.- Osztrák koronajáradék 87.50, Magyar korona-járadék 87.- Osztrák-magyar bank 148.25 Déli vasut részvény 19.25 Elbavölgyi vasut - Bécsi váltóár 84.95, Párisi váltóár 81.08, Union bankrészv. -

Hamburg, aug. 8. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék - 1860. sorsjegy 166.75 Déli vasut 19.30 4 százalékos aranyjáradék 95.40, Osztrák hitelrészvény 20.475, Osztrák-magyar államvasut - Olasz jára dék - 4 százalékos Magyar aranyjáradék -

London, aug. 8. Angol consol 75%.

Páris, aug. 8. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 9232. Osztr. aranyjáradék 97.25. Magyar arany járadék 91.55, 5 százalékos bolgar kötvény 1896. évről 505.- 3/4 százalékos Olasz járadék 96.60 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 265.-, 5 százalékos marokkói járadék 525.- 4 százalékos 1890. román kölc. - 4 százalékos amort. román jár. 92.55. 5 százalékos orosz járadék - 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 100.05, 4 százalékos spanyol jár. 93.95 4 százalékos unifikált török jár. 90.80 Török sorsjegy 207.- Török dohányrészvény 370.- Osztrák földhitel-intézet 1562. Osztrák Länderbank 570.- Magyarjelzálog bank 495.- Banque de Paris 17.17. Banque Ottomane 670.-, Osztrák-magyar államvasut - Déli vasut 107.- Meridionalvasut 583.- Hartman gépgyár 821.- Rio Tinto 19.97, Sucerie d'Égypte 83.-, Tuila 1900.-, Uríkányi köszén - Chartered 152.- De Beers 495.- East Rand 78.-, Jagersfontein 152.- Trans. Land Compan 40.- Váltó Amsterdamra (rövid) 209.06, Váltó német piacokra (rövid) 123.31, Váltó Bécsre (rövid) 104.75 Váltó Belgiumra (rövid) 9/32 Olasz arany váltó (röv) 1/4. Váltó Svájcra (rövid) 1/8 Csekk Londonra 252.45 Magánkamatláb 2578

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Item name and price range. Includes 'Finom korpa azonnali szállításra', 'Durva korpa azonnali szállításra', and 'Zsiradékok'.

Zsiradékok.

Table with 2 columns: Item name and price range. Includes 'Disznózsír budapesti' and 'vidéki'.

Szalonna. Városi 3 drbos 141.-142.-, 4 129.-130.-

Kőbányai sertésvásár.

Aug. 8. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkiut 320 kilogrammon felüli súlyban) 156-157 fillér. Fialat közép (páronkiut 251-320 klg.-ig terjedő súlyban) 164-166 fillér. Közép (páronkiut 240-280 klg.-ig) 170-174 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi aug. 6. napján volt készlet 37193 drb. - 1912. aug. 7-én felhajtattott 128 drb. - 1912. aug. 7-én elszállítottott 427 drb. - 1912. aug. 8. napjára maradt készletben 36894 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: szilárd.

Budapesti vágómarhavásár.

1912. aug. 8. Vágómarhák. Felhajtattott magyar bika 17 drb, magyar ökör 920 drb, magyar tehén 357 drb, magyar tehén 397 drb, magyar bivaly 86 drb. Boszniai bika 12 drb, boszniai ökör 181 drb, tehén 39, rüvendékmarha 49 drb. Póthajtásra bejelentve 193 drb. Összesen 2050 drb vágómarha a hét folyamán a vesztegvásáron. Árjegyzések métermázsankint, elősúlyban, levonás nélkül, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 96-100 koronáig, kivételesen 103 koronáig, középminőségű 80-94 koronáig, silány minőségű 64-78 K-ig. Magyar parasztkorha, jobb minőségű 80-92 K-ig, silány minőségű 60-78 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 100-110 koronáig, kivételesen 112-116 koronáig, középminőségű 86-98 koronáig, silányabb minőségű 66-84 koronáig. Boszniai ökör, jobb minőségű 92-97 koronáig, gyengébb minőségű 80-90 koronáig. Bika jobb minőségű 94-104 koronáig, kivételesen 112 koronáig, silányabb minőségű 74-88 koronáig, bivaly 54-81 koronáig. Magyar tehén 56-90 koronáig. Tarka tehén 58-100 koronáig, kivételesen 106 oronáig, kicsontozni való marha 48-56 koronáig, növendékmarha 68-86 K-ig. Mind 100 kilónkint elősúlyban.

Változatlan felhajtás mellett az irányzat élénkebb volt, az árak általánosságban 1-2 K-val mm.-ként emelkedett.

Ünnep miatt a jövő hetivásár szerdán tartatik meg.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Main financial table titled 'Budapesti értéktőzsde' with multiple columns for various securities, exchange rates, and market data.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ádám.

Ezerszer kérdezem,
Hát miért is élek én?
A szép oly ritkaság
S oly rövid a fény.

Kietlen árva sík
E földi pálya, lét;
Oly kicsit étem és
Oly sokat szenvedék.

Miért az életem
És itt e nagy világ?
Kiért eh, játszunk el
A nagy komédiát?

Kiért, miért van, minek?
Már rá se gondolok,
Tépelgő ajkaim
Lezárja egy csók.

Svárdöm Fred.

(Ujabb angol régészeti leletek Egyiptomban.)

Az angol és amerikai alapítványok költségére Egyiptomban most folyó újabb ásatások eredményei mostanában a londoni Kings College termében közszemlére vannak téve. Az „Egypt. Exploration. Fund“ kiállított, rendkívül nagybecsű darabjai a szakértőknek és tudósoknak igen nagy érdeklődésével találkoznak. Az ideai ásatások főmunkája, amelyet egyébiránt Naville és Peet tanárok Abydeasban, Atfihben és más helyiségekben végeztek, főleg arra irányult, hogy szabaddá tegyenek egy nagyszabású földalatti műépítkezést, az Oziroent, amelyről azt hiszik, hogy Osiris szertartásaira szolgált. Egy más vélemény szerint a kiásott műemlék Kenotaph gyanánt használtatott Menephtah király által, aki azonos volna a bibliai József-legendában említett Pharaóval. Számos relief-vignettát főöztek föl az épület kódarabjain, amelyek mind ezen király életére vonatkozó jeleneteket örökítenek meg. Az egyik dombormű a királyt oly játék mellett ábrázolja, amely hasonlatos a sakkhoz és amelynek hat kódarab állati alakokat mutat. A Ptolomeusok korából származó teljeren érintetlen sírban tízenyolcz mumiát találtak, amelyek közül azonban csak egy gyermekmumia van kiállítva, amely tökéletesen ép állapotban fogva nagy érdeklődést kelt. A többi mumia közül csak

egyes darabok, amulettekkel és szárnyas skarabeusokkal díszítve látható a Kings College érdekes kiállításán. Nagy figyelmet kelt a gyűjteményben egy tüzhelynek viaszmintája, amelyet egy predinasztikus telep ásatásainál találtak. Az eredeti példány huszonhárom darab cserépkorsóból állott, amelyek tüzkövel voltak borítva. A tudósok és régészet-buvárok azt állítják, hogy az egész készülék egy oly tüzhelyet képezett, amelyet a gör egy bizonyos fajtájának előállítására használtak. Ma már nem elég, ha az ember egy cizilindert, egy kemény, egy puha és egy szalmakalapot vásárol évenként, most már remek hosszuszörű selyemfiloz kalapok készülnek, amelyekből mindig a ruha színéhez illőt kell viselni, kell tehát egy zöld, egy barna, egy szürke, egy bizonytalan színű, egy ibolya színű és egy hófehér, amely a Rivierán viselendő. A régenre elég négy pár cipő is kevés most már, mert feltétlenül szükség van a vadbőrből készültre, a lakkezipőre, a fehér, a szürke, a sárga keztüzbőrből szabottira, amelyeket azután csak bizonyos öltönyökhöz lehet felvenni, de kizárólag csak addig, amíg ujak, mert csakis addig sikkesek. Fiam, aki igazán nem kimélt időt és fáradságot, hogy engem felvilágosítson, fehérnemű számláját is bemutatta, amelyben leginkább az a tétel kapott meg, amely szerint 3 darab ing 99 korona. Nem tudtam in csodálkozom inkább, az áron-e vagy a kis mennyiségben, mert eddig úgy tudtam, hogy ingből legalább egy tucatot rendel az ember egyszerre. De fiam és mesterem megmagyarázta, hogy csakis olyan ing használható, amely 33 koronába kerül és miután ez a czilk annyira alá van vetve a divát változásainak, pazarlás volna többet rendelni három darabnál egyszerre, — évenként hatszor. A nyak-kendő terén kifejtett luxust maga a fiam is elítélte. Nemcsak azért, mert darabjéért annyit fizet, mint az én időmben egy pár cipőért fizettek, de kell, hogy legalább 100 darabból álljon a készlet. Ezt a fiu minden kétséget kizárólag bebizonyította előttem, mert — ugymond — a nyakkendőnek nemcsak az öltözethez, de a hangulathoz, az időhöz, az évszakhoz és a helyhez is illeni kell. Amikor szép asszonynak nyáron vallunk szerelmet, több a chanceunk, ha szürke ruhánkhoz sötétpiros nyakkendőt kötöttünk, mintha egy közömbös színű kraváti rontaná a harmóniát! Láthatjuk mindebből, hogy jó lesz nem hánytorgatni fel az asszonyok előszeretettel a szép holmik iránt, amelyeket oly szívesen viselnek a mi kedvünkért, de tekintsünk kicső közelebbről saját tolettel-budgetinkbe és seperjünk a magunk háza előtt!

(Növények mint az állatok segítői.) Guthbert Christie, a természettudós, érdekes fölfedezést tett tanulmányutján, Ugandában, ahol hullőgyűjteményét Ghajtotta kiegészíteni. Azt találta ugyanis, hogy állatok és növények együttes munkát végeznek, hogy egymást — igaz, hogy egyor dalulag — segítik az élelem megszerzésének munkájában. Van egy kigyófajta, amely egy növényvel ogatja el zsákmányát. Erre úgy jött rá, hogy két viperafajtát akarván megszerezni, a bitis nasicornist és a bitis gabonicát, egy benszülött kíséretében: az erdőbe indult. A keresett példányokat egy növénycsoport, a pisinia aculcata alatt találta, amelynek gyümölcse a mi bojtorjánunkhoz hasonló tulajdonsággal bír, amely tudvalevőleg a legkisebb érintésre, különösen az érdesebb anyagokba, rögtön belekapaszkodik, beleragad. Az apróbb madárfajok, amelyek ezen növényzethez közelednek, rögtön rabjai lesznek, mert az tollazatjaiknál, szárnyaiknál fogva tartja őket, úgy, hogy mozgásukban gátolva lévén, a öldön fetrengve igyekeznek a kellemetlen és tolakodó ölelésből szabadulni. Ilyen módon aztán könnyű szerrel válnak a növény tövében lesben fekvő kigyók zsákmányává, amelyek nem is mulasztják el ezt a „terüli asztalkát“ minél gyakrabban fölkeresni élvágyuk csillapítására.

(A patkányharapás.) Trugoni florenczi orvosprofesszor az elmúlt napokban egy rendkívül érdekes betegséget figyelt meg. Kinában és Japánban elég sűrűn előfordul, hogy az ember beteg-patkány harapásától Imegbetegszik, míg Európában eddig erre nem volt eset. Egy toszkánai parasztnak azonban egy patkány úgy a hüvelyujjába harapott, hogy két metszőfoga a sebben maradt. A paraszt három teljes hélig jól érezte magát, mintha semmi sem történt volna, azonban ennek az időnek elteltével hirtelen rosszul lett. Ekkor általános és helyi tünetek mutatkoztak rajta. Az általános szimptomák fejfájás, hideglelés, láz, szédülés alakjában voltak észlelhetők, míg a helyi szimptomák a megharapott ujj dagadásában, felhólygadásában és gyuladásában jelentkeztek. A megharapott ujj fájni kezdett. Ez a betegség első periódusát jelenti. Ez után rosszabbodás szokott beállni s ebbe a betegek tíz százaléka bele is pusztul. Ezután látszólagos javulás áll be, de a betegség néhány hét vagy esetleg hónap múltán megint csak kitör. Ekkor megint csak jelentkeznek a daganatok és a láz. Ez az állapot periodikusan váltakozik, míg végre évek múltán teljes gyógyulás ell be.

BENYOVSZKY EZREDES ELTŰNÉSE

— Történelmi regény az alkotmányosság első éveiből. —

IRTA: DÉRI GYULA

35

E kérést időszerűvé teszi egy legújabbban fölfedezett körülmény, mely remélni enged, hogy a társadalom kellő támogatása mellett, a hatvanas évek ama nagy rejtélyét végre megoldani sikerül.

A. Z. Vályi Antal készséggel beleegyezett, hogy ezt a közleményt így tegyem közzé.

Nekem ebből az a hasznom volt, hogy a lakásomat megkíméltem egy csomó fölösleges látogatástól, ellenben Vályi ugyanannyi vendéget kaphatott, ami egy korcsmárosra nézve sohasem közömbös dolog.

De azért is jó volt ezt így rendeznem, mert módomban volt a jelentkezőket a legfesztelenebbül megfigyelni, mielőtt magamat és szándékaimat megősmerttem volna velök. Hogy jelentkezők lesznek és a legtöbb levél helyett maga jön el, azt egészen bizonyosra vettem.

És nem is csalódtam — jöttek elegenden. A legtöbbből, mindjárt az első szavai után kiderült, hogy az újságokból ösméri csak az esetet, némelyik a közleményekre is rosszul emlékezett és nyilvánvaló hazudozásokkal igyekezett érdekessé tenni magát. Ezek végül mind pénzt kértek, mire én kijelentettem, hogy közölni fogom a kívánságukat A. Z. urral és a választ majd elküldjük a címükre.

Valamennyi kérdezte A. Z. ur lakását, de azt mi bizony nem tudtuk, mert A. Z. ur vidéki ember és csak néha jön a fővárosba, átvenni a vendéglőbe érkezett leveleit.

Negyednap azonban jelentkezett egy ember, aki egészen más fogadtatásban részesült.

Jöttét előre bejelentette levélben és azt kívánta, hogy este tíz óra után jöhessen, de akkor is a vendéglőssel beszélhessen, ennek a magánlakásán.

„Én voltam a legutolsó egyike, akivel Benyovszky László a földi életben beszélt. De eddig okom volt rá, hogy erről hallgassak“.

Igy szólt a levél.

Írója pont tíz órakor jelentkezett. Ahogyan kívánta, a Vályi magánlakásán vártunk rá.

Ötven év körüli, széles vállu, szőke ember volt, bajuszában és a ritka haja közt fehér szájakkal. Zömök, erős teste, de rokkant tartása volt. Homloka ránczos, az arca is; színe halvány, szinte fonyadt és hamuszínű. Koravén, fáradt embernek látszott és szürke, szomorú szemével bizalmatlanul nézett ránk.

Rögtön feltűnt nekem, hogy a szempillái vörösek voltak, ami tekintetét barátságatlanná tette.

— Nagyon messziről jövök, harminczhat óráig ültem vasuton. Szembebe akartam nézni annak az embernek, aki a felhívást közzétette.

Ez volt az első szava, aztán leült. Megéreztem, hogy nem csekély jelentőségű dolgokról fogok értesülni s így szóltam:

— Azt a felhívást én tettem közzé. Egy esontvázban találták a mult napokban egy olyan házban, ahol Benyovszky László gyakran fordult meg. A esontvázról kiderítettük, hogy 1868-ban került oda, ahol találták, a Benyovszky eltűnése után. A esontváz két bordája hibás — Benyovszkyról is be volt bizonyítva, hogy fiatalember korában bordatörést szenvedett, arról operálták és esontdarabokat vettek ki belőle. Mi valószínűnek tartjuk, hogy nem az az igazi Benyovszky László, akit Ujpesten eltemettek, hanem ez, akit az Ujvilághoz címzett ház tancztermének a padlója alatt leltek meg. És ha ez a föltézés igaznak bizonyul, van mód rá tovább nyomozni az eltűnés körülményeit. Eddig mindenki politikai büntetést keresett a gyilkosságban, én nem tartom lehetetlennek, hogy szerelmi féltékenység tette el láb alól az ezredest.

— És mi érdekük van önöknek abban,

hogy harminczkét év mulva ezt a kérdést megbolygassák és világosságot derítsenek egy idegen ember halálát környező rejtélyre?

Vallat vontam.

— Ön művelt, olvasott és tanult ember benyomását teszi. Kétségkívül ösméri a kriminalisztika irodalmát. Ez az irodalom két irányban fejlődött külföldön, az egyik a Pitaval-féle irány, mely a bűnesetek részletes felsorolásával elégszik meg és újabb adatok nélkül, pusztán az iratok alapján mond róluk történetirői kritikát, mely így is gyakran ellenkezik a bírói ítélettel. A másik irány a bírói tévedések kimutatását kultiválja és a nem eléggé kiderített bűnesetek világossá tételére törekszik. Ezt az irányt képviselte például Voltaire, mikor a kerékbetört Calas Péterről évekkal az ítélet végrehajtása után kiderítette az ártatlanságát és így legalább családjának visszaállította a breszenyezett neve szeplőtlenességét. Nálunk az irodalomnak ez az ága még nem talált művelőkre. Ez azonban nem ok arra, hogy én, ki elég független vagyok, a vagyonom jövedelmét az ilyen célokkal járó költségekre ne fordítsam, ha az effélében találok kedvemem.

Az idegen megilletődve nézett rám.

— Harmincz év óta keresem önt, uram és e három évtized óta nem volt nap, hogy el ne gondoltam volna: minő esodálatos végzet az, hogy a mi hazánkban mindenfelére akad ember, mindenre áldoznak pénzt, sportot üznek nagyban és kicsinyben, egy ilyen feladatra azonban senki sem akar vállalkozni, sem kriminalista, sem policista, sem tudós, sem író! Nagy okom van rá, hogy örüljek, mikor végre egy ilyen férfival állok szemközt. Én vagyok tudnillik az a szerencsétlen ember, akit hazátlan bujdosóvá tettek azzal a váddal, hogy én gyilkoltam meg Benyovszky Lászlót; a nevem Bérezy János, azelőtt Wittkovszkynak hívtak.

(Folyt. köv.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 8. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter Hatos Géza műszaki ellenőrt a kísérletügyi személyzet egyesített tiszti létszámában ideiglenes minőségű fizetés-telen segédvegyészé;
a pénzügyminiszter Halász Tibor budapesti lakos, végzett joghallgatót ideiglenes minőségű segéddíjazott pénzügyi foglalmazó-gyakornokká a székesfehérvári adó-felügyelőhöz;
a nagykövati törvényszék elnöke Varga János letenyei járásbírói fogházért a kesztelyi járásbíró-ság-hoz III. ad osztályú hivatalozgávé nevezte ki.
Pályázatok. A pozsegi pénzügyigazgatóság-hoz irodavezetői állásra szeptember 10-éig; a kolozsvári posta- és táviratigazgatóság-hoz a Barozsalfaluban (Brassó vm.) betöltendő postai ügynöki állásra augusztus 22-éig; az aszói kir. javítóintézet igazgatóságához egy kertési és egy lakatos-munkavezető-felügyelői állásra augusztus 24-éig; a kassai kir. javító-intézet igazgatóságához családfősegédi állásra aug. 20-ig nyújthatók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

IDŐJÁRÁS.

'Az elmúlt nap időjárásának áttekintése'

Hazánk nyugati és északi részén sok helyütt esett eső, helyenkint zivatar és viharos szél kíséretében. Éljelve délnyugaton is esett az eső nagyobb mennyiségben. Nyugaton meg északon több nyire 10 mm.-en felüli csapadékot mértek, nagyobb mennyiség esett a Tengerparton (Czirkenicza 51, Piume 26) és az egész nyugati határszél mentén (Csáktornya 27, Sopron 28, Mór 42, Miava 41 mm.), továbbá a felső Garam- és Ipoly-völgyben (Zólyom 20, Balassagyarmat 32), Salgótarján 45 mm.-t, Verseczen 60 mm.-t mértek.

Prognózis a következő 24 órára:

Szeles és hűvös idő várható sok helyütt csapadékkal.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsiusus szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A-Szalina	54.4	20.8	NW	2	2	28	17	
Ungvár	51.8	28.8	NW	2	4	29	22	
Késmark	51.8	15.0	E	1	4	22	15	
Losonc	51.3	17.1	E	0	11	28	17	
Ógyalla	03.0	00.0	E	2	0	—	—	
Budapest	53.1	14.0	N	1	1	30	14	
Herény	55.9	12.0	SW	2	0	14	12	
Keszthely	55.3	12.8	SW	2	0	10	12	
Pécs	54.2	15.3	N	2	1	4	28	
Zágráb	54.5	15.0	NW	1	0	26	13	
Piume	54.0	16.8	N	0	0	26	17	
Szeged	52.8	19.6	SE	1	4	33	19	
Temesvár	51.6	22.8	SE	1	1	—	—	
Nagyvárad	00.0	00.0	SE	2	0	29	17	
Kolozsvár	53.9	20.9	SE	2	4	23	20	
Nagysebén	52.5	23.5	SE	2	0	28	21	
Szatmár	—	23.4	SE	1	0	30	18	
Eger	—	19.8	SE	1	0	23	10	
Arvavárjaja	—	14.6	SE	2	8	23	10	
Salmeczabánya	—	11.8	SW	5	0	23	10	
Komárom	—	12.8	SW	0	0	27	12	
Magyar-Ovár	—	14.2	N	1	1	25	7	
Sopron	—	12.0	NW	1	1	23	12	
Eszék	—	17.8	W	2	0	28	18	
Cirkevény	—	17.8	W	0	0	28	16	
Debrecen	—	21.1	—	2	1	30	15	
Kecskemét	—	15.6	—	3	4	30	21	
Oroszáza	—	21.8	S	3	4	30	21	
Arad	—	03.0	—	1	0	31	20	
Zsombolya	—	23.6	S	1	0	32	22	
Versecz	—	00.0	—	1	0	32	22	
Orsova	—	22.4	E	1	4	31	19	

VIZÁLLÁS.

aug. 8. aug. 7.		aug. 8. aug. 7.	
méter		méter	
Inn	Schärding 2.45 2.40	Tisza	M.-Sziget 0.24 0.42
Duna	Passau 3.55 3.33		Tekeháza 0.02 0.07
	Linx 0.78 0.69		V.-Nemény 0.15 0.26
	Bécs 0.80 0.70		Tokaj 0.14 0.46
	Pozsony 2.75 2.70		Tiszafüred 0.16 0.16
	Komárom 3.41 3.60		Szolnok 0.16 0.04
	Budapest 3.04 3.36		Csongrád 0.03 0.01
	Paks 2.57 2.52		Szeged 0.71 1. —
	Mohács 3.55 3.88		T.-Becse 1.87 1.40
	Gombos 0. — 0. —		Tittel 2.96 2.95
	Ujvidék 3.55 3.57		Hoór 1.25 1.18
	Pancsova 1.88 2. —		Bártfa 0.32 0.23
	Orsova 2.88 2.40		Sajó Ladmóca 0.03 0.34
Morva	Morvafalu 2.21 1.60		Zsaloza 1.25 1.23
Vág	Zsolna 0.30 0.34		H.-Német 0.11 0.32
	Trencsén 0.40 0.60		Margitta 0.10 0.14
	Szered 0.70 0.88		B.-Ujfalu 0.04 0.40
Rába	Szt.-Gothárd 0.18 0.28		Csucs 0. — 0.16
	Sárvár 0.09 0.05		N.-Vár 0.29 0.42
	Győr 3.03 33.6		Belony 0.25 0.03
Dráva	Várasd 1.76 1.95		Tenke 0.09 0.45
	Zákány 0.09 0.33		Gurabony 0.52 0.04
	Barcs 0.48 1.10		Borosjenő 0.40 0.46
	Ezék 1.80 1.70		Békés 0.24 0.40
Mura	M.-Szerdah. 0.88 0.96		Gyoma 0.02 1.42
Száva	Zágráb 0.90 0.88		Gy.-Fehérvár 0.82 0.20
	Sziszek 0.88 0.50		Branyicska 0.94 1.43
	Mitrovicza 0.89 1.18		Soborsin 0.42 0. —
Szamos	Deés 0.23 0.11		Arad 0.70 1.18
	Szatmár 0.40 0.60		Makó 0.66 0.29
Kraszna	N.-Majtény 0.34 0.74		K.-Kostély 0.72 0.38
Latorozs	Munkács 0.02 0.02		Kiszet 0.48 0.56
Laboroz	Homonna 0.10 0.02		Temesvár 0.16 0.00
Ung	Perecsény 0. — 0. —		Bécskerék 0.16 0.00

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1912. augusztus 9-én.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Kristóf, te csalsz!
Enekes bohózat 4 felvonásban.
Írta: Lauf Károly.

Személyek:
Zatkuretzky Kristóf Szerény
Anna Veszprémi
Eva Szőlősy R.
Dr. Kovács Rózsahegy
Csiz Muki Fereny
Csendes Richárd Szabolcs
Csárdi Fifi Fekete
Zokó Fifi Pataky V.
Kóvár Tódor Fenyvay
Sarolta, neje Delláné

Kezdeté 8 órakor

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ (BUDAI SZINKHÓR)

Az ezred apja.

Bohózat 8 felvonásban. Írták: Moroz Eon és Durieux. Fordította: Heltai Jenő.

Személyek:
Boutin, huszároz. Tábori
Dorjean, kapitány Solti
Paradellai hadnagy Vidor
Tisztiszolga Cseh
Közjegyző Kardoss
A felesége Ligeti Klára
Lucienne Fenyőné
Táncosnő Bartkó E.

Kezdeté 8 órakor

Heti műsor:

Augusztus hó	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Szinkhór)
10 Szombat	Kristóf te csalsz	Artatlan Zsuzsi
11 Vasárnap	Délután: Az asszonyfaló	Nelánsvirág
	Este: Kristóf te csalsz	A piros

CIRKUSZ-BEKETÓV
Városliget. Telefon 107-48
Ma este 8 órakor az augusztusi briliáns műsor. HAGENBECK VADÁLLATAI

Csodás állatok, csodás idomítás. ALI BEN HAMAD, 24 tripolisi művész, az erő és ügyesség csodái.

ANGOL PARK.
Városliget — Hermina-ut 57-65.

A continens legnagyobb családi mulatóhelye. Az Ujvári-Varietében az óriási sláger-műsor: Sterneg Duo, Tripolis kvintett, Operett, Sörensen-csoport. Ujvári Károly szülő-száma. Ezenkívül csupa egyszerű attrakció. Ejjelkor a Péle-Méle! A Parkban minden csütörtökön egyszerű táncjáték. Minden kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap este a Skating-Rink nagy csarnokában tánc! Két katonazenekar. Kezdeté 10 órakor. A Senegali-faluban a kedélyes négyek. Igen tanulságos a Csecsemő-érlelő intézet! A Parkban még százezer látványosság és szórakozás! Minden este két katonazenekar. Olasz zene- és énekek. Belépődíj 20 fillér. Csütörtök és szombat este 40 f. Kedvezményes jegyek a trafikokban.

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüsttárgyakat, nemszereket a szokra magasabb költséget nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
■■■■■■ (Főpostával szemben) ■■■■■■

MOST JELENT MEG!

Olasz-magyar szótár

Szerkesztette

KÖRÖSI SÁNDOR

I. rész: A—J

II. rész: L—Z

A két rész ára félbörbe kötve 36 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Jardin de Paris

Erzsébet királyné-ut 1. Telefon: 167-26.

Kezdeté 9 órakor. Kezdeté 9 órakor.

Augusztusi új műsor !!

ALWIN NEUSS

a berlini Deutsches Theater v. tagja vendégszerepel szenzációs szólóival és a „Romeo bucsuja“ c. szkecsben.

Clair Kretschmer | Sajó Géza
Kornai Berta | Fereny Károly

Maud Hawley, Erna Alberty, dr. Erdélyi, Rombai Lili, Szentirmai, „Szerelm részlelfizetése“ operett. „A patronázs“, Képviselők a börtönben“ stb. stb.
A Tabarin: Tonny and Chica, Oyra-Oyra, Just and Gabriella, La belle Ferrero stb. stb.

ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

Minden idők legnagyobb írójának két leme-rettlen remekműve:

TOLSZTOJ:

Hadzsi-Murdt
(Regény)

Az ördög
(Elszédítés)

374 oldal. Ára díszesen ki-állított vászonkötésben ...

Eddig megjelentek:

Köbor Tamás: Komédiák. Novellák (424 oldal).

Biró Lajos: Glória. Nov. (448 o.)

Balzac: A számárbőr. Reg. Fordította Harsányi K. (387 old.)

Zola: Pascal orvos. Regény. Fordította Gerő Attila. (448 old.)

Dickens: Két város. Regény. Ford. Bálint Mihály. (448 oldal)

Anatole France: A Pingvinek szigete. Regény. Fordította Bölöny György. (320 oldal)

Csehov: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal)

Bölsche: Szerelm az étők világában. (1152 o.) Két kötet

Kiadja az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r.-t. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

BUTOR

kézpénzért és részletre Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló, ebéd, uti és szállóberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BÓDÓG butornagykereskedő
Budapest VII. Erzsébet-körut 32. Árjegyzék ingyen.

GRÓF MONTE CRISTO

DUMAS nagy regénye négy kötetben teljesen megjelent.

Mindazok akik előfizetnek az UJ IDŐK-ro

ingyen kapják

a rendkívül érdekesítő 1200 oldalra terjedő munkát. — AZ UJ IDŐK előfizetési ára félévre 10.— korona. — Kiadóhivatal: Bpest, VI., Andrásy-út 10.

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegeség tucata 12. — korona. 3 tucatonál 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fogakendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OOL. orvosilag rendelve 2, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabonál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Butor ENHRENTREU és FUCHS testvéreknel Budapest, VI., Teréz-körút 8. Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Héveny vagy idült bujakór - bántalmak

Dr. Oliver vértisztító piskótái melyek a francia kormány és a párizsi orvosi akadémia által engedélyezve és a párizsi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és még számos kitüntetésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 62 darab tartalommal 11. — kor. Minta és prospectus rendelkezésre áll.

Raktár: Tóth József gyógyszerész Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 23. szám.

Titkos betegségek

hugycsőfolyás, hugycsőszűkület, altesti sebek, bujakór (syphilis), az önfertőzés következtében fellépő éjjeli magömlések és idegbántalmak, elgyengült férfior (impotencia), makacs bőrbetegségek, bármely női nemű bajok, méhbajok, fehérfolyás stb. alapos, gyors és gyökeres gyógyítására legjobban ajánljuk bevált lelkiismeretes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymódjainkat.

Dr. GARAI hírneves szakorvos rendelő intézetét, Budapest, Andrassy-ut 28. szám.

Rendelés hétköznap: 10-től 4 óráig és este 7-8. Vasár- és ünnepnap délután 2-ig. Feltűnés nélküli eredményes gyógyítás levélleg is.

Kivánatra gyógyszerrekről is gondoskodik.

„Ehrlich 606.” javított Joha oltások.

DARANYI LEGYÁRÓ MODELLŐ Számoló ÉS LÁTHATÓ IRASU ÖSSZEADÓGÉPEI

nem szorulnak reklámra.

Díjmentes bemutató az ország bármely helyén. Telefon 139-84.

DARANYI MIKSA Első Magyar Számoló- és Összeadó gépek Karakodalmi Vállalat, a Széchenyi-utcai és Iparbank részvénytársaság árusztálya Budapest, VI., Váci-körút 37.

A mélyen tisztelt közönség szíves tudomására hozom, hogy **Képviselőházi étterem és kávéházamban** az eddigi árakat a nappali forgalomban tetemesen leszállítottam, hogy azáltal a t. közönségnek eme páratlanul álló, kellemes szórakozó helyet hozzáférhetőbb tegyem. Minden este művészi zene Silving Berthold karmester vezetése alatt.

Teljes tisztelettel **Czipóth József** tulajdonos.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba. A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Venéziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb.

A gőzhajók modern kényelmével, hálófülkékkel, kitűnő úteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellekivel vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi Menetjegyhivatal, Budapest (V., Vindó-tér 1.)** és annak összes magyarországi fiókái.

Modern tőkeértékesítés.

Magánosan álló egyének, gyermektelen házaspárok és olyanok részére, kiknek szükségletül túlhaladják vagyonuk kamatait, kiknek inkább áll érdekekben, hogy maguknak minden veszteség nélkül élethossziglan nagyobb évi jövedelmet biztosítsanak, mint az, hogy tőkéjüket örökösök részére megőrizték, legalkalmasabb egy **életjáradék** megszerzése. Például egy 65 éves egyén 10.000 K betét után a takarékpénztártól **kamatokban 3,5% = 350 K-t** kap évente, ellenben **életjáradék fejében 10,68% = 1068 K-t** kap évente, tehát több, mint háromszoros **jövedelmet** szerez magának, ha a szerszódést

„AZ ANKER” élet- és járadék-biztosító társaságnál Budapest, VI., Deák-tér „Anker-palota” költi meg.

Alloomány végén { Összes vagyon — 195,116.550.02 korona. Biztosítási állomány 90.008 Kötvény 596,142.373.27 korona biztosítási tőke 1,701.779.11 évjáradék

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összerakható könyvszekrények. — Angol lőrgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Teljes írodaharrendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai írodaharrendező, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz. Árjegyzék ingyen. Telefon 122-60.

IPAROSOK OLVASÓTÁRA

Szerkeszti **MÁRTONFY MÁRTON**

XVIII. évfolyam

1-2 sz.: Resofszy Viktor. Az asztaloság költségvetésana különös tekintettel a kisiparra 1 K 20 f.

3. « Orel Géza dr. A technologia köréből. 60 f.

4-5. « Hasznos olvasmányok. 1 K 20 f.

6. « Tarcai György. Apró történetek. 60 f.

7. « Kerekes György. Kassa város gazdálkodási viszonyai a XVII. században 60 f.

8-9. « Simkó Endre. Az emberiség jötevői. Nevesebb felfedezők a természet-tudományok és az ipar terén. 1 K 20 f.

10. « Cserjési Károly. Az ötvösség technológiája. 60 f.

Kaphatók: **LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE** (Wodianer F. és Fiai) részv. társ.-nál BUDAPEST, VI. ker., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Költözködés előtt.

A raktáromon levő órákat, evőeszközöket valódi 13 próbás ezüst valamint alpacca-ezüst disztárgyakat, arany ékszereket ::

gyári áron árusítom.

Polgár Kálmán műorás és :: :: :: órászersz Budapest, Erzsébet-körút 29., I. em. Nagy képes album-árjegyzék hívánatra ingyen és bérmentve

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákóczi-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Gazdag
brazillai hölgy, egyedül álló fiatal, gyermektelen özvegy, szép és derék, gyorsan házasságra lépne egészséges, jellemes emberrel, akár vagyontalanul is. Fides, Berlin 18.

Cserebogaram,
még ma sincs válasza! Gyanum, hogy leveleimet és a lapokat nem kapod meg. Irjál Egyetlenem, mert ha nem, úgy tudom sorsomat, akkor család-tam szerelmében és igéretében. Amíg nem írsz, ne várj Anyucikám levelet, addig ez az utolsó. Mióta eljöttem Töled, nincs egy pillanatnyi nyugtom, mert félek, hogy gyenge leszel és feláldozod boldogságodat. Most már írj ezentúl Mátásföldre, Honvéd-utca 2. alá. Imád, ölel s csókol a régi rajongó szeretettel Fiaid.

Német szóra
elfogad szépségi url család elemibe járó gyereket. Gondos ellátás és nevelés. A német szó elsajátítása biztos. Egészséges, szép vidék. Cim a kiadóhivatalban megtudható. 6196

Anaszbarack
nagy megy, szivcsesznye csomogkörte, szilva, ribizli postakosaranként 4.50, vajbab, káposzta, ugorka, tök, kalarabé 2.50. Ismétlődőknak előnyös árajánlat Szabó Csongrád-rol.

Herfejtőgépek
minden nagyságban, legteljesebb szavatossággal azonnali szállításra legelőnyösebb árakban megvételre ajánlatnak. Szücs Odön Budapest, Nagymező-utca 66. sz. cég által.

Tátrai málnaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— Earta József konzervgyára Folka (Szepes-megye).

Őszi duránci barack
kilója 2.40, kajszinbarack, nagymegye, szivcsesznye, csomogkörte 90, ribizli, szilva, egres 70, rózsaburgonyának mázsáját 18, vajbabnak 70, paradicsomnak 90, fejeskáposztának drbja 70, salátaugorka 38, kovászolandó 12, tölthető paprika 12, kelkáposzta 6, karalábé 4. Agrárius Budapest, Mátás-utca 9.

A magyar memoár-irodalom érdekessége I
ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM
Első kötet
Ára 6 korona
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-i.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Nappali
kereskedelmi szakfolyam (Engedélyeztetett a 40988-1910. sz. min. szorvazott alapján.) A tanfolyam fentartója a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és célja kereskedelmi tisztviselők kiképzése. A tanfolyamra oly nők és férfiak léphetnek, akik a polgári iskola 2-4-ik osztályát elvégzők és 14-ik életévüket betöltötték. Kezdő és haladó csoportok. Időtartam 6 hó. Állásközvetítés. Tájékoztató. Telefon 79-45. Beiratkozásokat elfogad az Igazgatóság, Andrassy-út 67. (bejárat a Vörösmarthy-utca-ól.) Elnök dr. Vázyonyi Vilmos orsz. képviselő, Igazgató: Aranyosi Miksa felsőker. isk. igazgató

INGYEN
küld érdekes árjegyzéket fényképezőgépek és kellékekről
Chmura S.
optikai műintézet
Budapest,
IV., Ferenciek-tere 2. sz.

„Hungária
beszélő - gépek
töltszárúakélikiek is kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4.
Kérjen árjegyzéket.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat ::
Budapest, IV. ker., Gerleóczy-utca 7. sz.
Ez az összes butor-album 1 kor.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Isabella-utca sarkán.

MIKSZÁTH KÁLMÁN
utolsó könyve:
Tövískes látogatóban
Elbeszélések
(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytörvénye.)
Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3. felelelet. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok.
Telefon 82-13. 28598

AZ
ATHENAEUM
A KÖNYVTÁR
legújabb kötete:
Minden idők legnagyobb írójának két ismeretlen remekműve:
TOLSZTOJ:
Hadzsi-Murát (Regény)
Az ördög (Elbeszélés)
374 old. ... Ára 190

Eddig megjelentek:
KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
BALZAC: A számbúr. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.
ZOLA: Pascal orvos. Ref. (448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Ref. Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLE FRANCE: A Pinquigne szigete. Regény. Ford. Bölöny Gy. (320 o.)
CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal)
BÖLSCHÉ: Szereltem az életem világában. (1152 oldal). Két kötet.
Minden kötet ára ... 190
Kapható minden könyvtárban. Kijadja az Athenaeum Irod. és Nyomdai r.-társ.

Még nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló-, ebéd-, uriszobák és szalonbutorokat, szaloda-, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Butorhitelet lakberendezési vállalat, VII., Dohány-utca 28. szám.

Gyorsírás
és gyorsgépirás. A Gyorsíró Gyorsíró Társaság szakfolyamjai lényegesen mognagyobbított modern hygienikus új helyiségelőkben (Andrassy-út 12.) tartatnak. Legalap-sabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, 'Kartothek' amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, üsszadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan esli tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrassy-út 12. szám.

Kitűnő fegyverek
öröknek. önvédelemre, vadászatra és szobadisznak. Wernli gyalogsági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Wernli lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyral 25 K. fegyverszif 1 korona, éles tölthető darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

OLÁH GÁBOR:
KORUNK HÖSE
Verses regény.
Ára 3 korona.
Kijadja a
FRANKLIN-TÁRSULAT.
Kapható: Lampel R. Könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrassy-út 21, és minden könyvkereskedésben.

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kisért háziszser a dr. William Harily tanár amerikai erőtáp-pora Soványk tartós, szép feltételeket nyerne — Hölgyek remek kóbellet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállat. Verszegénység, gyengesség, időesség ellen és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen tápszer. Kijutvetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., Isván-út 11. II/A. Telefon 156-89.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használt és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÖLLŐI-UT 123.
Telefon: 82-88.
Alapított 1886-ban

Boroshordók
új és keveset használtak, minden nagyságban, erős szlavonai tölgyfából, bor-szivattyúk, „para“ bor-tümlők, borsaitók, szőlő-zuzók, pincetelszerelési cikkek olcsóbban, mint bárhol Klein Arnold, Budapest, VII., Rombach-utca 8. sz. Telefon 57-72. Árjegyzék ingyen.

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, leg-utányosabb áron szállít
Schulz-csillárgyár
Rózsa-utca 109. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 108-07.

Zálogcédulát,
briliántot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz cöntartárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kortész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Cseplőkészletek
minden nagyságban, legkitűnőbb szerkezetben, teljes szavatossággal, kedvező árban és előnyös fizetési módzatok mellett, azonnali szállításra ajánl Szücs Odön gépkereskedelmi vállalata. Budapest, Nagymező-utca 66.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elválalok mindenféle kuzsivatnyuk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wosselenyi-u. 51/E. Telefon 118-48. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részpénzért
vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítom, hogy ilyen
olsón
sehol nem kap modern háló-, ebéd-, uriszobák stb. Győződjön meg, tekintse meg szuffit raktráimat, itt jutányosan
vehet
a leggyorsabbúttól a legdrágábbúttól minden fajta
BUTOR
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó
0201
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejárat Szerecsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

BÉRCZI-VITRAGE

60/35 cm. nagy borostülte Point-Lace szalag munka rozruddat és gyűrűkkel darabja 1 kor. 50 fill.
Bérczi D. Sándor
BUDAPEST
Főtűlet: Dessewffy-u. 5. szám. — Piktűlet: VII., Öllői-út 4. szám

Tokaji számorodni
1906. évi 5 liter 11 korona, tokaji édes asszu bor 5 félliteres üveg 12 korona bérmentve, Grittner Lajosnál, Tokajban.

Könyvtár,
áraságoknak, műkedvelőknek, magánzóknak több száz kötetből álló kézi könyvtár, tudományos és szépirodalmi művek, köztük értékes kiadások és hungarikák, kisebb részletekben is eladó. Szives megkeresések a kiadóhivatal útján **Könyvtár** jellegével kéretnek.

Piaczi tászkát
viaszos gyermekkönyveket kereskedőknek olcsón szállít Galamb Zoltán, Jászapáti. Ingyen csomagolás. Bérmentve szállítás.

FATIME és SEMIRAMIS
öveser-különlegességek a világ legkiválóbb minőségű Válogatott I-a. parafiummi gyártmányok. Eufantionszintben tartállyal vagy anélkül. Fatime és Semiramis feltűnő biztonságot nyújtanak! Elszakíthatatlanok! Több évi rak-tározó képesség! Ár tucatonként 6.—, 8.—, 12 kor. 20 koronát kitevő vásárlásnál 20% rabatt. Szek-küldés azonnali, titoktartás mellett.
KELETI J.,
Budapest, IV., Korona-herceg-utca 17. szám.

MAKAY BÉLA
új könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb írások
Ebben az új könyvében is megmarad a természet bü-bájos világában, amelyet náánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti le-írásokat és vadászlepeket ad, hanem történeteket is keresik ki.
Ára 4 korona.
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.